

309/05

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 4.

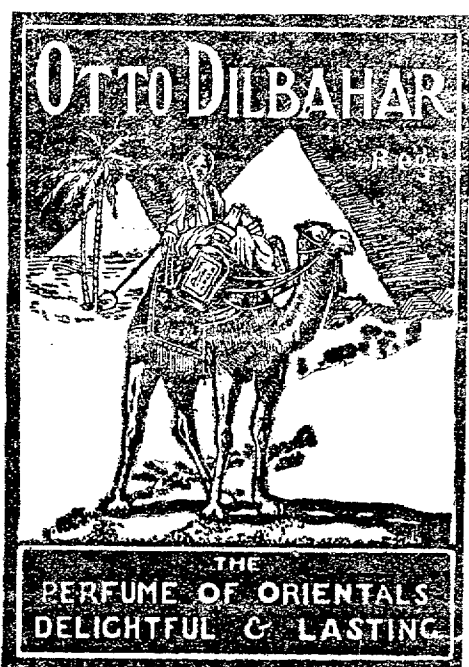
చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ నవంబరునెల 17 వ తేది శనివారము

No. 190

నంపుటము. ౪.

పింగళనామ సంవత్సర కార్తిక మాస శుద్ధ తృతీయ 3.

నంబిక ౧౯౦



మిక్కిలి మనోహరముగు సువాసన 126
(రిజిస్టరు కాబడినది.) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు కాబడినది.)
ఇప్పటికాలపు రుచి కనువగునది, సాటిలేని మనోజ్ఞ మగు సువాసనగలది.
ఆల్కాహోలుగాని, సారాయముగాని, చేర్చబడకడే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.
నీ తువాలవై కొన్ని బిందువులు చిలుకరించినచో, మనోగ్యమగు సువాసన నిన్ను లభించును.
ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.
చిన్నవైజు (ఆర (త్రాం) సీసా 1-కి రు 0-8-0
మధ్యరకము వైజు 1-త్రాం " " 0-12-0
పేరొకవైజు 2 " " " 1-4-0
వెద్దవైజు 4 " " " 2-0-0
వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.
పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాపులలోను దొరకును. దీనికి అనేకమగు నకలు నెట్లు కలవు. కావున, తాము కొనునపుడు సీసాపైన న, కార్టవైసను ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపును. ఈ ఆటో దిల్ బహార్ యొక్క సలక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువారి దిగువవారి వ్రాసినచో అతాకిమృతుగల సువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

పోల్ ఏజంట్లు ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికల్ కో; నెం. 155, జుమ్లా మసీదు బొంబాయి.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.
తలనొప్పుల మాన్పును.

పార్శ్వపు నొప్పుల బార దోలును. వాయువు పోట్ల పోగొట్టును.

సువాసనగలిగి యుండును.



ప్రతియుంటు సుండదగినది.

వనమూలికలచే హిందూ దేశ మందు

తయారుచేయుటకు మంచిమందు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనం దిహి. 109, శ్రీనివాస, బొంబాయి, 6, గింటునెట్టి పథి, మద్రాసు.

తక్షణము దరఖాస్తుచేయుడు.

కొద్దిపతలు మాత్రమే.

భారతదేశ సేవకు రాలైన

లోకమాత ఆనిబిసంటు చరిత్ర

ఇది ఆంధ్ర దేశ స్వరాజ్య సంఘ కార్యదర్శియగు

గా. హరినర్సోత్తమరావు పంతులు ఎం. ఏ.

గారిచే సులభతైలిని వ్రాయబడినది. వెల 12 అణాలు.

తక్షణము ఈ క్రిందివిలాసమునకు వ్రాయుడు:—

(916)

ఉత్తమగ్రంథాలయము 145, టంకసాలవీధి సాహుకార్పేట, మద్రాసు.

‘శాస్త్రోక్త మైన ఎరువు’.

662

రాజధాని రసాయన ఎరువుశాలా (లిమిటెడ్)

పై విచారణాధికారులు: మొసర్పు ప్యారీ కంపెనీవారు, చెన్న పట్నం,

ఈ, చోళ్లు, ప్రత్తి, పొగాకు, చెజు, అరటి మొదలగు మాగాణి, ఖమ్మి, పయిల్లకున్న, దుంప, ఫలవృక్ష ములకున్న, మొక్క తీగనైరాలకున్న సంపూర్ణఎరువులు శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేసి విక్రయించుచున్నారు. ఇవి చాన్నియు వీటిని ఉపయోగించు భూములకు తగినట్లు తయారుచేయబడుటచేత ఎరువులు కొనదలచిన వారి కాలాట భూములనుట్టిని రసాయన కోధనశాలలో ఉచితముగా పరీక్షించి ఆయాభూముల గుణగుణములను అనుసరించి తయారుచేయుచున్నారు. “శాస్త్రోక్త ఎరువు” అను మాసాంతర ప్రతికను ఇంగ్లీషు, తెలుగు, అరవం, కన్నడం, నుకయాళం మొదలగు భాషలలో నెలనెలకు ప్రచురించి అందులో ఎరువు వివరముగా వ్యాసములు వ్రాసి, డిక్టేక్కు జిల్లాలోని రమీర్ చాన్లకు ఉచితముగా పంపించుచున్నారు. వైచెప్పిన ప్రతికనున్న, ఇంకా ఎరువు వివరముగా ఇతర అంశములకున్న ఈక్రింద నుడవారిచియుండు వైచిలాసమునకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

ప్యారీ అండు కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 12, మదరాస్.

Parry & Co., Post Box No. 12, Madras.

Special Large Type Edition
CELEBRATED NOVEL. IN BIG TYPES

MARY PIRCE

Or The Memoirs of a Maid Servant.

By G. W. M. REYNOLDS in 8 Volumes
Rs. 5 Single Volume As. 12, printed in glazed paper, and contains more than 1,500 pages. This novel is one of the Masterpieces of Reynolds, full of gripping and Thrilling interest throughout. Only a limited number of Copies are printed owing scarcity of paper.

The virgin's kiss or the bronze Statue.

By G. W. M. REYNOLDS in 4 Volumes, Rs. 2 Single Volume As. 12. This novel is unrivalled in fluency plot and description of nature, art and love and characters, and is one of the excellent productions of Reynolds. Only a limited number of Copies are printed owing to scarcity of paper. Apply sharp:—

Superior Watch Co.,

POST BOX No. 167,

536

(A.) MADRAS E.

K. B. JOSHI & Co.,

32, Hornby Road Fort,

BOMBAY.

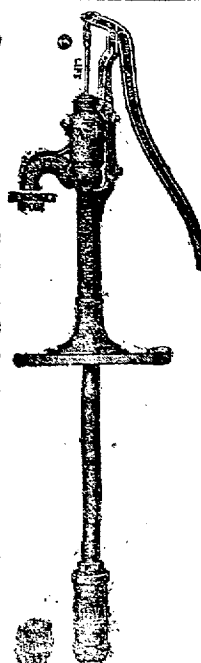
LARGEST HAND PUMP

Our 3 inch Pump is the largest available Hand Pump on the Market. Very useful for Shallow Water. Large capacity to suit small irrigation write for particulars and prices (537)

ALSO

Hand Pumps for very deeps wells up to 150 ft; Tank Pumps of new pattern, ready in stock. Write at once for further particulars.

321, Hornby Road Fort Bombay



బరోజు నామకముననున్న పత్తికము బహుమతిగ నొసంగబడినది. ఆటోమోటార్లకు రిజిస్టరుకాబడినది.



జగద్గుర్యుత్తమై నువాసనగల నెంటు. పరిమళము వెల్లువనాటుండును. ఒకమాట కొని దీని యధార్థమును పరీక్షింపుడు.

ధరలు

ప్రతి పావు బుట్టి	2-0-0
1 క్రాము	0-12-0
1/2 క్రాము	0-6-0
1/4 క్రాము	0-3-0

పగస్తాకా తలనమును గూడ పరీక్షింపుడు. దీనిలో లోహ సంబంధమును చూచు తేలియు కఠియుట లేదు. సుప్రసిద్ధమైన తలనానె నీసా 1-2 రూపాయ. పోస్టేజీ చేరు. ఒక లక్షాచిహ్న పంపినచో నమోనాకు ఒక చిన్న నీసాతో చదువుచుండునగునని పంపబడును. (490)

వి. పరస్తాకా మెచ్చుమిరీ కో, మె 1, కైఫోబీ, బొంబాయి నెంటు రి.

301 పాత్యపు వెంకటాచల 594

వందేతంబు రి నేడొకధర్మము.

నామమహార కస్తూరిమాత్రం నిష్పజైనను పరికింపుడు.

ప్రతి వత్సరమునకు లక్షలకొలది నీసాలు విక్రయించబడుచున్నవి.

ఇంద్రయానూమాత్రమే క; బర్మా, నిలోక, మలియన్డేట్, గోవా, ఫీజీ, బరెండే, హైద్రాబాద్, మున్నగు ప్రదేశములవాలు కూడ నీ సీద్ధాంతమును, ఉపయోగించుచున్నారు.

మహాభాగము "ఒకేయొక లోకానుభవర" కస్తూరి మాత్రం నీసా మియింటు నున్నచుండల, మాటికి వైద్యుల సమమును, నిరీక్షించి, మొర వెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శీతలము, శీతవాతము, అజీర్ణము, పార్శ్వవాతము, జ్వరము, మాంస్యము, పులబద్ధకము, దగ్ధ, గజమునోపి, బలహీనత, ఆహారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలుగు వికారము, చిన్న బిడ్డలకు లుగు జ్వరము, దగ్ధ, పాచుపు, మరియు ననేక రోగములును, ఈ సిద్ధాంత ప్రసంగే నాశ్వర్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

వైద్యశాలలో ననేకవిధములగునట్టియు సుపయోగకరములగు కిర్మాటక మూలికలనుండియు యోగ్యములను తయారు చేయుచుండును.

రిజిస్ట్రేషన్ యొక్క పాఠ గురుతులు, ప్రతి నీసానుండుక ఉండును; చూచి తిసికొనవలెను.



అనుపానపత్రము, ప్రతి నీసాతో గూడి యుండును. 280 మాత్రమున నీసా 4 అణాలు, చూడవలెను.

6 నీసాల పాత్యపు వెంకటాచల	1-8-0
12 నీసాల పాత్యపు వెంకటాచల	2-12-0
25 నీసాల పాత్యపు వెంకటాచల	5-0-0

వినియోగము:—ప్రతి నీసా రాసువ వైద్యశాల, మైసూరు.

మోహినీ తైలము:—స్త్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును. వెండ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు జేరును. సువాసన గలిగియుండును. 0-12-0 అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు, బొంబాయి.

Encourage Swadeshi Industries
BY
Buying Swadeshi Goods
ANDHRA KNITTING FACTORY,
220, CHINA BAZAAR ST.
MADRAS.
Socks and Stockings in different colours and sizes can be had at moderate rates.
Trial orders Solicited.
805

మసలూరు కాగితపు మరలు.

ఈయంత్రశాలను 1887 వ సంవత్సరమున తిరువాన్ కూరులో స్థాపించబడినది. తిరువాన్ కూరు సంస్థానాధీశులు ఇందు వాటాదారులుగ నుండుటయే గాక కంపెనీ మూల ఘనమునకు కొంతవట్టునకునడ్డివికూడ నిచ్చుచుండిరి. అయినను కంపెనీ వారికి ప్రతి సంవత్సరమును నష్టము కలుగుచుండెను. ఇట్లు కొన్ని సంవత్సరములు కంపెనీవారు నష్టములకు భరించిన పేర్కొంటు యంత్రశాలలను, తిరువాన్ కూరు దొరతనమువారు వేలములలోగొని తిరిగి కొచ్చినవరులకు విక్రయించిరి. ఈవిక్రయముతో దొరతనమువారికి 5 లక్షల రూపాయలు నష్టము కలిగెను. 1895 వ సంవత్సరము నుండి 1908 వరకు కొచ్చినవరులు నష్టమును భరించి తుదకు ఆగవత్సరములో 'లెక్చి పేపరుమిల్సు' వారికి విక్రయించిరి. వీరికికూడ నష్టమే కాని లాభములు కలగలేదు. 1914వ సంవత్సరములో ప్రస్తుత యజమానులకు ఈయంత్రశాలలను చెందినవి. త్రైసియరుగారి సిఫార్సుపైని తమకు తోచిన ధనసహాయ మొనర్చుటకు తిరువాన్ కూరు దొరతనమువారు అంగీకరించి యంత్రశాలల యజమానులను దొరతనమువారుగదాస్తావేజులను వ్రాసికొనిరి. యంత్రశాలకార్యనిర్వహణమును దొరతనము వారు వహించెదమ కాని ఒక ఇంజనీరునకును కాగితపు గుఱ్ఱును తయారు చేయునతని కొకనిని నెలవేతనములు ఒక సంవత్సరమునకును నిచ్చుటకును కాగితములను చేయుటయందు ప్రసిద్ధిగాంచిన మార్సిడనుగారు అప్పడప్పుడు యంత్రశాలను తయారుగా కాగితమునుచూచుటకు వచ్చినప్పుడు వారి కేమైన నిచ్చుటకును దొరతనమువారు రంగీకరించిరి. ఈ యేర్పాటులు వలన కలుగు లాభములను వినియోగించి పెరుగు గుఱ్ఱుతో కాగితములు తయారుచేయు నొక యంత్రశాలను చెన్నరాజ ధానిలో స్థాపించుటసాధ్యమగునని త్రైసియరుగారు తలంచిరి.

1916 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి నెలలో దొరతనము వారు ఇంజనీరును, కాగితపు ముద్దను తయారుచేయు ఒక ఉద్యోగిని నియమించిరి. తెల్లకాగితమును తయారు చేయుటచే నష్టము కలుగుచున్నదని భావించబడి వ్రాసుపేపరు తయారు చేయుటకు నిశ్చయింపబడినది. 1916 వ సంవత్సరము జూనునెల 5 వ తేదీ లగాయతు జూలై 22 వ తేదీ వరకును మరల సరిగ పని జరిగినది. ఆ మరుసటి దినమునుండియు పని నిలిచిపోయెను. ఇంజనీరు మరలను సోదాచేసి బాయిలరు చెడిపోయినదని పలికెను. క్రొత్తబోయిలర్లు వచ్చునవరకు పనిజరుగుటకు అవకాశము లేదని యంత్రశాల యజమానులకు తెలుపబడినది. ఆదినమునుండియు బాయిలర్లకు యత్నము చేయబడక ఆ సంవత్సరాంతమునకు బోయిలర్లు దొరకినవి. అవి అచర్చబడి 10, 15 దినములు పని జరుగు నప్పటికి దస్తావేజు కాలము పూర్తియైనది. మరల సహాయమొనర్చుటయే మానుటయేని దొరతనమువారు శంకించుచుండిరి. కాగితములను తయారుచేయుటలో పేరుగాంచినవా రొకరు ఈసమయమున చెన్నపురిలో నుండుటచే వారిని యంత్రశాలయజమానులు తమయంత్రశాలలో నుద్యోగిగ నియమించిరి. అదికాక దొరతనమువారును నెలకు 15 వందల రూపాయల చొప్పున యంత్రశాల వారికి సహాయము పుట్టియొక సంవత్సరము వరకు చేయుటకంగీకరించిరి. అనిఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

ఏలూరునందు 11-వ తేది సాయంకాలము ఒకకోడికి 2 తలకాయలు 3 కండ్లు 3 కాళ్లు గలపిల్ల యుత్పత్తియై 15 నిమిషములు మాత్రమే జీవించి, మృతిసంభవని తెలియవచ్చుచున్నది.

ప్రకటన.

చెంగల్ పట్టు డిస్ట్రక్టు, యెణ్ణూరు సర్కిల్, వల్లూరు అత్తిపట్టు ప్యాక్టరీ లలో ఉన్న మాతాలూకు మార్జినుదాఖలా ఉప్పు వాములు విక్రయించ దలచినాము. గాన కావలసినవారు యిదిగువ చిరునామాదారుగారికి వ్రాసినయెడల కోరిన సంజాయిషీ పొందగలరు.

వల్లూరు ప్యాక్టరీ లైసెన్సు నె 34 - య 32-19
అత్తిపట్టు ప్యాక్టరీ డిపో 10 - య 3-20
మోతే వెంకన్నగారు,
లైసెన్సు హోల్డరు,
ఏలూరు, కృష్ణ జిల్లా.

హిందూ లాక్రి పాఠశాల, కయికలూరు.

ఈ గ్రామములో ఒక బోర్డు ఎలిమెంటరీ స్కూలును ఒకబాలికా పాఠశాలయును మహమ్మదీయులకు ఒకపాఠశాలయును గలవు. మా గ్రామము కొల్లేటిదరి నుండుటవల్ల ప్రతి సంవత్సరము వచ్చు వరదలకు ప్రజలుచేయు వ్యవసాయములు పోయి రయితు లందరు చాల నీడస్థితిలో నుండుట వల్ల 8 యేండ్ల ప్రాచుర్యముగల బాలికా మొదలు నడువజాలక యుండు ముసలివాని వరకు కూలిచేసియే జీవించ నలసియున్నది గావున గక్క మెంటు వారిచే స్థాపించబడుచున్న పాఠశాలకు నెల్లి చదువుకొని జ్ఞానము బడయుటకు వీలు కలుగుట లేనట్టి ఆరుద్రులచే చాలనుండి తెలియనివారై యుండుటకు జూచి, గ్రామస్థులు కొందరు, పగలంతయు కష్టపడి జీవనము చేయుచు చదువుకొనుటకు ఆసక్తి గలవారికి ఉచితముగా చదువు చెప్పటకు 9-11-17 తారీఖున పై పాఠశాలను స్థాపించిరి. కయికలూరు చేరి 50 అన్నింటి ఇన్స్పెక్టరు వేంకట గమణయ్యగారి ఆధిపత్యము క్రింద సభ జరుపబడినది. సబు అసిస్టెంటు సర్జను డి. నూర్యనారాయణ గారు విద్యాసంస్కృతము గురించియు ఈ చేరి మాత్రమే జరుగూరు నిద్యలేమి వలని నష్టములను గురించియు, ముత్తరాజుగారు విద్యకలని లాభములను గురించియు సుపన్యసించిన తరువాత, ఉచితముగా విద్య నేర్పెద నని వాగ్దానము చేసిన వారి సీతారామయ్యగారిచే విద్యార్థులకు ఆక్షరాభ్యాసము గావించబడెను.

త్వరపడు! వెల 10 అణాలు. అమృత సవల!!

కలభాషిణి విజయ సేన:- ఇదియొక చక్కని నవల దీనినిగురించి మేమెమెము చెప్పనక్కరలేదు. ఇది స్త్రీ పురుషు లిరువురును చదువదగినది. కొన్ని ప్రతులే యున్నవి.

వ్యవహార చంద్రిక:- ఇది గ్రామ మునకపు, కరణము, స్త్రీడను గురుస్తాలు, గొప్పరైతులు, జమీందారులు, వ్యాపాకస్తులు మొదలగు వారందరికి అనుకూలముగా నుండుటకు నూతన ఆర్థ నమసరించి తెనుగున వ్రాయబడియున్నది. వెల 12 అణాలు. అయ్యర్ అందు రావుజీ, (898) కృష్ణమనాయుని అగ్రహారం మద్రాసు.

బురుతు శోధక 957



బురుతుశాల ఆత్మికూరమైన వ్యాధి. దానిని తొలగింపవలెనని సంకల్పము కలుగదు. ఈబురుతుశోధకము నేపించి అనేక స్త్రీలు సంకల్పములై ఇప్పుడు చాల నుఖించుచున్నారు. నీవు బురుతుశాల వలన పాదపడుచున్నావా? అట్లయిన బురుతుశోధకము నేపించుము. వెల పోస్టేజీతో డబ్బీ 3-4-0,

గంధర్వ ఫార్మసీ,
రాజమండ్రి తేక, 83, లింగిస్టెట్టి వీధి, మద్రాసు

ఉచితము.
గదాధర
మనోహరమగు నవల.
అడ్రస్:- హెచ్.బి.ఎం.వీ. అందు సన్సు, 943 పోస్టుబాక్సు 27, మద్రాసు.

NOTICE (955)

Our marginally noted Salt Pans situated in Chengalput District, Ennore Circle, attached to Vollur and Athiput Factories will be sold. Intending purchasers are requested to address the undersigned for any particulars relating thereto.

Ac	C
Vollur Factory License No. 34	32 19
Athiput Factory License „ 10	3 20

Mothay Venkanna Garu,
License Holder,
Ellore - Kistna Dt.

ప్రథమాంధ్రాయుర్వేద వైద్య సమ్మేళనము

అధ్యక్షుల వాగ్దానము

నేటిదినము బెజవాడలో జరుగు సమ్మేళనమున కధ్యక్షులగు ఆయుర్వేదమార్గాల భిషజ్జులకి పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారి ఆధ్యక్షత వహ్యము నుండి ఈ క్రింది ముఖ్యాంశములు ప్రకటింపబడు:-

ఆయుర్వేద మన నేమి?

“ఆయుర్విద్యాపితౄణాం వ్యాధ్యేషాం శత్రుణాం తథా విద్యతేయత్ర విద్యతే ఆయుర్వేదస్స ఉచ్యతే॥ ఆనన పుష్పయస్మా దాయుర్వేదాని వేత్తీన తస్మా న్మనీషరై రేవ ఆయుర్వేదః ప్రకీర్తితః॥” అనుశ్లోకములచే బోధితమగు ఆయుర్వేదశబ్దమునకు ఆయువును పొందుటకును తెలిసికొనుటకును సాధనమైనది అను నవయోగ్య మేర్పడుటచే దీనిని ఆయుర్వేదము, లేక, ప్రాణికాస్త్రము అని దెలిసికొనవలసి యున్నది. ఇత్యురీ వాతము, పిత్తము, కఫము అనుత్రిదోషములను, వచనము, విరేచనము, నస్యము, నిరూహము, అనువాసము అను పంచకర్మములను నాధారపడియున్నది. ఇయ్యది భవజాలకు ముత్రమే కాకాక పశు, గజ, మృగ, కృత్తులకునుగాద ప్రాణసంక్షేప మొనరింప మహోద్దేశములతో గూడిన కాస్త్రమైయున్నది. ఇట్టి భావగర్భితమగు గంభీరమగు అర్థమును దెలుపు “ఆయుర్వేదము” అను ప్రాణికాస్త్రము సామాన్యమగు హిందూవైద్యము అను లాభకరమగు పదముతో వాడుట ఆశ్చర్యము. అన్నా వైద్యులు ఆయుర్వేదము ఎవరికల్ అని చులకనక చెప్పుటంగి నివ్వది సామాన్య చికిత్సాకాస్త్రము గాక మహానీయుడగు సుశ్రుతాచార్యునిచే కామ శస్త్ర చికిత్సలని రెండువిధములగు విభజింపబడినదై యున్నది.

మరియు నా సుశ్రుతుడే దీనిని చికిత్సా సౌకర్యమునకై శల్వతంత్రము కాలకంత్రము కామచికిత్స భూతవిద్య కా మారభ్యతంత్రము అగదతంత్రము రసాయనతంత్రము వాజీకరణ తంత్రము అను నెనిమిదియంగములగు విభజించెను. నిపుణులగు భిషగ్యులు ఇందలి శేత్ర, శ్రోత్ర, గళ, వంతాది చికిత్సల యందును, ప్రసవ, విష, శస్త్ర, మానసిక, చికిత్సలయందును, వివిధభాగముల ప్రత్యేకముగ వెల్లగ్రంథముల రచించి, గ్రంథభాండాగారములను ప్రత్యేకభాగముల సాతకాలల ను నెలకొల్పి అందు విద్యార్థులకు క్షిగ్గుచు నాయుర్వేదమును మహోన్నత స్థితి నందించుచుండెడి. ఇందు చికిత్సాసామాన్యములెత్రిస్తంభము లనంబరగు పేతులక్షణ చికిత్సా సామాన్యముల మాత్రము బోధించుటయేగాక, వీర్వజీవ లాభ సాధనములగు రసాయనప్రక్రియల బోధించుటతేసి, యాయుర్వేదము, లోకమునంగల వైద్యకాస్త్రములన్నిటిని కలితయించి గణితము గాంచకది. మరియు పశు, గజ, మృగ, కృత్తులయైదాది విషయములన్నియు నిందున నంగములగు నుండుటండేదీయే దీనిని “ఆయుర్వేదము” అనియుపిపుంగవులు దెలిపి యుండిరి. ఇయ్యది వైద్యకవైద్యులు చెప్పుటంగి విచ్చివైద్య కాస్త్రము గాదనియు సిద్ధాంతియగు కాస్త్రగునియు తెలిసికొనవలయును.

ఆయుర్వేద సంతకేపచంద్రికలు.

అష్టాంగవిజ్ఞములగు ఆయుర్వేదచికిత్సావిధానముల పూజ్యములగు ఋష్యాచార్యులగు “మునంద్యవాన సుక్ష్మ వాజరంఠం పునర్వవానం చక్రగుః శచీభిః” (ఋగ్వేద-౧౦-౧౬-౧౭) “తస్మా అక్షివానవ్యాచచక్ర ఆధర్మం వప్రాభవవా పవర్వక” “పరాజింభూం ఆయసీం విశ్వభామై” (ఋగ్వేద-౧౦-౮౦) ఇవి మున్నగు శ్రుతులచే బోధితము లగుచున్నవి. వీరిదుయాయులగు సత్వినీదేవతలు దేవవైద్యులని యాశక్తికలముల బాగడబడినవామగు. పునరేతేనులయందగి నాత్రకాయల ఆయుర్వేదము చికిత్సాకాస్త్రసామాన్యములకు మొదటిదియని యుగడించుచున్నాడు. సుశ్రుత వాజ్మయమున ఆననకాస్త్రయాసముల భిన్నస్థి సేవరించినచున్నాడు ఆయుర్వేద వాజ్మయమునగాద వెల్లగుండు పక్షములకు పూర్వ మే యభిగర్భి సేవరించుచుండెడి. ఇయ్యదియే ఈజ్యోగము, గ్రీను, అరబ్బు వైద్యులకును నీని నిజప్రేరి ప్రపరింపజేసినది. మరియు నీది ఆశోకుని యొక్క కౌట్యసార్వభౌములకలన దేశగుంటిటను వ్యాపింపజేయబడినది.

రోము, గ్రీను దేశములలో నంతోకలనముల వలనను మహానర్మదీయులు మొదలగు వారి దండయాత్రల కలన నను, విజ్ఞానంబును ఆయుర్వేద శస్త్రగ్రంథ సంరక్షణమును తొల్లింటి నాగరికతయు నశించినవి. ప్రాచీనకాలమున

పనేకకథముల వివాదములు మాన్యున గలిగినవగుడ, నన్న శేషః పుంజములలో వివాదజ్ఞై యాచార్యుడయు సజీవమై దేశపుంటిటను సహృదయులగు పండితుల నాల్మించి యున్నది. అన్నాచారు నిశేషవైద్యవిధానముల కంగతును తీసిపోని స్థితిలో ఆయుర్వేదము ఇప్పటికిని తలముత్తరమై యున్నది. పరిత్రుడుగ నీయాచార్యుడయ్యుండు క్రమప్రాప్త ములగు శస్త్రవేదములు తెలియించుటచే గలిగిన కృత్యానుమతివైద్యులు యుండినను స్థితియైన ప్రాత్యక్షిక కర్మభామ బంధులగు చక్రగిని పునాదలయందు నాయుర్వేదము నాధారపడుచుండె యుండుటండేసి నాని మాహాత్మ్యము నుజ్జ్వలచే తెలియంగి యున్నది.

త్రిదోషము లన నేమి?

త్రిదోషము లనగ వాయువు, పిత్తము, క్లేమ్ము అని సాధారణముగ జెప్పుదురు. వీరిని యున్నందు ఋత్వేదమున “త్రిధాతుశ్చైవహం శుభ్రస్థితి” అను ఋగ్వేదం గల త్రిధాతువిద్యుచే మదహంపరమైను. సాచారభాష్యమున త్రిధాతు అనుపదమునకు వాతపిత్తకఫములని వానికి పర్యాయ పదముల నిరూపించియున్నాడు.

అధునాతన వైద్యకాస్త్రజ్ఞులు చెప్పు ధంగి వాతము అననది వెన్నె మోలాదు నాయులకు కలుపుకొని ఉన్న పరిత్యాజములకు కలిగించెడి వర్మముల సముదాగుచు దెలియదగి యున్నది. అది ఇంద్రియజ్ఞానమున స్వాభావములకు కలిగింపబడుచున్నది. అంతేకరి చందలి చిన్న బిలముల కదలికకు కనబడదు వర్మముల శక్తి ననియు, లేక కదలికయందును విశక్తి యైపుక ఆయుయుండు ననియు, గ్రహింపవలయును. ఈ విషయమున వాయువు అననది విలించుచుండు గాలిగాక, కదలికయందలి గాలిఅనగా వాని వైజ్ఞేయికాస్త్ర సమము అని యాధము. మార్గమునానుకోశక వర్మమువాయువర్మకాస్త్ర జాలయం దియును మార్మలకన్నిటికినిగాద నీవా ఋత్వము వర్తించుచున్నది. మరియు చేపలకన్నిటికిని ప్రసక్తకంబును మనస్సుకు ప్రేరకంబును నర్వేంద్రియములను ఆయాక్షిణుల యందు ప్రేరేపించుచు వానిని ధరించునదియు సకలకానన ములను ధాతువులను ఒండొంటి గలియజేయునదియు ఋత్వము ప్రకర్మింపజేయునదియు శబ్దస్పర్శములకు ప్రకృతియు శ్రోత్రస్పర్శములకు మూలంబును హస్తాత్సాహములకు కారణ భూతంబును ములములనుబట్టి వెదలించునదియు గర్భాకృతిని కలిగించునదియు ఆయువును ఆహారించి వానికి సాక్షి భూతంబును అయియుండును.

పిత్తమునక కేవలము పసునగాదు. జీర్ణశక్తి రసరంజక శక్తి, రససహిత సంస్కరణసాధనములుగాని నిష్ప్రయోజకములగు పలు విధములై నట్టియూ విడువదగినవిలుపు జేయదగిన పదార్థనిర్మాణము మున్నగు విధానముల వృద్ధి ప్రాసముల యొక్కయు ఉష్ణోష్ణి సమతౌష్ణ్యముయొక్కయు విధానముల కీపదమువర్తించుచున్నది. మరియు వైద్యులు గుణప్రధానమైన పిత్తము ఆహార పదార్థములను పరిచింపజేయును; సాంకేతికములను జీర్ణుగ నిభజించును; బుద్ధి, మేగ, అభిమానము—అనువానిచే అభిలిషితార్థమును అందజేయును; రూపానులను గ్రహించును; స్వచ్ఛమైన ప్రకాశం జేయును.

కఫమునక సామాన్యముగ దృగ్గోచరమగు తెల్లని క్లేమ్ము ముకాయ. ప్రధానముగ ఉష్ణగోచరమగు అనురంజముగ సంధిస్థానములందలి కఫము ఇతరకర్మములందలి కఫము వివిధసంరక్షిత దేహనిర్మాణము మున్నగు కార్యమునకే కఫముగ వేరు. నిద్రను స్వప్నులకు జేయును. కఫము అన్ని సమదామనునకు క్లేమ్కంబును, రుచికరమును శేత్ర ఆహార యకరంబును, సంధిబంధముల నొండొంటి జేర్చునదియునగును. ష్టాంగి లెప్పి తెంటు కర్మలో కే. ఆర్. కీర్తికర్ కవిరాజ గణ సాధనకే మొదలగువార లభిప్రాచుర్యుడయ్యున్నారు. కఫము వర్మమునకు బాష్పమునకు నూచింపబడియున్నది.

వైకమహాచివ విషయములచే వాయువు అననా కేవలము గాలి, (నిండే) గాదనియు. పిత్తమునకది వన దృప్తికోచమగు పచ్చని నీరునంటి ద్రవముగాదనియు, క్లేమ్ము శేత్రములకు తెలియ తెల్లని జీర్ణులని పదార్థముగాదనియు అవి శరీరయందలి వాని క్రియావిశేషములచే గలగు శక్తి విశేషములని ముఖములకున్నవి. ఆయుర్వేద తంత్రములకు మూలగు న్నజ్ఞానము భావంతనమును మార్పడిన గ్రంథముల నుండి వారి పిత్ర కథములను పదములకు గల మహాత్తనములగు శాస్త్రీయోగములు నూంములై అంధములపాలగుటయే గాక సిద్ధాంతియగు మూలస్థానము గూడ తలస్థించినది. ఇవి ప్రత్యేకము వైద్యకేదముల నొందియున్నవి. అని కృత వికృతావస్థలచే శరీరముయొక్క స్వాస్థ్యాస్వాస్థ్యములకు మూలములై యున్నవి. ఇయ్యది స్వవర్ణకములగు పేతువులచే ప్రకోపమును వికృతములచే కడనమును బొందుచుండును.

ఈ బోధితములగు లక్షణములచే త్రిదోషములు గుర్తింపదగి యున్నవి. ఈ మూడును సమ ప్రవ్యాగులు యుక్తత్రికిని వాం లక్షణములకును వ్యాగుల నివారణమునకును అనుబంధమై గుర్తాగ్రాములగు కొన్ని విషయములు నీ సిద్ధాంతములను మిక్కిలి సులభముగ గ్రాహ్యములగుచున్నవి. జౌషధముచేయు సమాయు వానివిధులును గ్రహించిన వైద్యులందరికిని చాల ప్రయోజనముకలదు. అట్టివానిని గ్రహించుటకీ సిద్ధాంతము మార్గదర్శకమగుచున్నది. సామాన్యమగు జ్ఞానము గల వైద్యులుగూడ ప్రక్రియాభాగమున రోగోష్ణప్తి పేతువులను జౌషధములచేయు సమలను పథ్యవిధులు మొదలగు వాని విధులను సృష్టిపథమున నుంచుకొననో రోగిచెంతను చక్కగ విగ్రహింప సమర్థులను బొందుదురు.

త్రిదోష తత్త్వవిధానము నిక్కాలపు వైద్యకా నాన్వవైద్య విధానమున కేదోకటిగను నదియే మనసటిదినమున నురియొకటిగను మారుచుండు నట్టిది గా గాక శ్మిరతమగు సిద్ధాంతముగ మన్నయ. ఇట్టి నిర్మల్లనాన్వవైద్యక విధానమును అందలి నూత్నమును దెలిసికొన నాలసోపుట ఈవిధానయందలి బోధముగాదని దెలియదగియున్నది. ప్రాచీనలగు రోమక గ్రీకులకే యుండునాదీ వాతము పిత్తము కఫము అను మూడువర్మములను నాయుర్వేదము నుండియే గ్రహించి గాని నాపదములకుంగల శాస్త్రీయభావముతో గూడిన అర్థమును గ్రహించి యుండజేగు.

త్రిదోషములకు చికిత్సా సౌకర్యమునకై ఆయువు వివాదులు అగు రెండువిధముల జూపియున్నాడు. జ్వరాది వ్యాధులయొక్క ఆహారస్థయందు లంఘన ప్రక్రియయును పక్షాన్ధస్థయందు శత్రువ ప్రక్రియయును నాచరింపవలయునని విరూపాచిరి. నిపుణుడైన నాయుర్వేద విమనకు వైశ్రుని విధముల పరిజ్ఞానము నుకరము. సామాన్యలకు దురూహ్యము. పరిశోధనా పరుడగు వైద్యుడు వైశ్రునివిధములగు నుసాయములనుండి గూ నతి సులభముగ్రోగముల బాపకము. ఈ యుసాయములు వైద్యక వైద్యక విధానముల గానరావని. అన్యాయుర్వేద వైద్యతంత్ర నిపుణులు దెలుపుచున్నాడు పంచకర్మములు.

త్రిదోషపథ్యతతోగూడిన నీయాచార్యుడయ్యు ప్రధానమగు వచనము, రేచనము, నస్యము నిరూహము, అనువాసనము, అను నైదువిధములగు ప్రక్రియావిధానముల సాధారపరమకొని దేహమందు గల దోషములను నాయు సమీపమార్గములనుండి సులభముగ బ్రయవేదించ సిద్ధాంతిత చికిత్సాప్రక్రియలయి యున్నయవి. ఈయొందిటికిని స్నేహకర్మము, ధూచము, గంధామము అంజనము మొదలగునవి నంగములకు గుంపవచియున్నాడు. ఏరోగమును మునవిలేదనాని సంశోధన ప్రక్రియలచే సాధింపబడునో నయ్యది తిరిగి యున్నయలుగావని “యేతు సంశోధనైః శుద్ధాః కథేహం పునరధ్యక” అని ఆయుర్వేదతంత్రములు దెలుపుచున్నవి ఇందు నిరూహ అనువాసములను వస్తికర్మములు వీర్వకాలానుకూలములగు పక్షవిధాది సహాగోగములను నిర్మూలించుకై గలిగియున్నవి. వీనియందగి కేరళదేశంబందలి వైద్యుల వాడుకలోనున్నదిగాని యితరభారతదేశమున గానరాదు. వస్తికర్మవిధానము చికిత్సాసామాన్యమున నగగణ్యమని తెలిపి యున్నాడు. వైద్యక వైద్యవిధానము నీవస్తికర్మము మున్నును సామాన్యమగు జేడినీపు సాత్వశీతో నిరూహకస్తి రుగ్గి నరీయక అని విద్యార్థులతో అనువాసననైయు పర్యవసాని యున్నది. కస్యోర్మము—ఇ న్యుని కన్నులు, చెవులు, కరన్ను, మొదలగు జడ్రూప్యక వ్యాధులయందు నానాపుటములనుండి యుపయోగించు నౌషధవిధానము. ఇందలి భేదమగు శోనించుచును నౌషధోపయోగముచే శోగోగములు తిమిరములు మొదలగునవి దూరములు గాగలవని దెలుపబడినది. ఈ విధానములు ఆంధ్రవైద్యక పథ్య తిని గానరావు. కనునకర్మము విరేచనకర్మమును శాస్త్రీయవిధానమున నానుకలో జేవున్ను సామాన్యముగ జేసెనువై క్షులు నాయుకలూ నుంచుకొనియున్నాడు ఈసంకర్మములకును ప్రధానాంగమగు స్నేహ స్వేదనలయందు కేరళదేశమునమాత్ర మునకలలో నున్నయవి. భౌతికదేశమందలి పునాగములనుబడి రోగి పీడితులు కేరళమున కేగి యాచికిన్యలన తమవీర్వవ్యాధుల బోగొట్టుకొని ఆరోగ్యమును పొందుచున్నాడు. నుసాత్వలకాయకములగు నిరోధకచికిత్సావిధానములను మన సోషిక వైద్యులు తిరిగి యాచరణమునకు దెప్పి నత్వేగకలన కదిల్పి జేయుట మనరసని దైవదని నాచర్యులందర.

శేత్రోగముల ముదియోగ మునివీరిములను ఆంజనవిధానములు ఆంధ్రవైద్యవిధానముల గానరావు. శస్త్రునికి త్పితే సాధ్యములను శేత్రవ్యాధులనుగూడ నందెయలచే నిష్కృతిసేందించుటయు, నన్నిచాతాది వ్యాధులయందలి మూసాదకయందు సూచ్యులచే నుపయోగింపదగిన యౌషధములు నిష్కృయోజకము లగునపుడు ఆంజనావధముల నుపయోగించి జయము నందుటయు లోకవిధియు. (సశేషము.)

యంత్ర విద్యాలయము - బాపట్ల

ఈ విద్యాలయమును గడచిన నెల 19 తేదీన బరిష్టించి నపుడు శ్రీవివాసమయ్యగారు తేదీన ప్రాధ్యాపకములగు రిమాన్సుల నిరవరకు చెప్పియుంటిరి. దీనికి ప్రస్తుతముకలయు నహమ్మెద్దియో దాని నెటుల జేయవలెనో ముందు నిశ్చయించుకొని జేపియ్యవలెను. ప్రస్తుత మీ నిలయమునకు స్కూలు స్టేజుల పరీక్షయం దుత్తరగారియ ప్రయత్నముకలదేనీ ప్రీక్షల్ని ముక్కుప్ర ప్రధానోపాధ్యాయునిగా కలయును. ఆ మెట్ నె 1-కి రు 30 జీరియును రు 40 వరకు సంవత్సరమున కొక రెండురూప్యముల చొప్పున ప్రమాభివృద్ధి నియమ జేయవలెను. ఇట్టివారి పేరుకు నాకు దెలిసి మహాశివకార మొనరింప మీ పాఠశాల పేరుకున్నాను. అందుకు సంతకపరీక్ష నిచ్చి ప్రయత్నముకలదేనీ సుతీయ్యుక్తు సహాయోపాధ్యాయునిగా కలయును అట్టివారు తమ దగ్గరనుల నంపిన కృతజ్ఞతతో జేయవలెను.

పాఠశాల యందలి కృతకారమును తనిఖీజేయించుటకు ఈ విద్యాలయమున జేరుటకు ప్రీక్షలు బుర్రోలుటకు దగిన విద్యార్థులకు పాఠశాలల గల్గిన గాని పాఠశాల విజయము మొదలగును. నాభ్యాసముల నాకట్టి సహాయము గల్గినది నమ్మియుంటిని గాని జై నవకాపు నాకట్టి సహాయము దొలగిపోయి నందున అందకు దెలిసిన విషయమే. కాని ఇప్పుడీ విద్యాలయమునకు గల్గిన కొంతమంది మార్కుల వారి నేరీవైన పేర్లొకరును నీ పాఠశాలకు మహాశివకారులగు చున్నాను.

ఈ విషయములను ప్రస్తుత మీ విద్యాలయమున కుపకారములకు అనగా బల్లలకు దిద్దుటకు బుర్రోలు మొదలగునవి చాలా కొంతగా నున్నవని యొప్పుకొనుచున్నాను. రెండు మాస పదల మాస్కులతో నీ కొంత ప్రాధికారమును. ఉపాధ్యాయుల జీతములు మొదలుగా కల బుర్రోలకు నెలకొక 90 రూప్యము ఇప్పుడు దెబ్బ తగి యున్నను ప్రకృతిలోపముచేత రు 50 ల మాత్రమే వెచ్చించుచున్నాను.

ఈ గ్రామములో చందాలవల్లరాబడి స్వల్పము. అదియు క్రమంగా వసూలుగుటలేదు. గ్రామేతర వాసులలో నివాస బహుదరుల జేరి కేవలగిరావు పంతులుగారు ప్రభుత్వము నుండి రిమాన్సుముల చొప్పున సహాయముజేయుచున్నారు. క్రిందటి నెలనా ప్రత్యేకమనవి నంగీకరించి నెలకొక రిమాన్సుముల లెక్కను పంపినారు. వీరియోధ్యామను కిదే వందలములవచ్చుచున్నాడను. జేకరాజు సీతారావు పంతులుగారిక రిమాన్సుముల విచ్చెదమని వాదనముజేసి కొంతను బంపించుటకు వారినిబంపించుచున్నాను. నాను గోవిందరావు పంతులుగారు నెలకొక రూపాయి వందలవిచ్చుచుండిరి. అందులకు వారిని నావలన ప్రసన్నములు. జేకరాజుగారు లిరువదియం దిట్టి యోధ్యామనును అపిన నేటూరిపని జయప్రదనయొనన వచ్చును. బాలికల వేతనములగూర్చి మజియొకతటి ప్రశంసించ వలసి యుండును.

విద్యాలయములో పాఠశాలకు గత వత్సరమున రు 200 విరాళమునంగిరి. ఇదియును వంతకన్న నెక్కును సహాయ మొందెదమని యాశను గల్గించెడి. మనము దీనియందలి యాదర్శని క్రియాకామముగ జెల్లించితిమేని విద్యాలయ వారు దగిన చేయూత నిచ్చుచి నానమ్మకము. మనకిదియొక మంచితరుణము. దీనిబోనిచ్చిన మిగుల యాపదగల్గునుగాన నామిత్రబంధుమా సీతారావు బాపట్ల గ్రామముకే సంబంధించినది యెంతక ప్రీక్షవిద్యార్థులకు నుత్తమునకు బీజమని యెంచి దీని మీ యోధ్యామనుతో బోషింపుడు. ఎల్లర కుపయోగమును ప్రతిష్ఠాపనకు దీని నంగీకరింపుడు తమ జేయు సహాయమున తానునాకైనను నీవిద్యాలయమును బాలించుచున్న సంఘమున కాద్యదర్శిమగు తంగిరాల ఆంజనేయులుగారి కైనను బంపిన మిగుల కృతజ్ఞతతో నంగీకరింపవలెను. నా ప్రార్థన కృతకారదని నమ్ముచున్నాను.

చో. వెంకటాద్రి, బాపట్ల.

గంజాముడల్లా తెక్కలిగ్రామమున మాజీముగా స్థాపించబడిన కాళిదాస గ్రంథాలయమున గత నెల 25-వ తేదీన సర్వస్వతీర్థములు మున్నగునవి జరిగినవెనుక టంకాల మార్గ నారాయణ శ్రేణిగారు 11 పురాణగ్రంథములను 21 భాగపుత్ర గ్రంథములను ఇచ్చిరి. అంతకుముందెక్కలి సంస్థానపు దివాను ఊసుకూ రిగోగలరావుగారి యధ్యక్షత క్రింద సభ జరిగి జాతీయోత్సవములను గూర్చియు గ్రంథాలయోద్యమమును గూర్చియు మహావర్ణించెను.

హిందూదేశవార్తలు

(“వ్యాస”)

ఆకాశంగము మొదలగు కొందరు మనుజులచే ప్రాగంభింపబడిన బ్రాహ్మణదూషణోద్యమమును మిగులకసాను కరముగ వృద్ధి గాంచుచుండుటచే, ప్రభుత్వమునా రిట్టి జాతి వైషమ్యములకు బెంపొందించు వారల కప్పుబాటుతో నుంచి యైనను, దండించియైనను దీనినంతయు మొందింప వలయును. ప్రతిదినము బ్రాహ్మణ దూషణము మితిమీరు చున్నది. వారిని గూర్చి త్యాగరాయశ్రేణిగారు బెజవాడలో బ్రాహ్మణేతరవాడుక సభయందు చెప్పిన అధ్యక్షకోపవాదములలోని దూషణవాక్యముల గాంచి బ్రాహ్మణులు బాహ్యులైన యుండుట అసంభవము. శ్రేణిగారి వాక్యవల్లనే లీక్రింద బొంగు పడుపబడినవి:— “బ్రాహ్మణమున బ్రాహ్మణులు మిగుల దురాకాశముగనుండిరి. ప్రభుత్వోద్యోగముల నన్నింటిని కనుగనక ముగావించుకొనుట తోత్తమమైనది, యీ సభ్యుల వారు నేక పరిపాలనము నంతయు తమ హస్తగతము గావించుకొని, తమ అధికారము నితర జాతులపై వ్యాప్తము గావించు ప్రయత్నించుచున్నారు. బ్రాహ్మణకులకు ప్రయోజనములను బ్రాహ్మణేతరులు కన్నులకు దెరచి, బ్రాహ్మణాధికారమునకును, బ్రాహ్మణ ఆహంభావమునకును అనానకాలమునన్న మైనది. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు కూడ బ్రాహ్మణుల విశ్వరూపియలని గ్రహించుచున్నారు. అనేక వత్సరములవరకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు బ్రాహ్మణులను కనుగోవణ క్రిందకు తీసికొని, వారల మగ్గుబోధ్యోగముల నొసంగి, వారల నభివృద్ధికి గొనివెచ్చిరి. ప్రభుత్వమువారు బ్రాహ్మణుల సంక్షోభమును, తమకు పప్పులు చెల్లించుచు జేకరాదా యును కృతజ్ఞతను బ్రాహ్మణేతరుల నలక్ష్యముజేసిరి. కాని, ప్రభుత్వమువారి పప్పులు బ్రాహ్మణులు నీచకృతములగా భావించుకలవారనియు, వారు లిచ్చియింటి వారముల లెక్కజెట్టు స్వభావము కలవారనియు గ్రహించిరి.” ఈ వైవిధ్యముల నెల్ల నిష్పక్షపాతముబట్టి విమర్శించుటకు నది అసత్యములనియు, నిజస్థితిగతులు బుద్ధిపూర్వకముగగిల్లు మార్పు దినవనియు దోషకపోదు. వీనిలో కొన్నిటిని విమర్శించెదను.

బ్రాహ్మణులు ప్రభుత్వోద్యోగములలో నెక్కుడు సంఖ్యగలవారుగ నున్నారని (శ్రేణిగారు చెప్పియు వానిని సర్వమున తమకము జేసికొనలేదు) మాత్ర మొక నేరమును వారి కాపాదించవచ్చును. కాని, యందులకు కారణము “ప్రభుత్వమువారు బ్రాహ్మణబోధము జేయు సంకోచముగల వారగుటచే గాదని” యెల్లరకు దెలియును. బ్రాహ్మణులప్పుడొకమించిన స్థానములు వారిసామర్థ్యమువలన వారికొసంగబడినవి. ఉద్యోగముల విషయమై ప్రచురణముల గావించునపుడు “బ్రాహ్మణేతరులహక్కులు ముందుగ పరిగణింపవలె”ననుమాటలను ప్రభుత్వమువారు పయోగించు చుందురని మన కెల్లరకు తెలిసిన విషయమే! ప్రభుత్వమున ఉద్యోగముల నిచ్చుటయందు మాత్రమేగాక, యీ బ్రాహ్మణేతర పక్షపాతము వీరిజీతముల వృద్ధి గావించుటయందు కూడ కాన గగుచున్నది. మిగుల సామర్థ్యసంపన్నులను, ప్రభుత్వమువారికి ఘననేత జేసినట్టియు, బ్రాహ్మణులు బండ్లగ బ్రాహ్మణేతరులను కారణమున బ్రాహ్మణేతరులకు వారికంటె నెక్కుడు అభివృద్ధి గాంచునట్లు ప్రభుత్వము వారు చేయుచున్నాను. ఇట్టి విషయములు సాధారణముగ బహిష్కరణముగావు. ఒక నేత యొకను యీ కారణమును మరుగుజెట్టి ప్రభుత్వమువారికికాపాడువును జూపితమ కార్యమును సమర్థించుకొనుచుండురు. ఇట్టి విషయము లిదివఱకే బ్రాహ్మణోద్యోగులలో మిగుల నసంతృప్తిని వ్యాపింపజేసినది. ఉద్యోగము లిచ్చునప్పుడు బ్రాహ్మణేతరులయెడల శ్రేణి పక్షపాతమున్నను, జీతములు, పదవులు మున్నగువాని నభివృద్ధి గావించుటయం దిట్టి భావములు అన్యాయములనియు, పాలనా సౌష్ఠ్యమునకు భంగకరములనియు నిశ్చయముగ చెప్పవచ్చును.

ఉద్యోగముల నందుటకు తగినసామర్థ్యము బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరుల సంఖ్యను మనము చూచిన యెడల, సమగ్రులగు బ్రాహ్మణుల కంటె, బ్రాహ్మణేతరులే ప్రభుత్వోద్యోగములలో నెక్కుడు సంఖ్యగలవారని తెలియకపోదు. ఇంతేగాక, బ్రాహ్మణేతరులను సంతుష్టిపరచుటకే, స్పెషలు టెస్టు పరీక్షలకు బోధుటకు స్కూలు ఫైనలు సర్టిఫికేటు చాలునని ప్రభుత్వమునా రిటీనలనే బానించి యున్నారు.

వీర్యుట బ్రాహ్మణులు స్థానికసభలలోను, కాసన సభలలోను అధికసంఖ్యాకులుగ నున్నారను రెండవనేరమును త్యాగరాయశ్రేణిగారు వారి కాపాదించిరి. కాని యీ సభలలో బ్రాహ్మణులసంఖ్యను గమనింప శ్రేణిగారు శ్రేణి ప్రయత్నముననే చేసిరా యను సందియము వొడముచున్నది. చెన్నపురి కాసనసభలోను యెన్నిక ఆనధికారసభ్యులలో బ్రాహ్మణులు లబ్ధసంఖ్యాకులుగ నున్నారు. ఇది యిటుండ, ఈ

సభలో నున్న బ్రాహ్మణుల తరహాకుల జేయునకు భంగకరముగ వర్తింపుచున్నటుల ఎట్టి నిదర్శనమునైనను శ్రేణిగారు చూడగలరా? ఈ సభలో బ్రాహ్మణులచేతను బ్రాహ్మణేతరులచేతను ఉపపాదించబడు తీర్మానములను, ప్రశ్నలను జూచినయెడల, విరువురకిని ఏ కాశయునులే కలవని తెలియగలను. మరి చెన్నపురి సామాన్యము బ్రాహ్మణేతరులకునికపట్టిన ముచ్చిసగ్గమే. అచ్చట బ్రాహ్మణుల శ్రేణి అవకాశములు లేదు.

బ్రాహ్మణులు మిగుల దురాకాశులనియు, జాతిసద్భతివలన ఇతర జాతులవారిని తమకు లాభద జేసికొనుచున్నారనియు శ్రేణిగారు చెప్పుచున్నాను. పాపీకాల యన బ్రాహ్మణులు స్వాధ్యాయబుద్ధితో సారస్వత, వేదాంత పఠనము జేసికొనుచు, ఇతర జాతులను వాణిజ్య, పారిశ్రామిక విషయములలో కృషిసత్వి కనాష్టముచేయు వదలియుండిరి. వీరు చెప్పినటుల బ్రాహ్మణులు తృప్తిజ్ఞులే యైనయెడల, వారిట్టి బీదస్థితియందుండి యుండదు.

బ్రాహ్మణజాతికి త్యాగరాయశ్రేణిగారు రాజోపించిన దోషములలో నివికొన్ని. బ్రాహ్మణులనగా హోమురూలర్లని శ్రేణిగారి భావ కాబోయి? కావుననే వీరు, బ్రాహ్మణులరీతి విషమమనమున ప్రభుత్వము వారిని సంస్కరణముల నొసంగుడని కలవన పరచుచు, తమ కృతజ్ఞులను జెల్లించుచున్నారని నుడిచియున్నాడు. కాని, ఈ సమయమున శ్రేణిగారి యొక సంస్కరణ విధానమును సిద్ధముజేసి, అధిక స్వాధ్యాయము మున్నగువానికై వానించుచు ప్రభుత్వమువారిని కలవరపరచుట లేదా? హోమురూలు వారు లకు గాంభీర్యముగూర్చి మున్నగు దోషముల నాజోపించి ప్రభుత్వమువారి కలవడి కలుగజేయుచున్నారను వాక్యముల బరికిన సర్ మొకేలు ఒకవ్యయగారుంటి వారేక్షమాపణ నొసంగవలసియుండ, జాతి వైషమ్యముల బెంపొందించుచున్న శ్రేణిగారు సుప్రజ్ఞా సాత్విత్వము గలిగి యున్నటుల తోచుచున్నది. — “యదరాసు టైము” పత్రిక.

బెజవాడ హోమురూలు లీగు వార్షికోత్సవము:— గా. కే. వీ. రంగస్వామయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద ఈ నెల 19 వ తేదీన బెజవాడలో వార్షికసభ జరుగును. కృష్ణాపత్రికా సంపాదకులగు ముట్నూరి కృష్ణారావుగారు ఆహూరంగమున విషయమున మహావర్ణించెదరు.

శ్రీలక్ష్మీవృసిరా పుస్తక భాండాగారము:— కృష్ణాజిల్లా, భీమవరముతాలూకా కల్లూరునందలి శ్రీలక్ష్మీవృసిరా పుస్తక భాండాగార సంఘమువారు ఈ నెల 1వ తేదీన శ్రీచంద్రమాళి రాత్రిపాఠశాలను స్థాపించిరి. ఆయ్యది ఘనపక్ష చంద్రనిమాడ్కి దినదినాభివృద్ధి గాంచుచున్నది. రాజోపు జనవరినెలలో నొక గ్రామసంఘ మేర్పాటుచేయుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఈ భాండాగారమునకు నిదమర్తి వెంకటనాగభూషణరావుగారు అధ్యక్షునిగా నంగీకరింపబడిరి. మం. వెంకట్రాయయ్య, కార్యదర్శి.

ఒక ప్రత్యేక పాఠశాల:— తెనాలి తాలూకా యొకల పూడిలో హిందూ ఎలిమెంటరీ స్కూలు అనుపేర నొకపాఠశాల ప్రోత్సగా స్థాపించబడినది. ఈ నెల 1-వ తేదీన తెనాలి రేంజిమార్కెట్ సబ్ ఆఫీసెంటు ఇనస్పెక్టరు హరివేరయ్య శాస్త్రిగారు పాఠశాలను పరిశీలించిరి. పరిశోధనంగము పాఠశాలలోనే జరిగిన గ్రామస్థలసభలో గ్రామయంతు విద్యుజ్ఞుభివృద్ధి మార్గమున పనుచున్నదని చెప్పిరి. పేదబాలరధికముగా నుండుట వలన, వారి సౌకర్యము నిమిత్తము పాఠశాల బోర్డు పాఠశాల గావించబడవలెనని గ్రామస్థుల కోరిక.

మధురానగరదిక్కణ్ణాన సంఘ వార్షికోత్సవము:— వైసంఘముయొక్క 42-వ వార్షికోత్సవము యీ నెల 24-వ తేదీన మధురానగరమునందలి విశ్వోదయా ఎడ్యుర్ల నుండినమున సాయంకాలము 4½ గంటలకు జరుపబడును. జనరాజదాన దంపతులు ఆదినము మధురానగరమునకు వెల్లెదరు. 24-వ తేదీన జనరాజదానగారు ‘మహామునకు శాస్త్రమునకును, గల పశుపరివర్ధము’ను గూర్చి ఉపన్యసించెదరు. 25-వ తేదీ సాయంకాలము 5½ గంటలకు ఆ మందిరముననే ‘నిర్వహణము’ హిందువుల పరిశ్రమను గూర్చి జనరాజదాన గారు ఉపన్యసించును. 25-వ తేదీన శ్రీ మీ నాక్షివిద్యాలయ బాల్ కలకు ఒహూతులు పంచిపెట్టబడునపుడు జనరాజదాన సతి గారు సభాధిపత్యము వహించి ‘మధురా శ్రీసంఘము’వారిని గూర్చియుచ్చరించెదరు

ప్రతిపక్షములు

ఎం. ఇ. కూచిమూర్తి, బి. ఎన్. బొనుగారి నామా జ్యోతాసనసభలందు తమ స్థానముల విడిచిపెట్టిరి.

ఎం. బి. దావాభాయిగారి స్థానమున జి. ఎన్. ఖరజ్జీ గారు సామాజ్యకాసన సభ్యులుగా నెన్నుకొన బడినారు.

మరణము:— తిరుచనాపల్లి జిల్లాకోర్టు జిల్లాదారుగ నుండిన ఖాన్ సాహేబు మాలవీసాహేబుగారు గత సోమ వారమున క్రిక్కిరేపల్లె దివి తెలిసి చాల చింతిలించున్నారు.

రాజావు జనవరి 10వ తేదీలోగా బి. ఎన్. బొనుగారికి బదులుగా సొక అనధికార సభ్యు నెన్నుకొనకలసినదని మంగ జేత అనధికారసభ్యులు కోరబడినది.

ఆకస్మిక మరణము:— కన్ననూరు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు సోబరియ్య గారు ఈ నెల 15-వ తేదీన హృద్రోగము వల్ల ఆకస్మికముగా మృతి పొందినారు.

సర్ జేమ్సు ఫేర్బుక్ గారు గలసాబును విడచుటకు పూర్వము దొరకేసువారి కార్యద్యోగమును వారి కతికి సత్కారముల మొనగించు పెద్దసభ మహోత్సవముగా గావించినారు.

మేడలమండి పంటచే మరణించుట:— కలకత్తాలో మాణిక్యపుల్ల బజారులో సొక యింటిమేడలపై పనియొక మంగ జేతపు శ్రీమతి కూలిపని చేయుచుండగా నామె పంటపెట్టె 12 నెలల శిశువు పుట్టినదని కిందకు దొరికి వెంటనే మరణించెను.

అరటిగల దొంగతనము:— కల్కికోటలో సోక మోస్తా వాడొక నాయకులతోటలోనుండి ఒక అరటిగలను అపహరించెను. పోలీసువారు మోస్తావానివై కేసుచేసిరి. కల్కికోట జడ్జిగారు కేసు విచారణచేసి నేరస్థుడు ఇదివఱకు కేసు పొందినవాడే యని గ్రహించి వానికి 10 సంవత్సరములు కఠిన శిక్షను విధించిరి.

ప్రతినిధి సంఘములు:— సంయుక్త రాష్ట్రముల వర్తక సంఘమువారు 20 వ తేదీన, సంయుక్త రాష్ట్రములు కాంగ్రెసు కమిటీ 26 వ తేదీన, దేశీయ సభా సంఘ మహాదీయ సభా సంఘ సంయుక్త సభ, మోమురాలు లీగులు 26 వ తేదీన, యావద్భారత వాందేయసభ 28 వ తేదీన మాంజూరు గారి వద్దకు ప్రతినిధుల సంఘ నమమతింపబడినది.

జేమ్సు ప్రతినిధి సంఘము:— మలబారు, కొచ్చి, తిరు వాన్కూరులలోని జెన్టీలమెన్ల ప్రతినిధిసంఘమును కేరళ జెన్టీల సభాసభ్యులు ఇదివఱకు పాలఘాటులో సమావేశమై మోంటాగూ గారు చెప్పినట్టి విషయములను తమ ప్రతినిధి సంఘమువారిని పంపుటకు తీర్మానించిరి. కొల్లంగోడు రాజా గారున, కలవరపూడిపేట నాయకులగున మణికోండయ్యను ప్రతినిధిసంఘసభ్యులుగా నున్నారని తెలియుచున్నది.

సభ పోస్టుమాస్టరుగారికి జుల్మానా:— మలబారు జిల్లా లో మేనుట చెర్రీ గ్రామములో సోక క్రైమిని కేసులో ము ద్దాయిగనుండి యొక క్రైస్తవుడు మేనుటచెర్రీ తిలాలాగినిలో దాగొనెను వానిని పట్టుకొనుటకు పోలీసువారు ఆచటకు వెళ్లిరి. కాని పోస్టుమాస్టరుగారు వారిని అటంకిపరచిరి. పోలీసువారు మాస్టరుగారివై కేసుచేసిరి. ఇదివఱకుమును 21 మంది సాక్షులు విచారణ చేయబడిరి. సభ మేజిస్ట్రేటు గారు పోస్టు మాస్టరుగారికి 30 రూ॥ జుల్మానాను విధించిరి.

వాయల్పాడులో దీపావళి వసూలు:— దీపావళి సమయ నాడు భజనతో నూడ వసూలు చేసి “దేశీయ పత్రికలను ఆభివృద్ధికి గాను ఏర్పరచిన సభివారి సెక్రటరీ గారికి” వసూలు సొమ్ములో ఖర్చులలోను మిగిలిన రు 8-15-0 లను ఈ నెల 16-వ తేదీన మనఆర్డరు ద్వారా పంపితిమని ఆ వాడే వాయల్పాడు ప్రధానోపాధ్యాయుడు ఏ. కే. లక్ష్మణగారు మాకు వ్రాసిరి “దేశీయ పత్రికలను ఆంధ్ర ఇండిస్ట్రీసు” సంఘమునకు వీరి మొత్తమును పంపియుండునని మేముపొందుచున్నాము.

ఇండియా కార్యదర్శిగారు:— అఖిలభారత జాతీయ మహాసభావ్యవహారములను గూర్చి వైకుంఠనాథసేను గారికి, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి కార్యదర్శి యిట్లు తెలిపి వార్త నిచ్చుచున్నారు:— “తాము పంపిన ఆహ్వానతంత్రీ వార్తకు ఇండియా కార్యదర్శిగారు మాకు నమస్కృతు లొనర్చుచు, క్రిష్టచన్ దినములలో కలకత్తాకు రాజాలనందునకు విచారించుచున్నారు.

రాత్రిపాఠశాలలు:— ఇంతవఱకును కల్కికోటలో సొక క్కా రాత్రిపాఠశాలయే పంచముల ఉపయోగము నిమిత్తము గలదు. దానిని పి. టి. రామచంద్రాచారి పోషించుచున్నారు. ఈ పాఠశాల ఒక్కపంచములకు తప్ప మరియే జాతివారికిని ఉపయోగపడనందున తిర్నాకలి జాతివారికిని ఇతరజాతులవారికిని ఉపయోగించు వేరొక రాత్రిపాఠశాలను పి. కృష్ణన్, బి. ఏ. బి.ఎల్., గారు తెరచిరి. ఈపాఠశాలలో మళయాళము, సంస్కృతము, ఆంగ్లము, ఈ మూడుభాషలను నేర్పబడుటకు ఏర్పాటులు చేయబడినవి.

ఆయుధపాణియైన ఒకదొంగతో సోరాలుము:— కలకత్తా పోర్టు కమిషనరుగారికి చెందిన ఇనుపగాలునులలో కొన్నిటిని మేకు మానోయి అనునతడు దొంగిలించెను. దొంగ యాస్తితో నాణ్యముల మార్కెట్టు గారు వానిని పట్టుకొనిరి. సాక్షులుగారి పాలిసుండి తప్పించుకొనుటకు వాడు సాక్షులుగారి చేతివై కత్తితో సరికెను. పిమ్మట సాక్షులుగారి సహాయమునకు వచ్చిన డాల్ యార్డఅసిస్టెంటు గారిని కూడ సరికెను. గాయములనుండి నెత్తురు ప్రవహించుచుండెను వారిరువురును వానిని పట్టుకొని రాజాకుబలవంతము నీచుకొని పోయిరి.

ఒకగర్బిణీ శ్రీని కాల్పించుట:— కలకత్తాలో గత సోమవారమున నుకని అను సొక శ్రీమతి పోలీసువారిచే వైద్య కళాశాల వైద్యులకు నిమిషము పోబడినది. ఆమె శరీరమున తమిళ కావ్యములను నిండియుండెను. ఆమె ఆస్పత్రికి వెనుకొనిపోబడిన కొన్ని నిమిషములకు ప్రసవమయెను. శిశువు గర్భములోనే మరణించి బయటపడినది. పుట్టిన 10, 15 నిమిషములకు ఆమెకు మరణ మాసన్నమయెను. ఆమె మరణించుటకు పూర్వము పోలీసువారు రామ చెప్పినదంతయు (వాసుకొనిరి. రెండుదినముల క్రితమువఱకును తనతో గాపురము చేయుచుండిన యొకడు తన శరీరమునిండ కిరసనాలులు గుడ్డలనుమట్టి నాటికి నిప్పంటించి పారిపోయెనని ఆమె చెప్పి పోలీసులు విడిచెను. సంతతుని పట్టుకొనుటకు పోలీసు వారు యత్నించుచున్నారు.

స్వరాజ్యప్రతిపక్షములవారు సభ, కేసరగూడు:— ఈనెల 9వ తేదీ సాయంత్రము 4½ గంటలకు స్వరాజ్యప్రతిపక్షములవారు సభ ముపసమనని ఆనాటి యదయమున సగము నిండంతిలను నోటీసులు పంచిపెట్టబడినవి. సభయందు చెప్పబడు ఉపన్యాసములను వినుటకు చాలమంది సరిగ 4½ గంటలకు సభ జరుపబడు స్థలమునకు బోయిరి. కె. రామకృష్ణారాజు, బి. ఎ. బి. ఎల్ గారు సభాధ్యక్షము వహించుచు ప్రకటించెను. 5-20 నిమిషములైనను ఉపన్యాసమును ప్రారంభించలేదు. సభాధ్యక్షులైనను గాలేదు. సుమారు 5½ గంటలకు సభ ప్రారంభమైనది. మహాత్ముడు మహాత్ముడు రామకృష్ణారాజుగారు సభకు వచ్చిరి. మహాత్ముడు మహాత్ముడు రాజాగారిని అగ్రాసనాధిపత్యము వహించుచుండిరి. కాని రాజాగారిందుల కంగీకరించలేదు. అందువై మహాత్ముడుగారికి కోపమువచ్చి సభను విడిచిపోయి తిరిగి 10 నిమిషములలో నిట్టిన్నేపితులను తోడ్కొని వచ్చిరి. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సోక ను మహాత్ముడు గారిని అగ్రాసనాధిపత్యము వహించుచు ఉపసాదించెను. మరియొకరు దానిని బలపంచిరి. అందువై మహాత్ముడుగారు అగ్రసీతమును అలంకరించి మామూలు యానీవాసుల రేమియు జరుపకుండనే స్వరాజ్యమును, స్వరాజ్యవాదులను ఆక్షేపణచేయుట వై మహాత్ముడు ప్రోహదించెను. స్వరాజ్యవాదు లిచ్చట నుటలూపుటకు వీలు లేదన చెప్పిరి. పిమ్మట 15 నిమిషముల కాలము సభ సంతయు నిశ్శబ్దముగ నుండెను. పిమ్మట సభకు అంజిలును ఒక్క పర్యాయము సభను విడిచి పోయిరి. సభాధ్యక్షులను, వారి యిరువురు స్నేహితులను, మరి 5,6 గురును మాత్రము సభయందుండిరి.

ప్రభుత్వమాండ్రాయుర్వేదసమ్మేళనము (తెలిపార్త)

కల్కికోట (17-11-1917) దేశవాదలో ఈ సమ్మేళనము ప్రారంభమైనది. మైలవరము జమీందారుగారి నాటికి చాల ను నోవారముగ నలంకరింపబడినది. ధన్వంతరి చరక శుశ్రుతాది మహానుజుల నాయకులు సభాశాలయందు ముఖ్యస్థలముల వెద్ద యత్నములతో చిత్రింపబడినవి. ప్రతినిధులును ప్రేక్షకులును 300 మంది ఆంధ్రదేశమునందన్ని భాగముల నుండియు వచ్చిరి. ఉదయమున ప్రాహ్లాదులు ప్రాహ్లాదేశీయులు మహాత్ముడియొక్క మున్నగు వాగ్దేవతకు వచ్చిరి. ఉదయము 8 గంటలకు కార్యక్రమము ప్రారంభమైనది.

ఆయుర్వేదభూషణ నోరీ రామకృష్ణగారు విధులముగ నివేదికయును చదివి ఆయుర్వేద ప్రదర్శనావశ్యకతను నిరూపించిరి. ప్రదర్శనమును జరుపుటకు చేయబడిన ఏర్పాటులను వివరించిరి. ఉదయమున ప్రదర్శనమును ప్రారంభించుటకు మైలవర జమీందారు శ్రీ రాజా నూరువుగారి వేంకట సాపయ్యారావు బహద్రులు గారిని గోరిరి. చెన్నపురముండి వచ్చిన డాక్టరు ఆచంటలక్ష్మీపతి గారు తీర్మానము ననువదించిరి. ఆయుర్వేదమును మూల ప్రాచీన గౌరవస్థానమునకు గొనివచ్చినగాని దేశమునకు సౌఖ్యముకలుగును. ఆంగ్లవైద్యుల సంఖ్య చాల స్వల్పముగ నున్నది. అని లక్ష్మీపతి గారు నడివీరి. (నవేషము)

నాయకు పక్షమునా రెవరు?

విక్రవోలలోను దేశవాదలోను తిమాపాసభలను జరిపిన నాయకుపక్షమునా రెవరో మనమునుక గమనింతుము 1 డాక్టరు టి. ఎం. నాయకు గారు:— వీరు మొదట తీవ్రతను జాతీయవాదులను గాని సామాన్య జాసనసభాసభ్యులకు పలుసాగులు ప్రయత్నించుచు కృతార్థులు కాకుండుటచే దేశావళి సంఘనాయకాగ్రేసరులైరి.

2 పిట్టి త్యాగ రామశ్రీశ్రీ గారు కార్పొరేషను సభ్యుల చే కాసనసభయందు కార్పొరేషను ప్రతినిధిగా నియోజింపబడగోరి విఫలమై నాయకుపక్షమున చేరిరి.

3. జమీందారుల ప్రతినిధిగా నియోగింపబడగోరి గౌ. కే. వీ. రంగస్వామయ్యగారివలన విజయమైనది పిమ్మట రామాయణింగారు ప్రతిపక్షమున చేరిరి.

4 మరసాము రాజాగారు ప్రతిపక్షమున చేరుటకు గూడ కారణ మిట్టిదే.

5 ఉత్తరజిల్లాలలో కాసనసభ్యులుగా నియోజింపబడగోరి గౌ. రామచంద్రరావుగారిచే విజయమైనది పిమ్మట కొత్తగా కూర్చు వేంకటరెడ్డి నాయకుగా రీవరమున చేరిరి.

ఈ నాయకు సంగ్రహ చరిత్రమే సర్వకృతార్థములను సమగ్రముగ తెలుపజాలియున్నది. కాన మేమిక చెరుక తెలుపబనిలేదు.

రాజధాని సంఘసభ్యులతో వీరిని పోల్చిచూడుదు నాయకుపక్షమువారి చర్యలను పాటించి దివానుబాదరు కేశవ పిళ్లెగారు మున్నగువారు రాజధానిసంఘము నేర్పరచ బూనుకొనిరి. వారిలోగూడ కొందరు తమ ప్రయత్నములందు విఫలమైనను వారు దేశసేవను పరిత్యజించలేదు. వారు దేశావళి మునకు గడంగలేదు. కాంగ్రెసు లీగు విధానము నామాదించిన ప్రముఖులపట్టికను తిలకించినచో నాయకు పక్షమువారి ఆత్మస్తుతి పరదూషణము లెంత మోచుచు నున్నను తమకు ఆంగ్లో ఇండియనుల పోషణమెంత విస్తారముగలదని వారు నెడబొబ్బలను పోలికలనువేసినను, చెన్నపురవాటికి నాయకు పక్షమువారును వెట్టి గౌరవమును కలుగ లేదని స్పష్టముగా వివరించెను. (కామనవీలు.)

లండను, నవంబరు 15 — పరానవా రిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. లెట్టాకునకు తూర్పున బెల్జియములో జర్మను లొనరించిన యుద్ధము పూర్తిగ పరాజయ మొందెను మ్యూజింగు కుత్తమున ఫిరంగి యుద్ధము తీవ్రముగ జరిగెను. నాన్సికి దక్షిణయందున్న ప్రదేశములమీద జర్మను దళములు బాంబుల వేసినవి. అనేకమంది మరణించిరి.

లండను, నవంబరు 16:— ఇటాలియను లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:— విసియాగో పీఠభూమినుండి పయనింపకును గల పర్యవేక్షకులను గలిగిన అవస్థనుండి లభిస్తానని సెందినది. ఫిరంగులు విశేషముగ నుపయోగింపబడి భీకరముగ నెరింపబడుచున్న అవస్థ యవస్థను మిగిల్చి సెందుచున్నది. మేము నిలవరించి ప్రతియుద్ధముల నొనరించితిమి. మేము నేక యుద్ధములను బట్టుకొని మాస్థానముల గాపాడుకొంటిమి. పయోవీయం దంతట ఫిరంగియుద్ధము జరుగుచున్నది.

చెన్నపురి శాసనసభ.

అనుగ్రహించిన ప్రశ్నలకు ముందుగా సమాధి.

గౌ॥ బి. వి. నరసింహస్వామిగారు.

2 ప్ర. నుదామ లామెయ్యి సెంటెంబరు 19 వ తేదీ గల 22 వ సంచికలో గుంటూరు జిల్లాలో ఏ ఏ గ్రామవాసుల స్వతః యొక్క సముదాయము స్వగత్య సమితులగునట్లు నాగ్లా నున్నానో తెలుపవలసినదని న్యాయ శాఖోద్యోగులకు గుంటూరు జిల్లా జడ్జిగా ఉన్నప్పుడు పంపు విషయమును గూర్చి వ్రాయబడిన అశయమును ప్రభుత్వమువారు చూచిరా? అట్టి ఉత్తరువులు బంపబడినమాట వాస్తవమేనా? ఆ ఉత్తరువులను శాసనసభలో తెల్పెదరా? ఆ ఉత్తరువులకు దగిన సంఖ్యాపీఠము పంపవలసినదని ప్రభుత్వమువారు తమ న్యాయశాఖా ప్రభుత్వశాఖోద్యోగుల నిధియున్నారా? గౌ॥ ఖాన్ సాదత్ ఆహమ్మదు తంబిమరక్కగారు.

8 ప్ర. మునిసిపల్ ప్రవేయలలో నిష్పాదించిన ప్రాంతవిద్యుత్ వినియోగమును డిస్ట్రిక్టు మునిసిపల్టీ శాసనసభ సవరణ బిల్లును జేసిన ఆవకాశములు గలవినిచూచి మో ప్రభుత్వమువారు తెలుపురా? అట్లు గలించినయెడల బిల్లును దా విషయమును గూర్చిన నిబంధనలను జేయురా?

9 ప్ర. చెన్నపురి ప్రభుత్వకార్యదర్శి కార్యస్థానము లందును, కార్యకర్తలందఱును, చెన్నపురి కలెక్టరు కార్యస్థానమునందు 50 నుండి 100 రూ॥ ల వజరును, 100 నుండి 300 రూ॥ ల వజరును, 300 నుండి 500 రూ॥ ల వజరును, 500 రూ॥ లకు పైనను జీతములపై ఎందఱు (జాతివారీగా) బ్రాహ్మణతన హిందువులు, మహమ్మదీయులు, దోమియై న్నపులు, బ్రాహ్మణులు మున్నగువారు ఉద్యోగులుగా నున్నారో చెన్న నగరము లందు (జాతివారీగా) కయూ జాతి వారి జనసంఖ్యకు ఉద్యోగ కార్యాలయము లందెంత ప్రాతినిధ్యము గలవో తెలియదరా?

మైనజెప్పుబడినాకుల జనసంఖ్యకు ఉద్యోగ కార్యాలయములందు తగిన ప్రాతినిధ్యములేదని ప్రభుత్వమువారు తలంచునెడల, ఇది ఉద్యోగములకు వలయు వారిని నియమించునపుడు అన్ని జాతులకును తగినట్లు ప్రాతినిధ్య ముండనట్లు నియమించ వలెనని మీక్రింది ఉన్నతాధికారుల కాజ్ఞ యిచ్చెదరా?

గౌ॥ రా. బి. వి. కె. రామానుజాచారిగారు.

14 ప్ర. 1916-వ సం. ఆక్టోబరు 5-వ తేదీగల 2380 వ ఉత్తరువు సందర్భమున బంపించిన త్రైవిచ్చి పాడిగ్రామిగానిని పైపలు మేస్త్రీలు పదవిభ్యవలకు జేయుటకు కారణములను ప్రభుత్వము వారు తెల్పెదరా?

(2) 1916 సం. సెప్టెంబరు 10 వ తేదీ త్రిపు 4 వ సేరలో ఆయన పైపలు మేస్త్రీలు పదవి కరెన్సీ దేని ఎచ్చటైన వ్రాయబడియున్నదా.

18 ప్ర. ఆక్టోబరు 5 వ తేదీ హిందూపత్రికలో "దక్షిణ భారతీయా ఆంగ్లోఇండియన్ సంఘము" అను పేరిక క్రింద వ్రాయబడిన వ్యాసము సందర్భమున ఆ సంఘము రాజకీయ విషయములలో సంబంధము గలదనిగా రాజకీయసంఘము ప్రభుత్వమువారు తెలుపురా? ప్రభుత్వోద్యోగులు దానిలో సభ్యులుగా వైక కార్యకర్తలవలనగా వైక నున్నారా? ప్రభుత్వోద్యోగుల నా సంఘసభ్యత్వమునకు రాజీనామా యొసంగనట్లు చేయుటకు ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువు చేయుదురా?

20 ప్ర. కంచినగిరినివాసీయగు కృష్ణశ్యామిశ్యాగారు వివిషయమును గూర్చియు బకారెంగోపన్యాసముల చేయ నుడదనియు, పోలీసుకమిషనరుగారియొక్క గాని చెప్పబట్టి జిల్లా మేస్త్రీలు గారియొక్క గాని అనుగతలేబంద వివిషయమును ప్రకటింపగూడదనియు, ప్రభుత్వము వారాజ్ఞాపించుటకు గలకారణములేని? ఆ కారణము లింకను వర్తించుచున్నా? లేదన్న ఆవిబంధనలను తొలగించురా? కృష్ణశ్యామి శ్యా గారు గవర్నరుగారి కేమైన బిల్లులకు సెనెకావా? ఒకరిని యెడల వారిపై ఏంధనగు ఉత్తరువులు చేయబడినది తెల్పెదరా?

21. ప్ర. చెన్నపురి మోక్షానంద స్వామయ్యగారు సంఖ్యను 10 కి వృద్ధిచేసి ఇంకను ఇద్దరిని తొలగించి జడ్జిలుగా నుంచుటను గూర్చి హిందూదేశప్రభుత్వము వారికిని ఇండియా

కార్యదర్శిగారికిని జరిగిన ఉత్తరప్రభుత్వ ప్రయత్నము శాసనసభ యందు తెల్పెదరా?

22 ప్ర. సముదర్శిలకును డిస్ట్రిక్టు మునసిపలకును శ్రమలను నూర్చు కొట్టిగోలల సేవలందుట సంబంధము అభివృద్ధి నందినది? భూస్థితిధాన చేమైన కట్టకడపటిడిగ తయారైనదా.

23 ప్ర. 9-7-1908 తేదీ గల 511 (విద్యా) ఉత్తరువు సందర్భమున ఆన్ ప్యాన్లు కాండిడేట్లకు 20 రూ॥ ల ఉద్యోగముల నొసగు నిబంధన 6-8-17 వ తేదీ గల 1021 (విద్యా) ఉత్తరువునకు వర్తింపకుండునా? మొదటి ఉత్తరువు ఆయలు దానిక కచ్చిని దిగినా ఉద్యోగములలో ప్రవేశించి క్రమము గా ఆదేశించి ఉద్యోగములకు అభివృద్ధి పొందగోరువారికి మొదటి ఉత్తరువు ఇప్పటికిని వర్తించునా?

గౌ॥ రామ్మారు రాజాగారు.

24 ప్ర. న్యాయస్థాన కళాశాలలో ప్రతివార్షిక ఎం పైంట్ యును చేయబడినది తెల్పెదరా?

30 ప్ర. గి. రి వార్డులకు కలసికొందఱు సేవలను నియ మించుటను గూర్చి ప్రభుత్వము వారికి తెలియునా? అట్లయిన దో ప్రభుత్వమువారు అనుగతతో అట్లు జరుపబడుచున్నదా?

31. ప్ర. కోర్టు ఆన్ వార్డు వారినివారల క్రిందగన్న యేమే ఎన్ కేట్లు నుండి ఎంతెంతసాము యుద్ధములనున కొకగలడినది.

36 ప్ర. ప్రభుత్వమువారికి పంపబడిన పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషనరు కిపోర్టుపై ప్రాసంధ్యలయొక్కయు అనుద్యోగ ప్రమాణుల యొక్కయు నూచనలను ప్రభుత్వము వారు తెల్పెదరా?

37 ప్ర. పటివలజరిగిన కలెక్టరుల సభయందు ఏనయ్యులు చర్చించబడినది, ప్రభుత్వమువారు తెలియుబడినదరా?

49 ప్ర. పట్టులలోని క్షయవ్యాధి చికిత్సాలయమును గూర్చి వార్త 18 వ తేదీ హిందూపత్రికలో దాక్షున సంజం వరావు వ్రాసిన వ్యాసమును ప్రభుత్వమువారు చూచిరా? ప్రభుత్వమువారు రేయిరాట్టు చేయదలచు కొనినో చెప్పెదరా?

50 ప్ర. 1911 వ సం. జనాభా లెక్క ప్రకారము రాజ ధానిలో వర్తకముచేసికొనుచు కుష్టురోగపీడితులై యున్న వారు 300 మందిగలరని ప్రభుత్వమువారికి తెలియునా? భోజన పద్ధతులలో సుపయోగింపదగు వస్తువులనున్న మిష్టానోగ పీడితులకు వర్తకులను గూర్చి కుష్టురోగవిషయ విచారక సంఘమువారి కిఫార్సులప్రకార మే యేరాట్టుపైన ప్రభుత్వమువారు చేసియున్నారా?

51 ప్ర. రైల్వేటికెట్ల వెలలను, సామానులకు గు రేట్లను వృద్ధిచేయుటవలన, దక్షిణఇండియా లైనులో నిరుచునాపల్లికి దక్షిణమునను ఒకట్టేమనుకు 50 మైళ్ళదూరమునకు వైబ డిన దూరమునకును సామాను రాకపోకలు జరుగుట నిషేధించుటవలన, రైలుబండ్లకు తగ్గించుటవలనను ప్రజల కెంత కష్టము గలుగుచున్నది ప్రభుత్వమువారు తెలుగురా? ఆ లైన పి ఏ యే రాట్టు చేయవలెదరా?

52 ప్ర. చెన్నపురి రాజధానినుండి ఎన్ని మైలు ఇంజ నులు, రైలుబండ్లు మెసపాటేమియాకు పంపబడినది ప్రభుత్వ ము వారికి తెలియునా? తెలిసిన యెడల ప్రకటించురా?

53 ప్ర. జేబా రాయచూరుదాయ సంస్థాపనలనువాసిత్తి గతులను గూర్చి చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారు హిందూదేశ ప్రభు త్వమువారి కేవిధమైన కిఫార్టుపైన బంపిరా? హిందూదేశ ప్రభు త్వమువారు జుడగండి యేమైన యుత్తరువులు వచ్చినవా? హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారే చర్చయైన తీసికొన దలచుచో అది యెప్పుడు వచ్చునో చెప్పవలరా?

శ్రీ కోటచంద్రసింగ్ జేవుగారు

57 ప్ర. ధారకాటరాజాగారు 27-1-14 తేదీని చేసిన ప్రశ్న సందర్భమున, ఆస్కా యూనియనులో పంచాయతీ సభ్యులకు తమ అధ్యక్షుల సెన్సెకొన స్వాతంత్ర్యము నిచ్చి పరిశీలన కొంతైనను ఏరాట్టు చేసెదరా?

60 ప్ర. గంగామజిల్లా కలెక్టరుగారి క్రింద గన్న కార్యాలయములలో ఎందఱు ప్యాసుకాని ఉద్యోగులున్నార? పీరిగా ఎందఱు ఓట్రులు, ఎందఱు తెలుగువారు? భేద మేమైన నున్నయెడల కారణము లేని? ఉదాహరణలో తగినవారిని నియమించి భేదమును తొలగించుటకు ప్రభుత్వము వారేరాట్టు చేసెదరా?

61. ప్ర 1-2-16 తేదీని 67 వ ప్రశ్నకు ప్రభుత్వము వా రొసంగిన జనాను కనుగుణ్యముగా పట్టాకొనిడి తాలూకాలోని నిర్మాణ విషయమున కడపటి ఉత్తరువు తేమైన వచ్చినవా?

రానియెడల, ప్రభుత్వము వారీవిషయమే సానుభూతితో యోచించెదరా?

62 ప్ర. పురుషోత్తమపూరు తాలూకా అధికారమును డిస్ట్రిక్టుసీలుదారు క్రిందనుండి ఛత్రపురము తివాసీలుదారు క్రిందనేర్చుటవలన ఆ తాలూకా ప్రజలకు గలిగిన సంతాపమును ప్రభుత్వము వారుచూచురా?

1915 సం. గంగామ జిల్లా కలెక్టరు ఛత్రపురము ఒ ప్రదేశ బాగము గాన ఛత్రపురమునందును ఓడ్రాబామయే కో ర్టు భాషగా నుండవలెనని వ్రాసిన మాట వాస్తవమా? అట్లయినచో ఈ విషయమున ప్రభుత్వమువారి విషయమే ఏరాట్టు చేయుదురా?

64 ప్ర. గంగామ జిల్లాలో కర్వనాయ పాఠశాల నేర్పాటు చేయుటను ప్రభుత్వము వారు ఉత్తరువులు చేసెదరా? [స కే వ ము]

విద్యార్థుల సమ్మేళనము.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము సిండికేటువారి ప్రకటనము. ఈ నెల 16-వ తేదీగల నెం 8412 రు తేదీను విజ్ఞప్తిగా ప్రానినను న్యాయస్థి బి. ఏ. ఎల్. ఎల్. బి. గారు మాకు పంపిరి.

ఇటీవల కళాశాలలలో సమ్మేళనము కలుగుచుండుటచే సిండికేటు వారు తమ భావములను ప్రకటింప వలసివచ్చినది. విద్యార్థులకును కళాశాలా విశ్వవిద్యాలయాధికారులకును ఉండవలసిన సంబంధములను గూర్చి విద్యార్థులు చాల నురభి ప్రాయములను కలిగియున్నారని సిండికేటువారు విశ్వసింపవల సివచ్చినది. అధికారులకుమగతులను విధించుటలంపుతో సమ్మే కట్టుటకళాశాలలో పనికిరాదు. సమ్మేకట్టుట అధికారమును తీరస్కరించుట మాత్రమే గాక విద్యార్థికిని విశ్వవిద్యాలయ కళాశాలలకు గల సంబంధముల కన్నిటిని భంగకర మగు చున్నది. సమ్మేకట్టుటవలన విద్యార్థి తనకు గల హక్కుల నన్నిటిని గోలుపోవును. కాన నిజముగ నేవైన నిబ్బందులు ఉన్నను వానిని విశ్వ విద్యాలయము వారు విచారింప వలసిన బాధ్యత తొలగి పోవును. కావున విద్యార్థివృద్ధి కొరకు సిండికేటు వారు తమకు 96 వ రి గ్యు తే మను ప్రకారముగల అధికారమును చూపవలసివచ్చినది. ఆ నిబంధనముప్రకారము కార్యతమగ గాని కొంతకాలమువరకు గాని అట్టి విద్యార్థిని విశ్వవిద్యాలయపరీక్షకు రానియ్యకుం డుటకును అతనికి విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థి వేతనమును గాని భనసహాయము గాని యియ్యబడినచో వానిని తీసివేయు టకును సిండికేటువారి కధికారముగలదు. సమ్మేకట్టులో రెండు సందర్భములందు సిండికేటువారు ఈ అధికారములను వినియో గించిరి. ఈ నెలలో ఒక ఆరుబంధక కళాశాలలో సమ్మేకట్టు జరుగ గా సిండికేటువారు ఏకగ్రీవముగ కొంత మందిని కార్యత ముగను నుకొందరిని తొత్కొనికొనుగను విశ్వవిద్యాలయ పరీ క్షలకు రాకుండు నాజ్ఞ చేసిరి.

సమ్మేకట్టుటవలన కలుగు ఫలితము విద్యార్థిని చురలి కళాశాలలో చేర్చుకొనుటతో తీరుటలేదని ప్రెస్సిఫలు పదవి యున్నవారు విద్యార్థులకు స్పష్టముపవలెను. చురల చేర్చుకొనుటతో మొక శిక్ష అంతియగును గాని ఆ ప రాధమును గూర్చి తెలుపవలసినవారు నిబంధన ననుసరించి సిండి కేటుకు తెలిపినచో వారు తగినశిక్షను విధించుట కభ్యంతర మేముయనులేదు. కాని కళాశాలాధికారులకు సంత్కృతికర ముగ వారికి విధయితను చూపినవారికి అంత కఠినశిక్ష విధింప బడదు. అపరాధి కింతకంటె మేలు కలుగును.

ఆ విధముతను తొలగించి కమిషను నెలకొల్పుట యందు సిండికేటువారు కళాశాలవారికి బాసట యగుదురని యందుమాలముగా సిండికేటువారు ప్రకటించుచున్నారు.

లండను, నవంబరు 15:— వేలేష్టు వర్తమాన మిట్లు నుడువుచున్నది:— కాల్యలమున, ఆర్థికదర్శి యును ముందనకు సాగుచునేయున్నవని బహులు ఆలస్యి గారు వాస్తవమునున్నారు. నాసానే, చున్నూ గానగ్గ రైలుమార్గములును, బెర్ని బాడి మార్గము రైలుమార్గములును మావశమైనవి. గుంగళ వా రమున శత్రువులకు చాల నష్టములు గలిగించితిమి. అదినమున 1500 మంది బైదెలను, 4 ఫోంగులను, 20 మరగిరంగులను పట్టుకొంటిమి.

స్థానిక చార్తరులు

(1)

జరుగజూపు సమాచారములు.

నేటి సాయంకాలము 5 గంటలకు ఘోషణలు.

కాంగ్రెసులకు విధానములై కాన్గ్రెసుగారి యుపన్యాసము.

19 వ తేదీ సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు మహాజన సభా మందిరమున జి. ఎస్. అరంజేలుగారి సభాధిపత్యము క్రింద పరాసు ప్రభుత్వమువారికింద నున్న భరతఖండమున 'ప్రజాసత్తా' గూర్చి ఏ. రంగస్వామి అయ్యంగారి ఉపన్యాసము.

19 వ తేదీ సాయంకాలము 6-15 నిమిషములకు విక్టోరియా పురమందిరమున జె. డబ్లియూ. మేడ్టిగారు చెన్నపురి మునిసిపాలిటీకాలకు గూర్చి ఉపన్యాసించెదరు.

20 వ తేదీ మంగళవారము పగలు 11 గంటలకు చెన్నపురి శాసనసభాసభ్యులు సమావేశమయ్యెదరు.

అదినమ సాయంకాలము 5-80 నిమిషములకు చెన్నపురి కాంగ్రెసు సభాసభ్యుల సమావేశము జరుగును.

సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు కాంగ్రెసు కమిటీ సభ్యుల సమావేశము.

21 వ తేదీ బుధవారము సాయంకాలము 4 1/2 గంటలకు సెనేటుసభ్యుల సమావేశము జరుగును.

22 వ తేదీ గురువారము సాయంకాలము 4 1/2 గంటలకు చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయపు పట్టప్రదానసభ జరుగును.

వీరశైవ మహాసభ:— 8 వ వీరశైవ మహాసభ దిశంబరు నెలలో క్రిస్తురువారమున జరుపబడును.

నార్త్రబ్రూకు నాక:— ఈ నెల ఎడ్మిరలు గాంటు గారు నిన్నటినుండి మధ్యాహ్నము చెన్నపురినుండి సహి వారముగ నార్త్రబ్రూకు నాకమీద ఈడ్చు ఇండినుకు వెళ్లిరి.

చెన్నపురి వస్తుప్రదర్శనము:— డిసెంబరు నెల 21 వ తేదీని చెన్నపురి పీపుల్స్ పార్కులో జరుగు వస్తుప్రదర్శనమును రాజశ్రీనిధిగారు తెరచెదరు.

జూరరులు:— ఈ నెల 6-వ తేదీని కోర్టుకు రావలె నని యాజ్ఞాపించబడిన జూరరులు తిరిగి యీ నెల 20-వ తేదీ మంగళవార ముదయమున 10-45 నిమిషములకు సెషను కోర్టుకు రావలెనని తెలిపిరి.

ఉపన్యాసము:— నేటి సాయంకాలము 6 గంటలకు జె. ఎం. సి. ఏ. భవనములలో రివరెండు ఆర్. సి. పోర్టర్ గారు 'హిందూభిక్షునికై దైవసంకల్పము తోడ్పడుట'ను గూర్చి ఉపన్యాసించెదరు.

నిమ్నజాత్యుద్ధరణసంఘము:— ఈ నెల 18-వ తేదీ ఆదివారమునా ఉదయము 8 గంటలకు వ్యాసరహాడి పాఠశాలా భవనమున స్వామిబ్రహ్మనందగారు గీతలనుగూర్చి యుపన్యాసించెదరు.

బ్రహ్మోత్సవము:— చెన్నపురియున తండ్రియూ ర్శేట సమీపముననుండు అరుణాచలేశ్వర క్షేత్రమున ఈ నెల 18 వ తేదీ మొదలు 29 వ తేదీవరకు బ్రహ్మోత్సవము జరుగజూపుచున్నది. ఈ నవంబరు 23 వ తేదీ శుక్రవారము రాత్రి 8 గంటలకు వైగా వృషభవాహన సేవజరుగును.

చెన్నపురి అన్నదానసభ:— క్రిశ్టిశకమున సి. ఏ. తిరుకేంద్రమశ్రేష్ఠిగారు తమ వీలుతో వ్రాసిన ప్రకారము సి. కేంకటరంగము శ్రేష్ఠిగారు 100 రూపలను చెన్నపురి అన్నదాన సమాజమువారికి ఇచ్చివేసిరి. సమాజపు కార్యదర్శి గారా మొత్తమున వందనతూర్వకముగ నందుకొనిరి.

చెన్నరాజధాని కాంగ్రెసుసభకమిటి:— కమిటీ సభ్యులు ఈ నెల 20 వ తేదీ సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు మహాజనసభామందిరమున సమావేశమై 1918 వ సంవత్సరమునకు ఆర్ ఇండియా కాంగ్రెసు కమిటీసభ్యులను ఎన్నుకొనుట, రాజోవు జాతీయ కాంగ్రెసుసభకు ప్రతినిధులను యమించుట మున్నగు కార్యములను గావించెదరు.

ఉపన్యాసము:— సాహుకారుపేట ప్రాగ్ జిల్లా యూనియను పాఠశాలామందిరమున రేపటిదినము(18-11-17) ఉదయము 8 గంటలకు బ్రహ్మశ్రీ మహామహోపాధ్యాయ పండిత ఎం. లక్ష్మణమూర్తిగారు ఆధ్యాత్మరామాయణమునందలి 23 వ కథనుగూర్చి ఉపన్యాసించెదరు.

సుగుణ విలాస సభ:— విజయరంగ నాటకము:— ఈ నెల 18వ తేదీ ఆదివారమునా సాయంకాలము 5 గంటలకు విక్టోరియా పురమందిరమున సుగుణవిలాససభవారు ఆరవ మున విజయరంగ నాటకమును ప్రదర్శించెదరు. ఈ నాటకమును రావుసాహెబు సి. సంబంధం మొదల్యారు బి. ఏ., బి. ఎల్. గారు ప్రొత్తగ వ్రాసిరి. ఇది సాంఘిక నాటకము.

శాసన నిర్మాణసభ:— కృష్ణస్వామి శర్మగారివై విధింప బడిన డిఫెన్సు ఆఫ్ ఇండియా ఆర్ట్స్ ఆజ్ఞను రద్దు చేయించుటకు బి. వి. నరసింహ అయ్యగారు తీర్మానము నుపసాదించుటకు గవర్నరుగారు అంగీకరించలేదని తెలియుచున్నది. కృష్ణస్వామి గారివై విధింపబడిన ఆజ్ఞను రద్దుపరుచుట ప్రజల కాంతికి భంగకరమని సభాధ్యక్షులు భావించినది తెలియుచున్నది.

నెల్లూరు శతనమందిరము:— వైతండిపు సభ్యులు యీ నెల 12 వ తేదీని సమావేశమై 1918 వ సంవత్సరము జనవరి 1 వ తేదీ నుండియు మందిరమునకు మదరాసు మెయిలుపత్రికకు తెప్పించబడుటకు ఏకగ్రీవముగ నంగీకరించిరి. ఈ దిశంబరు నెలాఖరు వఱకు పత్రికకు చందాసామ్య ఇదివఱకు పంపివేయుటచే వెంటనే ఆపివేయుటకు వీలులేకపోయినదని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

స్వదేశీ పట్టుబట్టులు:— రాజమహేంద్ర వరము నందు చేతి మగ్గులనుబొందను తయారుచేయబడిన పట్టుబట్టులు, రుమాళ్లు, తలగుడ్డలు, చీరలు మొదలగు వివిధరంగుల బట్టలు ఆసులధర కమ్ముటకు సిద్ధముగ నున్నవి. స్వదేశీభిక్షువులు ట్రిప్లికేనునందు వైక్రాపురొడ్డునందు 516 గృహమునకు దయచేసి నమూనాలను పంపిలించుటకు ప్రార్థింతురు. లేకను నిండు చిరునామాలను తెలిపియెడల నమూనాలు వారి గృహమునకు పీసికొనిరావడము.

యదుకుల మహాసంఘము:— ఈ నెల 11 వ తేదీ ఆదివారము పగలు 5 1/2 గంటలకు చెన్నపురిలోని యాదవకులస్థులందరును తిరువళ్ళిక్కడి వీరరాఘవమొదలవీరికి నెం 69 రు గృహమును సమావేశమైరి. సి. ముత్తక్కప్పశిల్లగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. కమిటీ సభ్యులచే తయారు చేయబడిన మహాజన సమేనా టి. రామకృష్ణశిల్లగారిచే చదువబడి ద్రవిడములో తేటతెల్లముగ సభ్యులకు భోధపరచబడెను. పిదప సభ్యులచే నది ఏకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడెను.

ఆంధ్రసేవ:— ఈ మాసపత్రిక యైదవసంచిక (నవ బరునెల) మాకార్యాలయము చేరినది. ఇందు స్వరచయమున, ఆంధ్రభావను గురించి కూచి నరసింహము పంతులుగారు వ్రాసినవ్యాసమున, జ్యోతియన్ సీజరుచరిత్రమున, పురాతన పతనమును గూర్చి పానగంటి లక్ష్మీనరసింహరావు పంతులు గారు వ్రాసినవ్యాసమున, పాలగుమ్మి సాంబమూర్తిగారు వ్రాసిన శాస్త్రాంశములను, స్థారెన్ను చరిత్రమున, శ్వర సాయము హిమ ప్రవాహములను గురించి వ్రాసినవిషయములను పరికింపబడి యున్నవి.

దీపావళి ఉత్సవము:— శ్రీ కనంత గ్రంథాలయము వారి యాజమాన్యము క్రింద దీపావళి ఉత్సవము ఈ నెల 15 వ తేదీ సాయంకాలమున గ్రంథ నిలయాపురమందిరమున జరుపబడెను. సుందరరామయ్యగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. రాధాకృష్ణయ్యగారు దీపావళి పండుగనుగూర్చి ఉపన్యాసించిరి. పిమ్మట మఱికొందఱు వైవిధ్యములనుగూర్చియు తమకు తోచిన యంశములను చెప్పిరి. ఆనంతరము గ్రంథ నిలయము వారి భర్తృపతనమందిరమున సభాధ్యక్షులు తెరిచిరి. సభ్యులకు ఫలములు తాంబూలములు పంచివెట్టబడెను. నారాయణమదలవీరికి నెం 17 వ గృహమునకుల వై పతనమందిరము మెల్లరకును ఉదయము 7 మొదలు 9 వఱకును, మధ్యాహ్నము 4 మొదలు 7 వఱకును తెరవబడియుండెను.

నాయుడు సంఘము:— ఈ సంవత్సరము పట్టములనుబడయు నాయుడు విద్యార్థుల కందఱును వై సంఘము వారు విందునుచేయ నిశ్చయించి ఏర్పాటులను జరుపుచున్నారు. విందునకు విచ్చేయవలసినదని సన్మానపత్రిక లంపబడుటకు. ఈ సంవత్సరము పట్టములను బడయు నాయుడు విద్యార్థులు తమ విలాసములు ఆర్ మదనగోపాల్ నాయుడు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారికి (38 యిరులనుప్పవీధి, జి. టి. వడరాను) అని సంవత్సరములు. విందు ఏతేదీని జరుగునదియు ముందు ప్రకటించబడును.

బీదల కన్నవత్త్రముల నొసగుట.

వాదానముల నొసర్చినవారికి విజ్ఞప్తి.

అనిబి సెంటర్కు ఆరంజేలు వాడియా గార్లు నిగ్గుంధవాసమునుండి విముక్తి నొందగానే చేయబడవలసిన అన్నవత్త్రానము నిక నాలసింప వీలులేదు. ఇదివరకు వసూలైన మొత్తము చాలదుగాన రైటుచూరబులు మాంటాగూగారు చెన్నపురికి వచ్చిన తరుణమున బీదల కన్నవత్త్రముల నొసగుటకు నిశ్చయింపబడినది. కాన వాదానముల నొసర్చినవారు తామయ్యకలసిన మొత్తములను వెంటనే దయచేయగోరెదమని సి. విజయరాఘవను, ఎస్. జేశాయి గొడరుకంపెనీవారు మాటవ్రాసిరి.

ఇంతవరకు రు 668-8-0 వసూలైనది. ఇంక రు 268 లు వసూలు కావలసియున్నది. ఆర్. జే. విజయముకంపెనీవారు రు 50 లు ఇచ్చియున్నారు. పదిమంది చెరి రు 25 ను, నలుగురు చెరి రు 20 ను, ఇద్దరు చెరి 15 ను, పదిహేనుగురు చెరి రు 10 ను ప్రకటించుగురు చెరి రు 5 లను కొందరు చిల్లర మొత్తములను ఇచ్చియున్నారు. ఇచ్చినవారిలో రూపాయికి తక్కువ మొత్తము సేవరును ఇయ్యలేదు.

జేశాయి గొండరుకంపెనీవారు రు 100 ను టి. ఎస్. రాజారాంశాస్త్రిగారు రు 50 ను సి. నాగేశ్వరరావు; పి. ఎల్. నరసింహులు శ్రేష్ఠికంపెనీ శి.మునుస్వామి శ్రేష్ఠికంపెనీ; వారలు చెరి రు 25 ను; ఎస్. ఎం. భర్తలంగమొదల్యారు; జి. వి. రాఘవులు సెట్టి కంపెనీవారు చెరి రు 10 ను కే. చెం. మువేంకటనాగయ్య శ్రేష్ఠికంపెనీ, కే. ఎం. పలనియప్ప శ్రేష్ఠికంపెనీవారు చెరి రు 5 లను మరికొందరు చిల్లర మొత్తములను వాదానము చేసియున్నారు. చందాల నిచ్చిన వదాన్యుల పేరులపట్టిక మా కార్యాలయమున కంపబడినది. కాని స్థలము చాలమిచే ప్రకటింపజాలమికి చింతించుచున్నాము.

యావద్భారత మహిళా ప్రతినిధిసంఘము.

మాంటాగూగారికి విజ్ఞప్తి.

భారతీయ మహిళా విశ్వవిద్యాలయము నె నెలు సంఘ సభ్యులు తమ ప్రతినిధులను పంపనున్నమని ఇటీవలే ఇండియా మంత్రిగారికి విన్నపముచేసిరి. వారిదిగుర విషయములను విన్నవించ గోరెదరు.

1 జేశహిత కార్యములందు భారతీయశ్రీలకు ప్రస్తుతమున కలిగిన విశేషయతరుగు నాసక్తి.

2 కాంగ్రెసు లీగువారిచే నామోదించబడిన 19గురు శాసనసభ్యులచే నూదించబడిన సంస్కరణములను వారు హెచ్చుగ నామోదించుట.

3 ఆ విధానమున నియోజక వర్గమునను స్థానిక స్వపరిపాలనా విధానమునను శ్రీల పౌరత్వేక పౌరీతినిధ్యమును చేర్చుట.

4 రాజకీయ సంస్కరణములు సఫలములగుటకు బాలురకును బాలికలకును నిగ్గుంధోచిత ప్రాగంధవిద్య నేర్పగుట.

5 బాలికల కంటె బాలరథ (సంఖ్యముండు) 10 రెట్ల ధికముగ విద్య నేర్పబడు ప్రస్తుత విధానమును తొలగించి బాలికలకు బాలరథో సమానముగు విద్యావకాశములను కలిగించుట.

6 జేశకుండు బోధనా పాండిత్యముగల యుపాధ్యాయుల సంఖ్య హెచ్చింప బడుటకు బోధనా భర్తస కార్యాలయ వితంతు శరణాలయములను హెచ్చించి విద్యార్థిని విరాళముల సధికముగ నొసగుట.

7 శ్రీలకు వైద్యకళాశాల సధికముగ నేర్పరుటకు ఆధ్యధికముగనన్న కళువుల ప్రసవితల మరణములను తగ్గించుటకుగాను శ్రీల ఆరోగ్యము సభివృద్ధి సొందించుటకు స్థానిక వైద్యశాలలలో ప్రసవ చికిత్సా నిధానములను ఏర్పరుచుట.

ఆంధ్ర పత్రిక

1917 సం॥ నవంబరు నెల 17-వ తేది

శనివారము

మదరాసు శాసన నిర్మాణ సభ.

మదరాసు శాసన నిర్మాణ సభ యీ నెల 20 వ తేదీన గూడ నడిగిరి. ప్రజా ప్రతినిధులు 234 ప్రజ్ఞలు నడిగెదరు. 35 తీర్మానములు లక్షపాదించబడును. తీర్మానముల ఫలితములు మున్నగుచే ఉపసంహరించుచున్నది. ప్రజ్ఞల కిచ్చు యుత్తరములు గూడ నేటియన నుండునో చెప్పవచ్చును. శాసన నిర్మాణ సభ తరుచుగ సమావేశము గాక పోవుటచే, కార్యక్రమము సహజముగ సంతోషించుచున్నది. గౌరవనీయులగు బి. వి. నరసింహయ్యగారు, కృష్ణ స్వామి శర్మకు దేశ రక్షణ శాసనము క్రింద బంపబడిన యుత్తరపును పునః విచారణలయనను తీర్మానమందిరి. ఆ తీర్మానము ప్రజాహితమునకు వ్యతిరేకమని నిరాకరింపబడినది. ప్రజాప్రతినిధుల తీర్మానములీ తీరున నిరాకరింపబడుట ప్రజాహితమున కెటుల లాభపడును? గ్రహించలేకున్నారము. రాబోవు సభలో నడిగెడి ప్రజ్ఞలలో కొన్ని ముఖ్యము లని చెప్పవచ్చును. గుంటూరు జిల్లా జడ్జిగారి యితీవలి పుష్ప వ్యాయాచార్యులలోనే గాక, యితరులలో గాక ఆగ్రహమును పురికొల్పినది. తమకు సంబంధించిన వ్యవహారములో జోక్యము కలుగజేసికొని, మానవ స్వాతంత్ర్యములకు భంగము కలిగించునట్లు పరిచరముగ పోషగట్టినది. హాంతులు సంఘములలో సభ్యులగుట గాని, స్వదేశోద్ధృతమున కైక్యమిసలుపుటగాని నేరమని ఏచట్టము ప్రతిపాదించి యుండలేదు. అట్టి స్థితిలో అన్యక్షక శాసనసంఘపు కార్యమును తాము నిర్వహించునట్లు హాస్యాస్పదముగ నుండెను. ఏ రిట్టివనికీ లాభము విషయమై దేశము నలుదిక్కులందును క్షిప్తవిమర్శనలు గావించబడెను. "లా" పత్రికలు గూడ ఏచర్యలను విమర్శించినవి. రాబోవు శాసన నిర్మాణ సభలో ముప్పురు శాసన నిర్మాణ సభ్యులీ పత్రము ప్రభుత్వము వారిని ప్రశ్నించెదరు. గౌరవనీయు లగు బి. వి. నరసింహయ్యగారి క్రింది ప్రశ్న నడిగెదరు.

(1) 19 వ తేదీనెంబరు లా మైక్యుపత్రికలో 37, 28 వ పేజీలో, గుంటూరు జిల్లా జడ్జి తమ యభిప్రాయమును బోధించిన వ్యాఖ్యానములకు, స్వయం ప్రకటించుకొను స్వదేశోద్ధృతములయందును చట్టమును వ్యాచార్యుల గూర్చి తెలుపబడుటను ప్రకటనము నంపినట్లు ప్రాయబడిన సమాచారమును ప్రభుత్వము వారు గుర్తించిరా?

(2) అట్టి ప్రకటనము వెలువడిన మాటనిశ్చయమునా?

(3) దానిని మాకు జూపెదరా?

(4) వ్యాచార్యులలో గులను గాని, రాజ్యాంగ శాస్త్రములను గాని యీ ప్రకటనపు విషయముల గూర్చి కనుగొని దెలుపవలయునని, ప్రభుత్వమును బాధ్యులైనారా?

అట్టి ప్రశ్ననే గౌరవనీయులగు మోచర్ల రామచంద్రారావుగారు రమగుచూ, జిల్లా జడ్జిగారి క్రింద నున్న గర్హగావింప నాజ్ఞాపించెదరా యని గూడ ప్రశ్నించిరి. పై విధముననే గౌ. రామ

య్యంగారు గూడ నడిగిరి. ఈ ప్రశ్నలకు ప్రభుత్వము వారెట్టి సమాధాన మొసగెదరో యని, ప్రజల తురతతో నపేక్షించు చుండురు. ప్రభుత్వాధికారము లేకుండ జిల్లా జడ్జిగారు ప్రకటనమంపుట నిజమైనచో, వారిని తగ్గరితని ప్రభుత్వము వారు ముందలింతుట యుక్తము.

గౌరవనీయు లగు రామానుజాచార్యులవారు ఆంగ్లో హైందవ సంఘము గూర్చి యొక ప్రశ్న నడిగిరి. ఈ సంఘము రాజకీయ సంఘమే యని యా, దొరతనపు ట ద్యోగులకు సభ్యులుగ నున్నారా యనియు, అటులయినచో ఆ సభ్యుల సంఘమునుండి తమ సభ్యత్వమును వదలికొను నట్లు ప్రభుత్వము వారు తమ వంపెనరాయనియు ప్రశ్న యొక్క సారాంశము. ఇట్టి ప్రశ్ననే రామయ్యంగారు గూడ బ. పి. ముండిరి. రామయ్యంగారి క్రింది ప్రశ్న గూడ నడిగియుండిరి. "స్వరాజ్య సమతుల్య జేరకుండ ప్రజలను ప్రభుత్వోద్యోగుల కొందరు నిరుత్సాహపరచుచున్న మాట నిజమేనా? బ్రాహ్మణులకు విరుద్ధముగ బంజేయు బ్రాహ్మణేతర సంఘములలో సభ్యులుగ జేరుటకు ప్రజలను ప్రభుత్వోద్యోగులు ప్రోత్సహపరచుచున్నారా? శాసనమునకు విరుద్ధముగ రాజకీయ సంఘములలో జోక్యము కలుగజేసికొనకుండ ప్రభుత్వోద్యోగులను ప్రభుత్వము వారు నిషేధించెదరా?" ఈ విషయమై ప్రభుత్వము వారు తగిన చర్య దీసికొనుట యవసరము. స్వపరిపాలనము గోరు సభలో ప్రభుత్వోద్యోగులు పాల్గొన గూడ దను నియమ మతి కఠినముగ నాచరణ యందు బెట్టబడుచున్నదిగాని, స్వపరిపాలనము నకు ప్రతికూలముగ కృషి సలుపుచున్న సంఘ విషయములలో గూడ వారు పాల్గొనగూడ దను నియమము ఆచరణయందు క్రమముగ బెట్టబడుట లేదను అభిప్రాయము ప్రజలలో వ్యాపించి యున్నది. ఈ అభిప్రాయమును ప్రభుత్వము వారు తేలిక త్వరలో బోధించిన, నంత శ్రేయస్కరమని నిపేదించుచున్నాము. ఆంగ్లో హైందవ సంఘము రాజకీయ విషయములలో జోక్యము కలుగజేసికొనుచు, ప్రజాశయములకు ప్రతికూలముగ ప్రవర్తింపుచున్నదనుట తేటతెల్లమే. ఈ సంఘము వారు మాంటాగూ గారికి రాజకీయ సంస్కరణముల గూర్చి నివేదించెదరని తెలిపెడిని. అటులయినచో, నీ సంఘములో ప్రభుత్వోద్యోగులుండుట శాసన విరుద్ధమనుట కేతమాత్రము సందియము లేదు. భారతీయుల కొక వ్యాయమును ఆంగ్లో హైందవులకు వేరొక వ్యాయమును వర్తించ వీలులేదు. ఇంతియగాక యీ సంఘము వారిటీవల, ప్రభుత్వ విధానమును విమర్శించుటకు సభజరిపిరి. ఆ సభలో రాజప్రతినిధిగారిని, ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగారిని కసి దీర దూషించిరి. అట్టి స్థితిలో నీ సంఘపు ప్రభుత్వోద్యోగ సభ్యులకు భారతీయులకు లేని స్వాతంత్ర్య మొసగుట వ్యాధివిరుద్ధము. బిక్కపౌలులో జరిగిన బ్రాహ్మణేతర సభకు ప్రభుత్వోద్యోగులు విశేషముగ సహాయము గావించిరినియు, రామచంద్ర పురములో శేపు జరుగబోవు గోదావరి మండల సభకు ప్రతినిధులుగ వెడలకుండ ప్రజలను మీరు నిరుత్సాహపరచుచున్నారనియు, వార్తలు వ్యాపించి యున్నవి. ఇంతియగాక, స్వపరిపాలనోద్యమములందు ఉపాధ్యాయులు పాల్గొనకుండగా, స్వపరిపాలనా ప్రతికూల రాజకీయోద్యమములో ఓ. కంద స్వామిశ్రేష్ఠి, రావుబహదూర్ ఆర్. వెంకటరత్న మునాయుడుగారు మొదలగువారు ధారాళముగ బాల్గొనుచున్నారు. ఇట్టి వ్యత్యాసములకు కారణ మేమియో దెలిసికొనలేకున్నారము. ప్రభుత్వము వారు వెన్వెంటనే యిట్టి వివిక్షితల కేరములేకుండ,

ఎల్లరకును నొక్క రీతిగ వ్యాయశాసనము వర్తించునట్లు గావించి, యుసంతృప్తి దొలగింప ప్రార్థింతులు.

కృష్ణ స్వామి శర్మ విషయమై నరసింహయ్యగారు తీర్మానము నిరాకరింప బడినను, గౌ. రామానుజాచార్యుల గారి ప్రశ్న మాత్రము గాన్పించుచున్నది. కృష్ణ స్వామి శర్మ కంప బడిన యుత్తరువేయే పరిస్థితులలో బంపబడినది? ఆ పరిస్థితు లిప్పుడు నిలిచియున్నావా? ఈ విషయమై కృష్ణ స్వామి శర్మ గవర్నరుగారి కెట్టి విజ్ఞాపనమైనను బంపియుండెనా యని ఆచార్యులు గారడిగెదరు. పూర్వపు పరిస్థితు లిప్పుడు లేవు. నిర్బంధ విమోచనముతో అశాంతి యడగినది. మాంటాగూగారి ప్రకటనముతో నూతన వాతావరణ మేర్పడినది. శాంతి పథమును ప్రభుత్వము వారు ద్రోశ్చిరి. ఇట్టి స్థితిలో శర్మ మొదలగు వాతలపై నికను నిషేధములుంచుట ఏతీన్యాయమో గ్రహించజాలము. ఇట్టి నిషేధములను త్వరలో దీసివైచి, నూతన శకారంధము నకు ప్రభుత్వము వారు దోడ్పడుట భావ్యము. కలెక్టరుల సమావేశము ప్రతివత్సరము ఉడక మండలమున జరుగుచున్నది. అం దేయే విషయ లాలోచించబడుచున్న పై ప్రజలకు గోచరమగుటలేదు. ప్రజలకును ప్రభుత్వమునకు శరస్పర విశ్వాసము వృద్ధిగావలసిన యిక్కాలమున, యీ సభాకార్యక్రమమును రహస్యముగ నుంచుటకు అవసరము గన్పట్టలేదు. ఇందు విషయమై రామనాథ పురపురాజుగారు రడిగిన ప్రశ్నకు జవాబుసగుటలో, యీ సభలో చర్చింపబడిన విషయముల గూర్చి వెలిబుచ్చు ప్రభుత్వము వారిని కోరుచున్నాము.

విద్యార్థులు రాజకీయ సభలకు వెడల గూడ దను ప్రసిద్ధిజెందిన 559 నంబరు ఉత్తరువును గూర్చి ప్రభుత్వము వారు కొలది కాలము క్రిందట కళాశాల పాఠ్యాయుల సలహా గైకొని రనియు, వా రెల్లరును పై యుత్తరువు నమలులో బెట్ట గూడ దని చెలిపి రనియు, వార్త వ్యాపించి యుండెను. ఈ వార్త ఎంతవరకు సత్యమో, ఆ సభలో పాల్గొన్న ఉపాధ్యాయు లెవరెవరో, సభా తీర్మానములపై ప్రభుత్వము వారెట్టి యుత్తరువుల గావించిరో, దెలుపవలయునని గౌరవనీయులగు ఆరుచెర్ల కృష్ణారావుగారు ప్రశ్నించిరి. ప్రభుత్వపు టుత్తరువు ప్రజలలో నధికమగు కలవరము గలుగజేసెనని ఎల్లరకును దెలిసిన విషయమే. ఈ యుత్తరువును రద్దుగావించ వలయునని, గౌరవనీయులగు రామానుజాచార్యులగారు ను, నరసింహయ్యగారు గారును, వేంకటపతి రాజుగారును, శివరావుగారును, సవాళిపట్టగారును, తీర్మానము లందిరి. ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించి, ఈ ఉత్తరువును వెంటనే రద్దుగావించి, శాంతి సమ కూర్పు ప్రభుత్వము వారిని కోరుచున్నారము. మద్రాసు మెయిలు తేదీనెంబరు నెల 19, 22 వ తేదీలలో వ్రాసిన ప్రధాన వ్యాసములపై ప్రభుత్వము వారు చర్య దీసికొనెదరా యని గౌ. కృష్ణారావు గారడిగెదరు. ఇందుకొసగబడు ప్రత్యుత్తరము దెలిసియే యున్నది. విశాఖపట్టణము నందలి వైద్య పాఠశాలను వైద్యకళాశాలగ మార్చెదరా యనియు, ఉత్తర సర్కారులలో యింజనీరింగు కళాశాల స్థాపించెదరా యనియు, రామచంద్రారావు పంతులుగారు రడిగెదరు. స్పరు తటాకమువద్ద జరిగిన పంచమసభలో, విద్యార్థులను మృదించిన విషయము గూర్చియు, ఆ సమయమున ఏ. సి. పార్థసారథినాయుడుగారు రింగిరిన ప్రకటించబడిన యుపవ్యాసము గూర్చియు గౌరవనీయు

లగుచే, రంగారావులగారు ప్రశ్నించుచున్నాడు, ఇందు విషయమై ప్రభుత్వమునా శిక్షి చర్య చేసి కొనకలచిరిని గూడ ప్రశ్నింపబడును. మద్రాసు గ్రామశాసనమును, మద్రాసు వైద్యశాసనమును సవరించుటకు చట్ట ములను ప్రభుత్వమునా రుప సాదింపబడును.

రాజాపు శాసననిర్మాణసభ మాత్రం పరిశీలనలో సమావేశమగుచున్నది. అటుగతము ప్రశ్నలలోను, ఉపసాదించబడు తీర్మానములలోను, విశేష భాగము రాజధానియందు నిర్బంధ విధాన మనుబులో నున్నపుడు జరిగిన విషయములకు సంబంధించినవి. నిర్బంధ విధాన మిపుడు సడలించబడినది. ప్రజలకును ప్రభుత్వమువారికిని అన్యోన్యమైతి పెంపొందుచున్నది. ఇట్టితిలో పూర్వపు నిర్బంధముల నన్నిటి దొలగించి, నూతన యుగోదయమునకు దోహదావుట ప్రభుత్వధర్మ మని నివేదించుచున్నారము.

ప్రధమాంధ్రాయుర్వేద వైద్యసమైక్యము.

ఆంధ్రోద్యమ మహానిర్మాణమునకు కనక దుర్గాంబాధిపతియైన విజయవాడ యందు నేడు గూడిన ప్రధమాంధ్రాయుర్వేద వైద్యసమైక్యము మొకముఖ్యాంగము. ఆంధ్రస్వక్రిత్యమును వికసించజేయుట కవసరమైన కళలు శాస్త్రములు వికసించినపుడు ఆంధ్రోద్యమస్వరూపము దేశమునందంతటను విహరించుచు ప్రత్యక్షముగ నుండును. నాగార్జునాది సిద్ధులు బసవరాజాది వైద్యవర్త్యుల ప్రాచీనకాలమునందు వైద్యశాస్త్రమును నాంధ్రదేశమునందు వ్యాపింపజేసికొనినట్లున కీర్తిని గడించెడి. ప్రజలందఱు యాయుర్వేదవైద్యమును పునరుద్ధారణము చేయుట ఆంధ్రదేశముయొక్క భావి భాగ్యోదయమున కత్యంతావసర మను విషయము దేశహితమును గోరెడివారలకు దెలిసియున్నది. దేశక్షేమమునకు దేశాభ్యుదయమునకు ప్రజలు మూలకారకులు. ప్రజల యారోగ్యము ప్రజల పరిష్కారము దేశక్షేమమునకు మూల బీజము. ఆయుర్వేదము ప్రజల ఆయురారోగ్యములను సురక్షించుటకై వెలసినది. కాని వర్తమానకాలమునందు తగిన పోషణము లేనందున నాయుర్వేదమునకు ప్రచారము తగినది. విదేశ సాలన విధానము పోషణము లేకుండుటకు ముఖ్యకారణము. ఆంధ్రాయుర్వేద వైద్య సమైక్యములవలనను మనదేశమునందాయుర్వేదవైద్యమునకు క్షేణము గలిగిన యాంధ్రుల యారోగ్యసంరక్షణమునకు మంచి సాధన మేర్పడగలదు.

తెజవాడయందు గూడిన మొదటి ఆయుర్వేద వైద్య సమైక్యమునకు శ్రీమాన్ వైద్య శిక్షి పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగా రధ్యక్షులు. చెన్నపురిరాష్ట్రమునందాయుర్వేద వైద్య ప్రచారమునకు ముఖ్యకారకులైన గోపాలాచార్యులుగారు సుప్రసిద్ధాంతపుత్రులు. ఆచార్యుల వారి శాస్త్రపరిజ్ఞానము, త్యాగము, సదభిమానము, చిరకాలాపార్జితానుభవము వారి సభ్యులవదలి కష్టాలను జేయుచున్నవి. అధ్యక్షుని ప్రారంభోపన్యాసమును బలశీలించిన వారలకు గోపాలాచార్యులగారి వైద్యనిజానము విశదమగుచున్నది. సభాధ్యక్షులు తిరువతేత్యములు పంచకర్మలు మొదలగుగూఢవిషయములను గురించి చేసిన వ్యాఖ్యానము విచిత్రబోధితముగ నున్నది. వైద్య శిక్షి గుణగ్రహణ సామర్థ్యము ఆయుర్వేద వైద్యమునకు కీలకంబుగ నున్నది. ఈ మూడు గుణములును వైద్యమునకు శక్తి విశేషములు గాని పదాధిపతియములు గావని మహా

వైద్య నిర్ణయించెడి. ఆయుర్వేదవైద్య ధీమాక్షుమును గ్రహించి ఆయుర్వేదవైద్యధర్మమునకు పాటుపడుట యుక్తము. భౌతికతత్వబద్ధమైన శాస్త్రవైద్యమున కీమాక్షు మగ్రాహ్యముగ నుండుటయందు వింత లేదు. ప్రస్తుతము ప్రజలకు పాలకులవలన గలుగుచున్న వైద్యసహాయమును నిమగ్నించినపు డుచారవిశ్వాసములు గలవారలకు సయితము నిస్సహాయ గలుగుచున్నది. చెన్నపురి రాష్ట్రమునందు గల 414 లక్షల జనులందును 76 లక్షల మందికి వైద్యసహాయము గలుగుచున్నది. ఆంధ్రులకై కలకు 0-6-6 వంతున 31 లక్షల రూప్యములు వ్యయమగుచున్నవి. ప్రజల కాయుర్వేద సహాయము గలిగిన కలకు 0-1-0 మాత్రమే వ్యయ మగును. ఆయుర్వేదవైద్యవైద్య నాంధ్రదేశమునందు వ్యాపింపజేయుట కాంధ్రభాషయే ముఖ్యసాధకముగ నున్నది. ఈ సందర్భమున సభాధ్యక్షుని యుపన్యాసమున దలి వాక్యములు గమనార్హములు.

“అయా భాషల నుండి విద్యలు అభివృద్ధి పండినగాని దేశము వృద్ధిపందదు. ఇట్టి సౌకర్యము మన భాషాప్రముక్త రాష్ట్రవాంఛ సిద్ధించుటకు పూర్వము ఆయుర్వేదమహామండలి యావళమున దేశీయతీమాచకముగ ముందు మన కొంగరి నది. మీరలు గాఢనిద్రనుండి మేల్కొని రేచి జాగరూకులై భాషాప్రముక్తాయుర్వేదాభివృద్ధికై పాటుపడ హెచ్చరించెదను.”

దేశ భాషాముఖమున ప్రజలయందు శాస్త్రములు కళలు న్యాపించుటకు స్వరూపాలనము ముఖ్యధారముగ నున్నది. పరిపాలనాధికారము ప్రజాధీనమునంద న్నుపుడు స్వదేశసంస్థలకు సహజముగ పోషణ మేర్పడుచున్నది. సభాధ్యక్షుని యుపన్యాసమునందలి ఈ క్రింది వాక్యము లీ భావమున ధ్రువపరచుచున్నది.

“19 శత ప్రజాప్రతినిధుల యొక్కయు కాంగ్రెసు ముదలను లీచల వారి యొక్కయు వాంఛలు పూర్తియై యాయుర్వేదమునకు క్షేణము క్రీడవ్వంతరి త్వరలో ప్రసాదించ ప్రార్థించెదను.”

ఆంధ్రోద్యమమునకు ప్రధమాంధ్రాయుర్వేద వైద్యసమైక్యమువలన మహాత్తర మైనవికాసమును నుజ్జేజమును గలుగునని విశ్వసించుచున్నాము.

లోకమాన్య తిలకుగారు: మాంటాగూగారికి విజ్ఞానము.

ఈ నెల 26వ తేదిన ఢిల్లీ పత్తనమున హోం రూలు విజ్ఞానము మాంటాగూగారికి సమర్పించబడును. ఆ కార్యమును నెరవేర్చు వారిలో లోకమాన్యతిలకు గారు ప్రధాను లని ఎల్లరకును దెలియును. కాని వారు ఢిల్లీనగరమునకు వెడలుటకు పంజాబు ప్రభుత్వపు నిషేధపు టుత్తరువు బాధించుచున్నది. ప్రధమమున పాంచాలదేశమునకు తిలకుగారు వెడలగూడదని, ఆ రాష్ట్రప్రభుత్వము వారు ఉత్తరువు నువీరపుడు, ప్రజ లందువిషయమై యాందోళనము జరిపి యుండలేదు. తిలకు గారు పంజాబు రాష్ట్రమునకు వెడలవలసిన ప్రసక్తియుండదను భావముతో, ప్రజ లాయుత్తరువు రద్దుగావించుచుని కోరియుండలేదు. కాని ఢిల్లీనగరమునకు తిలకుగారు వెడలుట యీ తరుణమున యత్యవసరము. వారు లేకుండు, స్వరాజ్యసమితుల రాయబారము వెడలుట షరతుసాన్పదముగ నుండును. అమృతంజారుపత్రిక వ్రాసినటుల వారు లేకుండుట హంలెట్టులేని హంలెట్టు నాటకము వలె పరిణమించును. ఈ విషయమై రాజప్రతినిధి గారు వెంటనే యోచించి, యుత్తరువును రద్దు జేయుట సమంజసము. బెన్సెంటుగారు హిందూదేశ మందంతను స్వేచ్ఛగ తిరుగవచ్చును. అట్టితరె తిలకు,

పాలుగూర్గపై నిర్మి విశేషము లింకను యుండుట భావ్యము గాదు. వారికి వెంటనే స్వేచ్ఛను ప్రసాదించ ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారము. లేనిచో ప్రజలతో అనవసరముగ నాందోళనము గలుగుటకు కారణ మేర్పడును. శాంతివాతావరణము స్థాపించుట కిట్టి నిషేధముల తొలగించుట ముఖ్య సాధనము. వారమురోజులలో హిందూరూలు విజ్ఞానము కైకొన్నుదును. అందుచే, హిందూరూలు సమితుల సభ్యులే మాత్రము తడవుజేయక, రాజప్రతినిధిగారి కీ విషయమై స్పష్టముగ దెలిపి, కార్యసిద్ధి బడయ గోరుచున్నారము.

(1)

మెసపోటామియా యుద్ధము

సిడ్నీ, నవంబరు 16:—వారసమువారిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు:—నవంబరు 5, 6 తేదీలను కెక్కిన్గన్ విజయవంతముగ మాడిక్యులు యుద్ధము మొనరించి అచట 83 తేదీ వరకు నిలిచినది. వారి నెదిరించిన తురుష్కదళములు 30-50 మైళ్లవరకు నుత్తరతటమునకు బోయినవి. మరాఠీవర్తకుందు దళ మొక్కటిమాత్రమే అటుల వెనుకకు బోలేను. యుద్ధరంగమునండి తొలగిపోవుటయు, యుద్ధరంగమున కేతుల వియవగల వస్తువుల నాశన మొనరించుటయు జరిగిన పిదప మాడిక్యులు మరల తమ సమర సన్నాహముల ప్రకారము మొదటి ప్రదేశమునకు మరలిపోయిరి.

ప్రస్తుతశిక్షి విమర్శనము.

లండను, నవంబరు 14:— తూర్పురంగమునందలి శిక్షి గతులు చాల మధ్యములైనవి. జనరలు ఛార్లెసు హేయను గారు టర్కీకి బోయినవియు వారి ప్రధానకార్యాలయము ఎలెస్పావర్థ స్థాపింపబడెనియు భాషక ముండియుండవచ్చును. బాగ్దాదును మరల పట్టుకొనటకు ఆతడు ప్రబల ప్రయత్నముల కొనరించుచున్నటు లతడు విశేషముగ తెలియబడుచున్నాడు. ఆ ప్రయత్నమున విఫలము చేయుటయే మాముఖ్యలిప్తాయము. బుడిభాగమున గాని ఎడమభాగమున గాని, మధ్యముగాని తన యిష్టముచచ్చినవోట కొట్టుట కిష్టము జనరలు సర్ ప్లాస్ మాడి గారు తగిన శిక్షియందున్నారు. తురుష్కుల కెక్కినవరకును తరిమివేయుటవలననే యతడు కేతువులు బాగ్దాదుమీది కేగుటకు గావించిన ప్రయత్నముల నన్నిటిని ధ్వంస మొనరించెను. కేతువులకు రెండు దళములు మాత్రమేయున్నవి. అందువలననే వారు ఏబదిమైళ్ళ దూరము వెనుకకు బోయిరి. కేతువుల సామగ్రినంతటిని పాను చేసిన పిమ్మట జనరలు మాడిగారివ్యవస్థిత ప్రధమస్థలములకు బోవుచున్నాడు. జనరలు ఎల్లెంబీగారి నెదిరించుచు ఆదళములు సగము చెడినవి. ఏలెస్పావర్థమీ క్రొత్తదళములు రాగలవు. ఈవిధమున జనరలు మూడీ, జనరలు అల్లెంబీగారల అవస్థుండనములు సంబంధ విరహితములు కావని తెలిసికొనదగును.

పోర్చుగలువారి యధినివేశనములు

లండను, నవంబరు 14:—మధ్య ఆఫ్రికాను అంతర్జాతీయ మొనర్పవలసినదని కార్మికవాదులు వాదించుచుండినందున పోర్చుగలులో గందరగోళముగ నున్నదనియు, ఆయలజడిని గమనింపవలసిన దనియు పార్లమెంటు ప్రజా సభయందు ఓడేను శిలిపుగారడిగియుండిరి. వారికి ప్రత్యుత్తరముగ రాబర్ట్స్ నిలబడి ప్రభువిల్ల నెను:—పోర్చుగలు దేశపు టధినివేశనముల నష్టమందించు సూచనములకు దొరతనమువారు తర్రవాదులు గాజాలరు. పోర్చుగలు దేశపు టధినివేశనములను కేతువులనుండి గాపాడుదురని ఆంగ్లేయులు వాగ్దాన మొనర్చియుండిరి.

బలముగు స్థలములను వశపరచుకొనుట

లండను, నవంబరు 16:—జనరలు ఆల్ఫ్రెడ్గారిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:—అస్కలూనునకు తర్రమున పండ్రెండు మైళ్ల దూరమున నున్న నూతన స్థానము నాక్రమింప, తురుష్కులు ప్రయత్నించిరి. కాని కొంతకాలము తీవ్రమగు పోరు జరిగిన పిమ్మట వారు వాడినురావనమై మైళ్ల వరకును తిరుగుబడిరి. ముసైనులు మిగుల ధైర్యముతో మేస్రీను, కట్రా, ముఖల్, మున్నగు బలమగు స్థలముల నాక్రమించి, కట్రా, లెడ్జారుండా సముద్రము వరకును గల ఎర్రానే పండ్రి వశపరచుకొనిరి. ఒక ఆశ్వికదళమే 1,100 మంది మైసెలను, 14 మర ఫిరంగులను, 2 ఫిరంగులను పట్టుకొనినది.

బిరోపామహానంగాముము

(రైతుకు విజయము)

ఇంగ్లండు

సామ్రాజ్యమహాసభను ఆదిరకాలమున రావించుట ప్రత్యుత్తరము

లండను, నవంబరు 14:—సామ్రాజ్య మహాసభ వెనుక గమనమున నాటినుండియు యుద్ధమున ననేకమగు మార్పులు కలిగినవి. కాన ముందటి మహాసభములయందును మరల సభను గావించుగా యని ప్రజల సభయందు నాప్తము గ్రహింతు గారు ప్రార్థించిరి. ఆధినివేశములతోడ సాన్నిహిత్యము కలిగి యుండుట ప్రాముఖ్యమని దొరతనమువారు గమనించుచున్నారని. ఆ దొరతనములతోడ నాలోచించి ముందటిసభ నెపుడు జరుపుననియు తీర్మానించుచు గాని దొరతనమువారి సభ్యుని నూడన మంగీకరింపజాలరు. ఆధినివేశన మంత్రుల నిదటకు వచ్చుటకుండునట్టి ప్రతిబంధము లనేకము లున్నవి గాన త్వరలో సభను చేయింపజాలరని బోనరులాగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

యుద్ధారంభమునుండి బ్రిటిషువారినినరించిన పని.

లండను, నవంబరు 15:—ప్రజలమందిరమున ఘోష్ట్యుడు గాల్గుచెప్పిరి. యుద్ధారంభమునుండి ఆన్నిరంగములందున్న బ్రిటిషుదళములు 1,66,000 ల బందీలను 800 తుపాకులను పట్టుకొనిరి. అందు 1,01,534 గురు బందీలును, 509 తుపాకులును పశ్చిమరంగమున 1916 వ సంవత్సరము జులై 1 వ తేది యా రంభము గ బట్టుకొన బడినవి. ఆతేదీనుండి బ్రిటిషుదళములు నుమారు 1,28,000 చదరపు మైళ్లభూమిని జయించినవి. రెండవపర్యాయముజయింపబడిన ప్రదేశము వైశాల్యమును ఇందు లెక్కింపబడినది. తురుష్కులైన కలలో 80,197 గురు బందీలను 186 తుపాకులను పట్టుకొనిరి. పేలస్తీనుండి ఛాగ సమచార మింకను తెలియలేదు.

నల్. పి. డి. పట్టాభిగారు హిందూదేశ సభలో తమ పని నారంభించిరి తంతివచ్చినది.

వలసదేశీయ వైనికులలో దెబ్బలుతగులుట వలనను జబ్బు పడుటవలనను యుద్ధము చేయుజాలని వైనికులకు ఇండ్లకుబోవుటకు ముందుగా సొక సంవత్సరము విశ్రాంతిద్యాయములందు గాని సాంకేతిక పాఠశాలలందుగాని పాఠములదెప్పుట తేర్చి రపబడినది. ప్రస్తుతము కిరణుని నిధి మొదలగు వాటినుండి వారికి విద్యార్థి వేతనములొసగబడుచున్నవి. వలయువేతనముల నీయవలసినదని కలసదేశీయదొరతనముల వారు కోరబడిరి.

శాంతివాదుల కార్యక్రమము.

లండను, నవంబరు 14:—ప్రజల మందిరమున బుచ్చురు గాల్గుడిగిరి. ఆపక్వసంధి కనుకూలముగ గావించు కార్యక్రమమును గూర్చి దొరతనమువారు తగిన ప్రయత్నముల జేయుచున్నారా?

శేవుగాల్గులు బడులుపలికిరి:—దొరతనమువారు నిరాశూటముగ సభికారమునుపయోగించుచున్నారు. శాంతివాదుల కర పత్రములు వేలకొలది పట్టుకొనబడి తగులబెట్టబడినవి. కొన్ని సమయములో ప్రకటనాపరుల కిషింపవలసినదనియు సుత్తరు వొసగబడెను. కాని ననేక కరపత్రములు పోలీసువారి విచారణ కోరబడకయే తగులబెట్టబడినవి. న్యాయము ప్రకారము ప్రకటనాపరులు తమ నాయకులగూడ ప్రకటింపవలసిన వారయ్య కరపత్రములను సజ్జి పేర్లు గన్నించ కుండుట యుగలదు. అటుల నుడహరింపవలయుట విధింపబడిన క్షేత్ర అంత గొప్పదికాదు. అందుచేయుద్ధమును గూర్చిగాని సంధిని గూర్చిగాని ప్రకటింపబడు కరపత్రములను వాగినవానిపేరును ప్రకటించినవానిపేరును ముద్రించిన వానిపేరును వారిచిలాసమును ప్రకటింపబడవలయును. మరియు యిది వార్తా సంఘమువారి కంపలదవలయును. గ్రేటుబ్రిటనులో రాజద్రోహముగావించు బయల్పించుచున్న వారినిగూర్చి యుడిగినప్రశ్నకు సమాధానము చెప్పమ శేవుగాల్గులు పలికిరి. పోలీసువారిండు గూర్చి విచారణల చేయుచున్నారు. ప్రస్తుత మాచారజాల ఫలితముల ప్రకటించుటవలన మన శేమియు లాభముండజాలదు సరే; దా శత్రువుల కవిత్ సహాయము సొకరింప లదు.

నార్మన్ల ప్రభువుగారి కోపము

లండను, నవంబరు 16:—వైమానికమంత్రివర్గమున పని చేయ తిరస్కరించుచు నార్మన్ల ప్రభువుగారు లాయకు బాధ్యిగారి కోక యుత్తరమును వ్రాసిరి. ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు కనడాలనుండి వచ్చిపిమ్మట నతిప్రాముఖ్యములగు కేంద్రీకృత వైనికాధికారము, రాజద్రోహవివాదము, వైనికసంగ్రహణము, ఆహారపదార్థ నిర్బంధము మొదలగు అంశముల నిశ్చయించుటలో వెనుకముందుల నాలోచించుచు కాలము వృథచేయు నిట్టి మనుష్యులతో గలసి పనిచేయుటన్న ఆ తని కి దుస్సాధ్యము గ గన్నించుచున్నది. తేఖాపరిశీలనాధికారులు క్రమముగ తమ ఆధికారముల వినియోగించు చున్నారు. ఆయుధాస్త్రముల నుండి తొలగింపబడి శిక్షింపబడవలయు మనుష్యులలో కొందఱి నట్ల నేయుచుట మరొకరిని నింకను ఉన్నతస్థానములందు నియోగించుటయు గన్నించుచున్నది. బ్రిటిషువల ఉత్సాహము సతదు విశేషముగ ప్రకటించు చున్నాడు. ప్రపంచమందంతట నాయది బలవత్తమ మైనదని అతిని అభిప్రాయము. మాన్యుషేగుగారు మహాసేనానలలో సొకడు మనయుద్ధప్రయత్నములలో విశేషవృద్ధి త్వరలో గన్నించవచ్చు అని 9000 రాష్ట్రములవారు యుద్ధమునందలి క్రధానభాగమును వైకొనక మానరని అతడు తెలియబరచెను.

నావికాధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. వైమానికులు వైమానికాలయముమీద బాంబులను వేయబ్రయత్నించిరి. అయినను వారు ప్రజలముగ పీడుటవలన వారు ఉద్దేశించిన ప్రదేశముల జేవనేరకుండిరి. అనంతరము మేము హెండ్లెయియావద్ద నున్న వైమానికశాలలమీద బాంబుల వేసితిమి. ఆయనగ్రంధమున మేము రెండు శత్రువిమానముల ధ్వంసముచేసితిమి. రెండింటిని నేలగూర్చితిమి. రెండింటినిని స్వాధ్యము లగునట్లు తఱిమివైచితిమి. మావిమానములన్నియు సురక్షితముగ మరలివచ్చినవి.

ప్రాయు

నాకల రాకపోకలు.

లండను, నవంబరు 15:—పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి:—గతవారమున పరాసువారి శేవులములకు 883 వర్తకనాకలు విచ్చినవి. వాటినుండి 839 నాకలు బయలుదేరినవి. 1600 టన్నులకు వైబడిన నాకలు రెండు ముంపబడినవి. నాలుగునాకల దెరింపబడిన గాని యపాయమునందలేదు. ఆంగ్ల నాకాదళాధికారు లిట్లు ప్రకటించిరి:—గత వారమున 2125 నాకలు వచ్చినవి. ఆంగ్లదేశీయ శేవులనుండి 2307 నాకలు బయలుదేరినవి. 1600 టన్నులకు వైబడిన నాక యొకటియు అంతకు లోబడిన నాకలైదు ముంపబడినవి. నాలుగునాకలను జలాంతగ్గాము దెరించినవి. చేపలపట్టునాక యొకటి ముంపబడినది.

మిత్రముల దళములు; ఇటలీ.

లండను, నవంబరు 14:—మాన్యుషేగుగారు నేటి సాయంకాల మిట్లు ప్రకటించిరి. మెనిమోకోస్టన కుత్తరమునందు పోల్లెవహోయకు వనము సమీపమునను విప్సచూటీ కుత్తరమునను మేము శత్రువుల దాడివారలను తఱిమివైచితిమి. వెనెసియానుదలి పరాసు బ్రిటిషు దళములకు జనరలు ఫాయితిగాని సర్వసేవానిగా నియమించుటను గూర్చి బ్రిటిషు దళములు తమ వైశ్యాధిపతుల యాజమాన్యముననే యుద్ధము సురంభింతురని యుద్ధకార్యాలయమువారు తెలుపుచున్నారు.

శత్రువులు పట్టుదలతో పోరుట.

లండను, నవంబరు 16:—బ్రిటిషువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. నేటి యుద్ధము మొదలకడనే శత్రువులు మెనిమోకోస్టన కుత్తరమునందున్న ప్రదేశముల మట్టడించిరి. అనంతరము కొలదికాలముననే వారి పదాతిదళములు ముందున కరుగ నారంభించినవి. మా ఫిరంగిదళములు విజయవంతముగ వారిని తఱిమివైచినవి. మరొకరింతుండి శత్రువైనికులు పాచ్చెండెయిలీ కేశాన్యటమున సమీపింప బ్రయత్నించిరి. కాని వారును తఱిమివేయబడిరి. పాచ్చెండెయిలీ ప్రాంతమునను, దక్షిణోత్తరములందును శత్రు ఫిరంగిదళములు మరల భయంకరముగ ఫిరంగులను గాల్పుచువి.

స్థాండర్సునందు గొప్పఫిరంగియుద్ధము.

లండను, నవంబరు 15:—ప్రధానకార్యాలయమునద్ద నున్నరైటుగారి విశేషబడిట్లు తంతివచ్చుచున్నాడు. పాచ్చెండెయిలీ ప్రాంతమునందు మహావీరముగు ఫిరంగియుద్ధము జరుగుచున్నది. రెండు దినములనుండియు శత్రువులు ఘోరముగ కనేడియను దళములమీద ఫిరంగుల ప్రయోగించు చున్నారు. శత్రువులు ఘోరముగ ఫిరంగుల గాల్పుచున్న మేము ఘోరతరముగ ఫిరంగులు గాల్పుచున్నాము. మా ఫిరంగి దళముల పరాక్రమమును దెబ్బలు తగిలిన కనేడియను వైనికులు విశేషముగ ప్రశంసించుచు శత్రువుల పదాతి దళములవలన నెప్పుడైన బాధ గలుగునని భీతియున్న మా ఫిరంగిదళముల శత్రు రంగము నంతటిని పదాతిదళ మేదియు బ్రతుకజాలని; రీతిని తుడిచివేసి ఆధియమును బాపివేసెనని పలుకుచున్నారు. మరియు మా ప్రతి యుద్ధ ఫిరంగిబాధ కాగజాలక జర్మనులు తమ స్థలముల నిలుపుకొనుట నిరంతరము కష్టతర మగుచున్నదని గ్రహించుచున్నారు.

శత్రువుల నూతనప్రయత్నములు విఫలము లగుట

లండను, నవంబరు 14:—నారాంతపు విమర్శనమందు జనరలు మారిసుగా రిట్లు చెప్పుచున్నారు. స్థాండర్సు రంగమునందు మేము ముందున కరిగినవెంటనే ప్రతియుద్ధముల జేయు పద్ధతిని శత్రువులు ప్రారంభించుచున్నారు. అయిన వారి తక్కిన సంరక్షకప్రయత్నములనె నీ ప్రయత్నములను విఫలము లగుచున్నవి.

ప్యారిసు మంత్రివర్గము.

ప్యారిసు, నవంబరు 15:—క్లెమెంకో గారు మంత్రివర్గము నెలకొల్పి నంగీకరించిరి.

పరాసువారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 15:—శత్రువిమానములు నాలుగు వారి పంక్తులయందు గూల్చబడినవి. మరినాలుగు విమానములు వైమానికులకు లొంగక శత్రుకంధకపంక్తులయందు పడిపోయినవి. మల్టాను ప్రదేశమున నున్న శత్రువైనికస్థానములపై మా విమానములు బాంబులను వేసినవి. మంగళవారమునాటి రాత్రి జర్మనీయుల విమానములు కేలేప్రదేశమున బాంబులను పడవేసెను. సివిలియనులు కొందరు చనిపోయిరని పరాసువారు ప్రకటించిరి.

భయంకరముగు ఫిరంగియుద్ధము

లండను, నవంబరు 15:—పరాసువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. మ్యూజునది యెడనుభాగమున బ్రెహాను లెయోనే కుత్తరమున అన్యోన్య ఫిరంగియుద్ధము భయంకరముగ జరుగుచున్నది.

లండను, నవంబరు 15:—మాన్యుషేగుగారు నేటి సాయంకాలమిట్లు ప్రకటించిరి:—నిన్న రాత్రి మేము ఫాంపాక్కున కేశాన్యమున విజయవంతముగ దాడినొనరించి పాయిల్గావెల్లి కుత్తరమున మాపంక్తులజేరుటకు శత్రువుల ప్రయత్నింపగా వారలకు తఱిమివైచితిమి.

నూతన పరాసు మంత్రివర్గము.

ప్యారిసు, నవంబరు 16:—ఎం. క్లెమెంకో గారు మంత్రివర్గము నేర్పరచిరి. అందు ప్రధానమంత్రియు, యుద్ధమంత్రియు క్లెమెంకో గారు; ఎం. టెయిలుగారు న్యాయకాళామంత్రి; వైకానుగారు విదేశమంత్రి; పామ్ముగా రాంతరంగికమంత్రి; కోట్టుగారు ఆర్థికమంత్రి; జార్జి వేయ్యూగారు సావికమంత్రి; క్లెమెంటెలుగారు వాణిజ్యమంత్రి; ల్యూయిగారు ఆయుధసామగ్రిమంత్రి; వైమనుగారు వలసదేశీయమంత్రి.

లండను, నవంబరు 15:—నిర్మితముకానున్న అంతర్జాతుల సభను గూర్చి వ్రాయుచు, “డెయిలీక్రానికల్” పత్రిక, చిత్తువిధానమును బ్రిటిషుమంత్రివర్గమువారు సిద్ధముచేసి, వైనికాధికారవర్గములయెదుట నుంచబడి, జనరలు సర్. హెన్రీ విల్సనుగారిచే నామోదించబడినదని నుడివినది. లాయకుజార్జిగారు వచ్చినపు డిది ఇటలీ, పాచ్చెండెయిలీదళములచే నంగీకరింపబడెను. జనరలు స్కట్టు గారి కీ విధానమునుగూర్చి బాగుగ తెలియును. ఈ సభ యుద్ధవిషయముల చర్చించునపుడు, లాయకుజార్జిగారితో పీఠవెళ్ళగలరు. లెయోవలసర్. ఎరిల్ గడ్డెను గారు గాని, బొల్బుగు గారు గాని పాదుడరు.

రుష్యా

రుష్యా విశేషములు.

లండను, నవంబరు 15:—రుష్యా సైన్యమునకు వచ్చుచున్న యింట్లను సరిహద్దులనుండి స్వీడను మార్గమున వచ్చుచున్నవి. కావున వాని నమ్ముటలో కొంచెము జాగ్రత్తగా నుండవలయును. ఫిన్లండు సరిహద్దులనుండి ఇటీవల వచ్చిన వార్తలను బట్టి రుష్యా రాష్ట్రములందు అరాజకము విశేషముగ ప్రబలియున్నదనియు మాస్కోలో రెండువేల మంది ప్రజలు చంపబడిరనియు, కీపు, వారొనేపు మొదలగు పట్టణములలో నల్లరలు విశేషముగ నున్నవనియు తెలియుచున్నది.

స్తావోము, నవంబరు 15:—ఫిన్లండునుండి హాపరాం దాకువచ్చిన ప్రయాణికులు పెట్రోగ్రాడులో నగ్నిభయము విశేషముగ నున్నవని చెప్పుచున్నారు.

కెరెన్స్కిగారు పెట్రోగ్రాడును సమీపించుట.

లండను, నవంబరు 15:—18 వ తేదీన పెట్రోగ్రాడు నుండి ఒకతంతి యిటు వచ్చుచున్నది.— సాంఘిక ప్రభుత్వము నొకదాని నెలకొల్పుటకును, శిశువులుగ సంధిని గావించుకొనుటకును, భూమి సంకీర్ణి భూవ్యవహారసంఘమువారి కిచ్చివేయునటుల జేయుటకును, కాసనసభను సమావేశము జేయుటకును తమసహాయ మొనరింప వలసినదని సాంఘిక నాయకులు బాల్కేవిట్సు కక్షవారితో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరముల నడపుచున్నారు. దొరతనమునందు ప్రతినిధు లుండవలయునని బాల్కేవిట్సు కక్షవారు గట్టిగ పట్టుపట్టియున్నారు. ఇట్టియేర్పాట్లదివరలో తిరస్కరింపబడెను గావున దానిమరల నాలోచించిన సంధికి మే మొడబడెదమని వారు చెప్పుచున్నారు. ఎం. కెరెన్స్కిగారి దళము లిప్పుడు పెట్రోగ్రాడును సమీపించినది. సాంఘికవాదు లీక్రింది మరతులతో రానుబారముల నడపుచున్నారు. రెడ్ గార్డులను విగతశక్తుల జేయుట, పెట్రోగ్రాడు పటాలముల వై సభికారము పురపాలక సంఘమువారి కిచ్చివేయుట, పెట్రోగ్రాడులో ప్రవేశించిన పిమ్మట తుపాకుల గాల్పుమనియు, ప్రతియింటను వెదకుట, బంధించుట మొదలగు వాని దానివిషయములూ పూచీ పడవలెను. బాల్కేవిట్సులు ట్రేడుముగ పురమును విడచుటకు పూచీపడచు అధికారము (ప్రివిలీజ్) పార్లమెంటు, విప్లవాద్యుల సంరక్షక సంఘముల సంస్థాపనసంఘముల కియబడవలయునని కెరెన్స్కిగారు ప్రకటించిరి.

కీపులో ప్రబలమగు యుద్ధము జరిగినటులను, ఉభయ కక్షలందును విమానము లుపయోగింప బడినటులను, అనేక మంది మరణించిరనియు, మాస్కో నగరము నందలి తాత్కాలిక సంధి గడచిపోయినదనియు తెలియుచున్నది.

ఇటలీ

ఏషియాగో సమీపమున

ఇటలీయనులు వెనుకకుపోవుట.

లండను, నవంబరు 15:—ఇటలీ అధికారు లనధికారముగ నిట్లు చెప్పుచున్నారు.— ఏషియాగో పీఠభూమి యందున్న సైన్యములు తమయేర్పాటుల నన్నిటిని పూర్తిగా విందుకొనినపిమ్మట మాంటిలంగారా విడిచిపెట్టబడెను. ఇటలీ వారివెనుక నుండు సైన్యములు నాలుగుదినములు శత్రువుల ఘోరయుద్ధముల నెదిరించి 10-వ తేదీన తాత్కాలికముగ గేలియో, హంటుపర్రాలను బట్టుకొనినశత్రుదళములను ముట్టడించినవి. అయిదు క్రొత్త దళములను దీనికొని వచ్చినను వారిన్ని ప్రతియుద్ధములను తరిమివేయుచుండిరి. క్రొత్తపంతుల ఏర్పాటులన్నియు పూర్తియైనంతవరకు లంగారా విడువబడలేదు. ఆసమయముననే వాల్ నుగుణావద్ద నున్న వెనుకటి దళములును, ఫోల్టరీవద్దనున్న ఆర్మీకదళములును ఆర్మీకుల తరమునను ఈశాన్యమునను ఉన్న దుర్గముల నన్నిటినుండి శత్రువుల దరుమగొట్టిన పిదప ప్రధానపంక్తిని జేరుకొనినవి. వైయోలివద్ద శత్రువులు తమ ప్రయత్నముల నింకను విడువలేదు. సాండోనా, ఇంపెస్టాడూరాల సమీపమున నదిని దాటిన దళములు మరల తిరుమగొట్టబడినవి. జెన్నువద్ద ప్రధానశత్రుదళములచే నాక్రమించుకొనబడిన ప్రదేశము నిరంతరము తగ్గిపోవుచున్నది. వైయోలీ వంతెనకు తరమున వైసోలీలానదీయభి సమీపమునకుకుడిటమునందున్న ప్రదేశమును శత్రువు లాక్రమించుకొనిరి. అచ్చట దట్టముగనుండు వైరును, ఎత్తుగనుండు కీరములును వారు దాగియుండుటకు చాల అనువుగ నుండెను. అయిన నీ దళములు మీదికి పోకుండ సంరక్షకదళము లాపి నేసినవి.

శత్రువుల ఎత్తుగడలు.

లండను, నవంబరు 15:—ఇటలీ ప్రధానశిఖరము వద్ద నున్న రైటరుగారి విలేఖకు డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు.— శత్రువు లిటాలియనులను కత్తెరలో బెట్టి నొక్కవలెనని ప్రయత్నించుచున్నాడు. కత్తెరకొనలలో నొకటి ఆర్మీయాగోపీఠభూమి నుండి వారిని నొక్కుచున్నది. మరొకటి పయేపినదీ ముఖమునుండి వారి కొత్తిడిగలిగించుచున్నది. వై సెడిజాలోయలో బ్రవేశించుటకు ఆస్ట్రీయను లిప్పడొసరించు ప్రయత్నములు 1916 వ సంవత్సరము మెయి నెలలో నొనరించు ప్రయత్నముల వలె నున్నవి. ఇంతవరకు ఇటాలియనులు శత్రువుల యెత్తుగడలను నిష్ఫలములుగ జేయుచున్నారు.

శత్రువులను తొలగగొట్టుట.

లండను, నవంబరు 15:—ఇటలీవారిట్లు ప్రకటించిరి:— ఏషియాగోనుండి శత్రువులయవరకు నుండు మా పర్యవేక్షకరంగమున శత్రువులు తమయత్నమును తీవ్రమొనర్చిరి. సిసిమాలు మార్చిట్టపర్వత రంగమున మంగళవారమునాటి రాత్రి వారొనర్చిన ముట్టనులను తొలగగొట్టితిమి. నిన్నటిదినము వారు తరమున బ్రెంట, సిస్టులద్వారా యొనర్చిన ముట్టనులుగూడ తొలగగొట్టబడినవి. సిస్టు, పేపు, రానోను పర్వతముపై నొనర్చబడిన ముట్టనులగూడ తొలగగొట్టబడినవి. ముందటి భాగముననుండిన సైనికులను వెనుకకురప్పించితిమి. టూమాటికు పర్వతముపై పేపునదిని దాటుయత్నముల మరల జరిగినవి గాని యీ యత్నములు సాగినవికావు.

ఏషియాగో సమరసన్నాహములు

లండను, నవంబరు 14:—ఇటలీ ప్రధాన శిఖరము వద్ద నున్న రైటరుగారి విలేఖకు డిట్లు తంతి నంపుచున్నాడు.— ఆల్ఫ్రే పర్వతముల మీద తేసియును పల్లపు ప్రదేశములలో శత్రువులు వెనాంజో రంగ విచ్ఛేదన సమయమున గావించిన ప్రయత్నముల మరల నారంభించుచున్నారు. ఆర్మీయాగో యూజీను గారిచే నడిపింప బడుచున్న సైన్యములు ఏషియాగోకు పూపు లోయలయందున్న పంతుల భేదింప బ్రయత్నించుచున్నవి. వైయోలి కుడిభాగమునందున్న ఇటాలియను సమూహముల వెనుక నుండి యెదిరింపవలయునని వారి ఉద్దేశము. శత్రు సైన్యములు చాల అధికముగ నున్నవి. అయినను ప్రస్తుతము సంరక్షక దళములు దృఢములుగ నున్నవి. ఏషియాగో కు తరముననుండు లోయలనన్నిటిని కొంచె మెచ్చుతక్కువగ శత్రువులు భేదించిరి. ఆ సమయమున వెనుక నొక శిఖరమునుండి ఆల్ఫ్రేనీదళము లొక్కచూరుగ ఆస్ట్రీయను దళములమీది కురికెను. వారి భయంకర యుద్ధమునకు వెనుచి శత్రువులు పూమునలైరి. అనేకమంది సైనికులు మరణించిరి. దెబ్బలు తగిలిన సైనికులను, మరణించిన సైనికులను, బైదీలుగ పట్టుపడిన సైనికులను విడిచిపెట్టి వెనుదిరిగిచూడకుండ వారు పరువులెత్తిరి.

అమెరికా

నాకాసహాయపు టేర్పాటులు.

వాషింగ్టన్, నవంబరు 15:—యూరపు దేశమునందలి ఉత్తర తాటస్థ దేశములతోడను, జాపానుతోడను గావించిన రాయబారముల మూలమున అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములు మిత్రులందలివారికి సైన్యములు సామగ్రిలు మొదలగు వాని నంపుటకు మరీకొన్ని లెక్కలున్నుల బరవుగల నౌకల నిర్మించుట కంగీకరించినవి. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రముల నుండి ఆహారపదార్థముల వై కొనుట కంగీకరించిన వారు తమ నౌకల నెరువిచ్చుట కంగీకరించిరి. ఉక్కుమరకముగ నిచ్చిన జపాను అనేకటన్నుల బరవుగల నౌకల నిచ్చివేయుటకు సన్నతించినది.

న్యూయార్క్, నవంబరు 15:—జనరలు విల్లూసుగారి కిని దొరతనపు దళములకును బజినాకావద్ద యుద్ధము జరుగుచున్నదని “అస్సోసియేటెడ్ ప్రెస్” వారికి వెనెడియోనుండి తంతివచ్చుచున్నది.

బ్రెజిలు ప్రత్యామ్నాయ చట్టము.

రయోడిజనైకో, నవంబరు 16:— శత్రు దేశీయులతో గావించుకొనిన ఖరారు నామాల రద్దుపరచుటకును, అనుమానాస్పదుల నిర్బంధమునకు దుందుటకును, కలసడేశముల కిచ్చిన భూలాభాంగికారముల మరలనాలో చిందుటకును దొరతనము వారి కధికార మొనగుచు ప్రత్యామ్నాయ చట్టమొకటి ఆంగీకరింపబడెను.

మిత్రమండలివారి సందేశములు.

రయోడిజనైకో, నవంబరు 15:— బ్రెజిలియను సైన్యమునకు ఫ్రెంచి సైనికసందేశము నొకదాని నంపుటకును, నావికాదళమునకు బ్రిటిషు సందేశమును గాని లేక అమెరికాసంయుక్తరాష్ట్రముల సందేశమును గాని బ్రెజిలిన కంపుటకును అధికార మొనగుచు తయారుజేయబడిన బిల్లు మొదటిసారిగా యము ప్రతినిధిసభలో ఆంగీకరింపబడెను.

జపాను

జాపాను, అ|| సం|| రాష్ట్రములు,
చీనాల యొడంబడిక

లండను, నవంబరు 14:—చీనాదేశమువందు లాభముల నొసగుటలో జాపానునకు ప్రత్యేక స్వాతంత్ర్యమున్నదనియు వాణిజ్యలాభముల మిత్రమండలివారికంటె నెక్కువ గలిగి యున్నదనియు సంయుక్త రాష్ట్రము లొప్పుకొనినవా, ఒప్పుకొనిన చీనాలో జాపానువారికి ప్రత్యేకాధికార ముండుటకు బ్రెజిలు సమ్మతించినవా? అని ప్రబలమందెను కింగుగారు ప్రశ్నించిరి. అందుకు బాల్ఫూరుగారిట్లు ప్రత్యుత్తరము మొసగిరి:— మిత్రులగు విదేశ మొరించు ఒడంబడికలో నేమి యధాంతరమున్నదో లేనో పరీక్షించుట బ్రిటిషు దొరతనమువారి పనికాదు. ప్రశ్నయందలి చిరభాగమును గూర్చి, బ్రిటిషు దొరతనమువారి వైఖరియందలిదల నెట్టిమాన్యును గలుగలేదు.

చీనాయాక్షేపణ.

వాషింగ్టన్, నవంబరు 14:—జాపాను అమెరికా ఒడంబడికనుగూర్చి చీనావారు గావించిన యాక్షేపణ మూత్ర ప్రకటనమునకే గాని వేరు కాదు. అందులకు అమెరికా సం|| రాష్ట్రములు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుట ఆవశ్యకము కాదు. తక్కిన జాతులకు జరిగిన ఒడంబడికలకు తనకేములు బాధ్యతలేని చీనా ప్రకటించినది.

స్పెన్ సరుకరి వెరి:—స్పెన్ గుంటె లోని స్పెన్ సరుకరి వెరి భవనములలో ఒకనాటి రాత్రి బెల్లి అను వాడు ప్రవేశించి కొన్ని రూపాయలను అపహరించినట్లు కేసుచేయబడెను. బెల్లికి రెండుమాసములు కఠినశిక్ష విధింపబడెను.

ఓరియంటల్ గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ భీమాకంపెనీ లిమిటెడ్.

సం|| 1874 స్థాపితము హెడ్ క్వార్టర్సు, బొంబాయి.

నిలువ సొమ్ము 5 లక్ష కోట్లరూపాయలు.

ఇంతవర కిచ్చివేసినది 5 కోట్లరూపాయలు.

ఈ ఓరియంటల్ కంపెనీలో చేయబడెడు, ఎండోవమెంటు భీమాకన్న సురక్షితమగు పెట్టుబడి వేరొకటి యుండదు. అందువలన పాలీసీదారు నకు వృద్ధాప్యదశ మందు నమ్మక మగు ఆదాయమును సమకూర్చుటయే గాక, పాలీసీదారునికి అకాలమరణ మగునేని ఆతనికిటుంబుమునకు జీవనోపాధియు కలుగును. స్థిరమగు ఆదాయములు లేని వారలకును పెద్ద కుటుంబీకులకును ఇది చాల సౌకర్యముగ మార్గము.

WANTED Agents & Canvasers in Telugu Districts.

Apply to:—
The Superintendent of Agents
ORIENTAL LIFE OFFICE
C/o Post Master,
BEZWADA.
OR TO:—
The Branch Secretary
ORIENTAL ASSURANCE BUILDING,
Post Box No. 8, Madras

THE GREAT WAR

[Reuter's Agency]

Russia

News About Russia.

To be Accepted with Reserve.

LONDON, November 19.
All news regarding the situation in Russia is coming "via" Sweden from the Finnish frontier and must be accepted with reserve. This applies equally to vague reports and statements emanating from apparently sound and authoritative sources such as Scandinavian Consulates or Russian officials abroad. The latest rumours from the Finnish frontier include reports of wholesale anarchy in the provinces, of two thousand people killed in Moscow, and veritable pogroms in Kieff, Voronezh and other towns.

LONDON, November 16.
A telegram from Stockholm says that travellers arriving last night from the Swedish and Finnish frontier report that the general impression in Russia is that there will be much bloodshed. The better class of Petrograd people are afraid to appear in the streets, only Extremists and soldiers being seen. There is a hopeless situation in Finland. Anarchy is increasing and there are frequent assassinations by Extremists in broad daylight.

Kerensky Near Petrograd.

Negotiations Going on for Settlement.

LONDON, November 19.
A telegram from Petrograd dated the 13th instant says that Kerensky is negotiating with Bolsheviks for the establishment of a Socialist Government with a program of rapid conclusion of peace and the delivery of all land to Land Committees and summoning of the Constituent Assembly. Bolsheviks insist on representation in Government which has been refused and they are adamant in this. Kerensky's proposals are concentrated close to Petrograd. Socialists are negotiating upon the following terms:—Disarmament of Red Guards, control of Petrograd. Garrison to be transferred to the Municipality, military operations to cease, guarantee that Mr. Kerensky's army on entering Petrograd would not fire and would abstain from house to house searches and arrests. Kerensky has issued proclamation guaranteeing the clearing out of Bolsheviks and transference of power to an organization comprising the Preliminary Parliament and Committee for safeguarding the Revolution.

Heavy Fighting at Kieff.

Heavy fighting is reported from Kieff aeroplanes participating on both sides. Casualties have been numerous. Armistice in Moscow has expired.

Great Britain

Lord Northcliffe Thunders.

Threat to the Government.

LONDON, November 16.
Lord Northcliffe has sent a letter to Mr. Lloyd George deciding the invitation to take charge of the new Air Ministry. He says that on returning from the virile atmosphere of the United States and Canada he finds it impossible to hold office with those who are dallying with most urgent questions like the unity of war control, eradication of sedition, mobilisation of manpower and compulsory rationing. He finds that censorship is being abused and men in various positions of authority who could have been punished have been retained and some even elevated. On the contrary he pays a tribute to the splendid spirit of the people of Britain and to the army which is the most efficient in the world and to Marshal Haig as one of the greatest generals. He mentions that his mission to the United States comprised five hundred officials with ten thousand assistants whose work should have been better known. Unless there is swift improvement in our methods the United States will take into its own hands the entire management of a great part of the war.

The Pacifist Propaganda.

Interesting Questions in Parliament.

LONDON, November 16.
In the House of Commons, Mr. Butler asked:—Are Government taking steps to deal with the propaganda in favour of premature peace?

Mr. Cave replied that the Government's power had been freely used. Many thousands of pacifist leaflets had been seized and destroyed and prosecution had been ordered in some cases, but in many cases the pamphlets had not been brought to the notice of the Police until they had been partly distributed and frequently they did not bear the name of the printer as they were legally required to do. The penalty for circulation was inadequate and therefore it was proposed to make a new regulation requiring every leaflet dealing with war or peace to bear the name and address of the author and printer and to be submitted to the Press Bureau.

Replying to questions regarding alleged Bolshevism in Great Britain Mr. Cave said that the Police were investigating. Obviously a description of the inquiry at present would only assist the enemy.

Scheme Prepared and Approved in Britain.

LONDON, November 19.
Commenting on the proposed inter-allied Council, the "Daily Chronicle" declares that the draft scheme was prepared by the British Cabinet submitted to the General Staffs, approved by General Sir Henry Wilson and agreed to by France and afterwards Italy on the occasion of Mr. Lloyd George's visit. The journal declares that

General Smuts is intimately associated with the scheme to which he attaches vital importance. He will probably accompany Mr. Lloyd George when the Council considers general military questions. Otherwise Sir Eric Geddes or Mr. Balfour will attend.

The Japan-U. S. A.-China Agreement.

Britain's Attitude.

LONDON, November 16.
In the House of Commons Mr. King asked whether recognition by the United States that Japan had a special interest in China implied that Japan's right to concessions and commercial interests in China was superior to that of the other Allies and, if so, had Britain recognized the special interest of Japan in China.

Mr. Balfour replied: "It is not the function of the British Government to interpret what is implied or not implied in an agreement signed by a friendly Foreign Power. Regarding the last part of the question there has been no recent change in the attitude of the British Government."

The New India Councillor.

LONDON, November 16.
Sir P. D. Pattani has taken his seat in the Council of India.

Ceylon Tea Sales.

LONDON, November 16.
9,241 packages of Ceylon tea were sold yesterday generally at maximum prices. Free tea was fetching from 2.5 to 9½ per pound.

Trade Restrictions.

A Bill in Parliament.

LONDON, November 16.
A bill has been introduced in the House of Commons, continuing for three years after the war the Government's present powers of restricting imports and exports with the object of enabling prohibition immediately after the war of imports of enemy origin, also exports except in case of certain specified classes of goods.

Mastering Submarinism.

Steady Growth of Shipping.

LONDON, November 16.
Sir Eric Geddes stated in the Commons that diminution in submarine menace was defeated. Steady decline in sinking since April showed that we held and were now mastering submarinism. Rise in merchant ship-building at present and that proposed showed that we were counter-acting enemy's efforts, but rigid economy and increased output from shipyards was necessary.

Air Force Bill Passed.

LONDON, November 16.
The House of Commons has passed the third reading of the Bill for the establishment of Air Force and Air Council.

Reconstruction Report Passed.

LONDON, November 16.
Speaking at Glasgow Lord Rhondda announced that Government had adopted the reconstruction report (see June 29th.) as part of Government policy after the war.

4½ Million Workers in Britain

LONDON, November 16.
It is officially stated that there are now over four and three quarter million workers in Britain of whom over a million and a quarter are employed on Government work, including six hundred and seventy thousand munition workers. Women workers have increased by nearly a million and half since the war.

France

Cabinet Making.

LONDON, November 19.
PARIS.—M. Clemenceau has accepted the task of forming a Cabinet.

The New French Cabinet.

LONDON, November 16.
PARIS.—M. Clemenceau has formed a Cabinet, including Premier and War Minister M. Clemenceau, Minister of Justice M. Tail, Foreign Minister M. Pichon, Interior M. Pams, Finance M. Klotz, Marine M. George Legueux, Commerce Mr. Clementel, Munitions M. Lucgheur, colonies Mr. Simon.

Italy

Italian Retirement Near Asiago.

Determined Resistance to Enemy Attacks.

LONDON, November 16.
An Italian semi-official statement says:—After lengthy resistance enabling troops on the Asiago Plateau to complete their movements Monte Longara was abandoned. The Italian rearguard stubbornly resisted furious onslaughts for four days and on the 10th put out of action the enemy battalions who had momentarily captured Gallo and Mount Ferragh. After that five fresh battalions were brought up and repeatedly repulsed counter-attacks, and Longara was not evacuated until

TELEGRAMS.

the new lines of the main army were completed. At the same time the rearguards in the Val Sugana and mounted troops near Feltre rejoined the main line after stripping all the forts north and northwest of Arso including the Forts which the enemy claimed to have stormed. The enemy continues this attempts on the Piave. Detachments which crossed near Sandona and Intestadura were driven back into the river. The zone occupied by important enemy detachments at Zenson is being continually reduced. The enemy reached an islet north of the Piave Bridge, on the right bank near the mouth of the Frisolera river where thick vegetation and high banks assisted concealment. The defenders, however, checked the advance of these detachments.

The Enemy's Plans.

Foiled by Italian Resistance.

LONDON, November 16.
Reuter's correspondent at Italian headquarters, in a message dated yesterday, says:—The enemy is attempting to squeeze the Italians in pincers, one end pressing from the Asiago Plateau and the other upon the mouth of the Piave. It is estimated that in the fighting described in to-night's semi official statement the enemy losses were twenty to one Italian. It is recalled that the present Austrian attempts to débouch into the valleys leading to Vicenza are similar to the attempts frustrated in May 1916. So far Italian resistance is foiling enemy plans.

Importance of Piave Line.

General Maurice's Statement.

LONDON, November 16.
The Allies' main problem, remarked General Maurice in his weekly review of the war was Italy. If the Piave could not be held, the situation would be extremely critical. Everything depended on Italy's ability to hold on till reinforcements arrived. The British and French could not arrive at the front for some days. Apart from the fact that the present Italian line covered Venice, it was shorter than any line behind would be. The enemy had hitherto not crossed the Piave in great force. General Maurice added, that it was indisputable that the Germans opposed to the Italians at the opening of the present offensive consisted of three divisions in front and three in support.

Enemy Tactics at Asiago.

Seeking a Weak Place in Italian Lines.

LONDON, November 16.
Wiring on Wednesday, Reuter's correspondent at the Italian Headquarters said:—On the Alps above the Venetian plains the enemy is repeating the tactics adopted when breaking through on the Isonzo front. Troops commanded by Archduke Eugene are daily testing the Italian lines along the valleys leading to Asiago, hoping to find a weak spot from which to sweep down in the rear of the Italians massed on the right bank of the Piave. The assailants are numerically stronger, but the defence is at present unbroken. The enemy nearly broke through in the valleys north of Asiago when from a precipice in the rear Alpini fell upon the Austrians with such violence that the latter finally fled leaving behind numbers of dead, wounded and prisoners.

LONDON, November 16.
Reuter's correspondent at Italian headquarters, wiring last night, emphasises that more numbers are not so efficient to stop the Austrians and Germans, but adequate artillery is essential.

LONDON, November 16.
The Italian communique says:—Operations on mountainous front from Asiago Plateau to Piave have developed and are continuing in spite of intense fire and violent attacks. We resisted and counter-attacked taking prisoners and retaining all our positions. Cannading continues across the Piave.

America

The Chinese Protest.

LONDON, November 16.
WASHINGTON.—The Government regards the Chinese protest against the Japan-American Agreement as in the nature of a declaration of principle, not necessitating any reply by the United States, as China has merely declared that she does not regard as binding upon herself any agreement between other nations.

Brazil Reprisal Bill.

LONDON, November 16.
RIO DE JANEIRO.—A Reprisal Bill has been adopted, authorising Government to cancel contracts with enemy subjects, to intern suspects, and to revise concessions of land to colonists.

Allied Missions to Assist Forces.

LONDON, November 16.
RIO DE JANEIRO.—The Chamber of Deputies has passed the first reading of a Bill authorising the dispatch to Brazil of a French Military Mission for the Brazilian Army and of a British or United States Mission for the Navy.

NEW YORK.—Mike Odowd has knocked out A. L. McCoy in the sixth round, winning the world's middle weight championship.

General

Singapore's Contribution to War.

LONDON, November 14.
SINGAPORE.—The Colonial Loan has closed, subscriptions totalling forty-one million dollars.

TELEGRAMS.

On the motion of the Sultan of Perak, the proposal that the Malay States do contribute an additional half-million sterling to the Imperial war expenditure was carried.

A further ten thousand will be given to the Belgian Red Cross Fund, and five thousand each to the Montenegrin, Rumanian, and Serbian Red Cross Societies.

LONDON, November 16.

AMSTERDAM.—The Kaiser has conferred with the Emperor Karl and the Tsar Ferdinand on the Italian front.

Mesopotamia

The Mesopotamia Campaign.

Present Position of Forces.

SIMLA, November 16.

A Press communique states: Our forces, after the most successful advance at Tektir, on the 5th and 6th November, remained at that place until the 8th, the whole of the Turkish forces opposed to them having been withdrawn 30 to 50 miles northward, with the exception of a small detachment at Shoranja. The clearance of the battlefields and the removal or destruction of everything of value having been accomplished, our troops returned to their original positions according to the plans drawn up prior to the advance.

The Situation Reviewed.

LONDON, November 19.

The developments in the eastern theatres, says General Maurice in his weekly review of the war, were of great interest. It must be remembered that General Falkenhayn had gone to Turkey with his headquarters at Aleppo, and he was advertising great preparations for the recapture of Bagdad. The keynote of our operations was the defeat of that enterprise. General Sir Stanley Maude was now in a position to hit on the right, left, or centre, as he desired. By driving the Turks back to Tektir he had destroyed the enemy's preparations for his advance on Bagdad. The enemy had two divisions and had been forced to fall back fifty miles. General Maude was now returning to his original position, after having destroyed enemy material, etc. The forces opposing General Allenby have lost half their effectiveness. Reinforcements could only come from Aleppo. Thus it was easy to see the connection between General Maude's and General Allenby's operations.

Palestine Front

British Warships Sunk.

LONDON, November 16.

A submarine has sunk a British destroyer and a small monitor which were co-operating with the army in Palestine. Seven men are missing from the destroyer and twenty-six from the monitor.

Strongly Entrenched Posts Captured.

1,100 Prisoners Taken.

LONDON, November 16.

General Allenby reports:—The Turks attempted to take up a new position twelve miles north of Ascalon, but were driven after stiff fighting five miles to Wadi-Sarar, eight miles south of Jaffa. Our troops showing magnificent dash, captured the strongly entrenched posts of Masmiyeh, Katrah, and Mughar, and held the line of El-Jish, through Katrah and Bedna to the sea. One mounted division alone took 1,100 prisoners fourteen machine-guns and two guns.

LONDON, November 16.

A Palestine communique says:—General Allenby reports that the infantry and mounted troops continue to advance. We now hold the railway line near Naneh and Mauseh, including the Beersheba-Damascus railway with the line of Jerusalem. We inflicted heavy losses on Tuesday and buried four hundred at Katrah alone. We took 1,500 prisoners that day, four guns, and twenty machine-guns.

Another Successful Drive.

LONDON, November 16.

General Allenby has driven the enemy seven miles northward to Kedron which covers the Jaffa-Ramleh-Jerusalem railway, taking eleven hundred prisoners and several guns.

Wady Sukarir Fighting.

LONDON, November 16.

Wiring on the 13th instant, Reuter's correspondent at Egyptian headquarters said:—Since yesterday there has been severe fighting on Wady Sukarir, the enemy rearguards resisting desperately. The Scottish captured Burkan Ridge, but the Turks vigorously counter-attacked and regained some ground which the Scottish immediately recovered. A further vicious counter-attack was repulsed with heavy losses. Since this morning the fighting has been general along a considerable front. We have advanced to a point seven miles from Ramleh, which is the Turkish head-quarters and centre of their positions. Our left crossed Wadi Kubin and occupied the important hamlet of Yerna and also Kuteibah, and our right and centre, despite stubborn resistance, gained considerable ground. Everybody worked like a Trojan, impressed with the necessity of striking again before the enemy had reorganised or extensively entrenched. The captured guns total thirty. The inhabitants of Gaza whom the Turks removed, are being settled in Asia Minor to replace the massacred inhabitants of Armenian villages.

Petrograd in Flames.

A Rumour.

LONDON, November 16.

ST. CROIX.—Travellers who have arrived at Haparanda from Finland bring the rumour that Petrograd is in flames.

East Africa Fighting: Result of a Fortnight.

LONDON, November 16.

MANEGE.—Total enemy killed or captured in East Africa, during the fortnight ending 10th inst., was 436 whites and 661 Askaris. Eighteen guns, including enemy's last two four inch guns, were captured. The main force of enemy is hard pressed and being driven towards Tachiwata 10-37 south altitude and 39-7 east longitude. A captured letter mentions that the German Commander-in-Chief instructed the Commander in the North that the Colony must be held at least until January 18th. Another letter reports the statement of the German Governor that there will be peace this year.

Western Front

The Admiralty says:—Aircraft attempted to bomb Wytkerke Aerodrome yesterday but high winds prevented them from reaching the objective. We thereupon bombed aeroplane sheds at Handzemo. During the offensive by patrols we destroyed two enemy machines and drove down two car of control. All our machines returned.

LONDON, November 16.

Marshall Haigh's communique this afternoon says:—We made a successful raid last night northeast of Pampoux and repulsed an attempt to approach our lines north of Ponscappelle.

Persistent Enemy Attacks.

Driven off Successfully.

LONDON, November 16.

A British communique says:—Early this morning the enemy bombarded positions northward of the Menin Road and his infantry shortly afterwards attempted to advance. Our fire successfully repulsed the attack. Another party endeavoured to approach north-eastward of Passchendaele, but was also driven off. Hostile artillery again showed great activity in the neighbourhood of Passchendaele, also north and south.

New Enemy Tactics Fail.

LONDON, November 16.

In the course of his weekly Review General Maurice said that the enemy in Flanders was now adopting a method of counter-attacking as quickly as possible after our advances, but this, like his other defensive plans, was failing.

Violent Artillery Duel.

LONDON, November 16.

A French communique says:—There was a violent artillery duel north of Bray-en-Laonnais and on the right of the Meuse.

Great Artillery Battle in Flanders.

British Dominate German Guns.

LONDON, November 16.

Reuter's correspondent at headquarters wiring to-day says:—An extremely violent artillery battle rages in the Passchendaele area. The enemy has been shelling for two days with the utmost violence the advanced lines of the Canadians, but if the German shelling is heavy ours is heavier. Wounded Canadians speak of our artillery work with the greatest admiration and say that whenever there has been a threat of an enemy infantry attack our barrage has settled down like a curtain so sweeping the ground that no infantry could live. Moreover under the volume of our counter-battery work German gun positions are growing more and more difficult to maintain.

Latest Report.

LONDON, November 16.

The French communique says:—German attack on Point D'Appui north of Veldhoek in Belgium completely failed, enemy suffering appreciable losses. Artillery duel continued to be lively on the north of the Meuse. German aeroplanes bombed the region south of Nancy. There were victims.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Delhi

Plague in India.

Sanitary Commissioner's Memorandum.

DELHI, November 16.

The following memorandum by the Sanitary Commissioner with the Government of India on the present aspect of the prevalence of plague in India is issued:—In no year since 1904 has the plague mortality of India in the month of October exceeded that of last month. There were approximately 42,600 deaths reported as compared with 23,800 in the corresponding month of the previous year. A study of the behaviour of plague in India during the last 20 years leads one to expect a steady rise in plague mortality from October to March or April and thereafter a rapid decline at first sight then the outlook is extremely black but the situation is not quite as serious as it appears to be. The Bombay Presidency has contributed 46 per cent of the total plague mortality for October 1917. The outbreaks of plague in this area usually reach their height about the present season of the year. The next month or so is likely to see a decline of plague mortality in Bombay though the distribution of the disease indicates that this decline is likely to be less

rapid than usual. The most reassuring feature of the situation is the present limited distribution of infection in the Punjab and in the western districts of the United Provinces. Of this six hundred plague cases reported from the Punjab in October five hundred occurred in Rawalpindi. This condition would be relatively satisfactory in this part of India were not the atmospheric humidity at present being reported as appreciably in excess of the normal. The excessive humidity in the winter months in the Punjab and the United Provinces has been the invariable precursor of severe plague epidemics. The distribution of infection in the east of the United Provinces indicates outbreak of rather more than average intensity in the districts surrounding Ballia and in the adjoining district of Behar. There are also indications of an outbreak of some severity in the Jaunpur district a part of India that has suffered very little from plague in the past. Hyderabad is experiencing a more severe outbreak than that of last year where the conditions are unlikely to show any marked improvement before January. The most uncertain factors in the situation are prevailing conditions in Central India and Rajputana Native states. In Central India where the disease is wide spread the outbreak has probably reached its height. In Rajputana where the disease is very much more prevalent than ever before at this time of the year each epidemic except one has attained its maximum intensity in March or April. The climatic conditions that have been experienced this year in Rajputana are so abnormal as to render any attempts at a forecast more than usually hazardous but it can be said that the plague outbreak there gives occasion for anxiety. To sum up the present plague outlook in India is black but provided that the cold weather months in the Punjab and the United Provinces be not characterized by atmospheric humidity appreciably in excess of the normal it is unlikely that India will experience anything approaching a repetition of the disastrous outbreaks of 1904-05, 1906-1907 and 1909-1911.

Congress-League Deputation.

To be Received by Mr. Montagu on the 26th.

ALLAHABAD, November 16.

The deputation of the United Provinces Chamber of Commerce will be received by the Secretary of State and the Viceroy on Thursday the 20th instant and the deputation of the United Provinces Congress Committee will be received on Monday the 26th instant at 11-30 a.m. The joint deputation of the All-India Congress Committee and the Council of the All-India Muslim League and the deputation of the Home Rule League for India will be received on the same day (Monday November 26th) while the deputation of the All-India Hindu Sabha will be received on Thursday the 29th instant.

His Highness the Maharaja of Jhind has offered to present a bomb aeroplane valued at Rs. 45,000 which has been graciously accepted by His Majesty the King-Emperor.

Messrs M. E. Couchman and B. N. Basu resigned seats in the Imperial Legislative Council.

The non-official additional members of the Bengal Legislative Council have been asked to elect a member in the place of Mr. B. N. Basu before the 10th January 1918.

Mr. G. S. Khaparde has been elected Additional Member of the Imperial Legislative Council vice Mr. M. B. Dadabhai whose term has expired.

Private Interview with Mr. Montagu.

His Excellency the Viceroy and the Secretary of State gave interviews to the following gentlemen at Delhi on the 15th instant:—Rai Phare Lal Sahni and Dr. M. A. Ansari, representing the Indian Association Delhi, Major Malik Sir Umar Hayat Khan Khan, Nawab Sir Fateh Ali Khan Quazilash and the Hon'ble Khan Bahadur Malik Mohamed Amin Khan, representing the Punjab Muslim Association, and Hazrat Mirza Basir-ud-din Mahmud Ahmed, head of the Ahmadiyya community, Qadian.

Calcutta

Reforms.

Joint Meetings of Indians and Europeans.

CALCUTTA, November 16.

A series of informal meetings which have been held recently in Darjeeling and Calcutta to enable Europeans and Indians to exchange opinions on coming reforms in India reached important conclusions on Thursday afternoon at a meeting held in Calcutta. The scheme of constitutional change which has been formulated and discussed at earlier meetings was embodied in an agreement containing originally fourteen points. Two of these have been amended and other minor changes made and signatures were then obtained to the following statement. Those who have attached their names to this document have done so as private individuals representing no one but themselves. Having found no difficulty in agreeing upon points which seem to them essential they have decided to invite other private individuals to join them. The members of political associations are also invited to bring these proposals before such bodies for discussion. There were about 35 present, some 15 being Europeans and 20 Indians. The Europeans included Messrs. C. B. Gregson a Madnapore Zemindar, A. R. Murray of Messrs. Thomas Duff and Co., R. L. B. Gail, Col. A. J. Fugh, W. N. Roe, A. D. Pickford Jute, E. Roy of Messrs. Macmillan and Co., and J. P. Wyness. Two well known Europeans were not able to subscribe to the agreement in view of the official positions they hold. The Indians included Maharajadhiraj of Burdwan, Maharaja of Nadia, Maharajah Sir P. K. Tagore, Sir K. G. Gupta, Kumar Arun Chandra Sinha, Messrs. B. C. Mitter, Provash Chandra Mitter, C. R. Das, S. R. Das, C. G. Ghosh, R. C. Pal, Sirajul Islam and Dr. Sahaswardy.

Mr. Lionel Curtis was Present.

Among the Europeans who have interested themselves in the discussions but were not actually present at Thursday meeting may be included Sir Archy Birkmyre, Sir Hugh Bray, Major Crum, Col. Rico, Mr. Ironside and Mr. Chaplin.

The full text of the scheme as stated is—

TELEGRAMS.

We are agreed: - 1. To accept the Imperial Government pronouncement of the 20th of August as common ground within the limits of which discussion can take place.

2. That having accepted the pronouncement we are not only free but also bound to consider the new situation created thereby with open minds.

3. That the existing arrangements need not be assumed to be areas suitable as basis for responsible Government but such areas must be settled at the moment when the first establishment of responsible Government is granted.

4. That the first steps towards responsible Government cannot be taken in the sphere of Central Government.

5. That during the period of transition governments of two types must co-exist, one responsible to the electorates for specific powers and the other to the Secretary of State for all other powers. That the responsibility of each must in fact be a real one and their powers must be sufficient to enable them to discharge that responsibility efficiently.

6. That a share of the consolidated revenue of the province should be handed over to the provincial State governments, proportionate to the cost of the functions transferred to them, in addition to which should be handed over certain specific powers of taxation such as would fall on the provincial state electorate itself.

7. That further additions to the powers of Provincial States and to their share of existing provincial revenues should be considered by Commissioners reporting direct to Parliament at intervals of, say, seven years, such interval to be specified at the outset and that in the intervening periods no demand for further executive powers or for further share of existing revenues should be entertained.

8. That legislation passed by Provincial State Governments affecting commercial and industrial undertakings should be reserved for the sanction of the Secretary of State and a limit of time should be laid down within which representations from interests affected can be received by him, and further that instructions to this effect should be included in the schedule attached to the Act of Parliament in which the scheme of reforms is embodied.

9. That provincial Governments responsible to the Government of India and the Secretary of State shall have power to do or repair public works upon which the value of invested capital depends, the neglect of which is due to default of provincial Government and to charge the cost thereof to the revenue assigned to the Government in default.

10. That the Government of India must have a right to recall the powers which have been abused or neglected and in extreme cases to suspend the Governments of Provincial States. Such powers shall always be subject to the sanction of the Secretary of State and Parliament, but in cases of emergency the Government of India may exercise power subject to subsequent sanction of the Secretary of State and of Parliament.

11. That whatever landed interests be affected or industrial and commercial interests are located, adequate representation should be accorded to those who control them and adequate representations be accorded to special interests.

12. That specific points to which our agreement relates and outlines of the scheme sketched in these proposals be laid down in the act of Parliament, but all questions within these outlines relating to franchise, constitutional powers, finances and such like details, be remitted to not more than five commissioners named under the Act to be dealt with in India by Commissioners in consultation with the Governments and people, arrangements of Commissioners to be given the force of law by orders in Council.

Two further points were eliminated as the result of discussion. The first urged the creation of permanent Civil Service Commission who would advise on all cases of over or under employment, of overlapping and deficits of organisation. In the Government declined to take their advice it would have to state its reasons. This would relieve the elected councils ultimately of the demoralising burden of patronage. Retention of this provision was strongly approved by a majority, but the opposition was sufficiently defined to occasion its disappearance. The second point was the provision that all export and import duties should be reserved by statute from the outset to the Government of India. It was pointed out in opposition that protection of overseas trade was sufficiently ensured by paragraph (8) and the provision as it stood, was faulty since it laid itself open to legal interpretation, that since these two categories of duties were reserved explicitly to the Government of India therefore by implication no other imports were considerable. A cleavage of opinion took place over the position of land holders. The Zemindars who were present, urged that the permanent settlement should be explicitly safeguarded with the interests of landholders protected by a paragraph similar to Provision (8) which dealt with commerce and industry. Finding that the others present, both European and Indian were opposed to their view they withdrew from the Conference. Further negotiations are however proceeding to secure their adhesion. And discussions proceed further movement will be made to secure adhesion of leading men whose views on coming constitutional changes have seemed hitherto to be irreconcilable. It is anticipated in some quarters that the amount of support to be obtained will be sufficiently adequate to enable the scheme to be placed before the European Association with a request that it shall formally adopt it and that similar steps may be taken with respect to the Congress.

Secretary of State.

Cannot be Present in Calcutta During Xmas Week.

CALCUTTA, November 16.

Rai Bahadur Nath Sen Bahadur, Chairman of the Reception Committee of the Indian National Congress, has received the following telegram from the Home Secretary, Government of India: "The Secretary of State thanks you for your telegram of welcome. He regrets that he cannot be present in Calcutta in the Christmas week."

BOMBAY NEWS.

Rao Bahadur H. C. Ardal, I. S. O., a non-official has been nominated President of the Belgam District Local Board (Bombay) vice the Collector of the District.

Burma

Home Rule a National Disaster. Anglo-Indian Patriots' Opinion.

RANGOON, November 16.

The Burma Branch of the Anglo-Indian Empire League have sent a memorial to Mr. Montagu in the course of which they state that the memorialists desire to express their disapproval of the demand of a section of Indian people for Home Rule and are of opinion that it would be a national disaster if Home Rule were granted. They sympathise with the desire of the educated Indians for greater share in the Government of the country and consider that such desire should be met by gradual extension of representation by election on Local, Provincial and Imperial Councils. They urge that it is essential to the welfare of the country that the British character of the administration should be maintained. They desire to express their disapproval of the demands that have been made by other memorialists from Burma for a Legislative Council with four fifths of the members elected and Executive Councils with one half composed of members elected by the Legislative Councils, and are strongly of opinion that it would be a rash and unworkable experiment to entrust the Government to an Executive Council elected by the members of the Legislative Council. In no circumstances should the executive Council be elected direct but that every member should be nominated by the Governor such proportion as may be deemed expedient being selected from the elected members of the Legislative Council. The European and Anglo-Indian committees are part of the Indian Empire and have a right to the representation on all councils in the Empire which right up to the present, so far as Anglo-Indians are concerned, has been absolutely ignored. There should be no division of distinction made between Europeans and their descendants. The memorialists feel it would be a deplorable error to give separate representation to Europeans as a class and to their descendants as another class and submit that it is the duty of every good Government to discourage as far as possible racial, religious, class and other distinctions. The memorialists are not now asking for reforms and hold the view that the present

Clamour for Home Rule is Unpatriotic

and that no scheme for representative Government should be put forward for published by the advisers of His Majesty until the war is over and peace declared. The memorialists believe not even one per cent of the inhabitants of Burma understand what Home Rule means or the effect of separation of Burma from India. There is no desire among the bulk of the people one way or the other either in regard to Home Rule or separation. The memorialists submit that separation from India would be detrimental to the trade and progress of the province and the interests of Burma should be in closer connection with India. One of Burma's most pressing needs at the present moment is railway communication with India. They believe that the cry that has been raised in some quarters for

Separation from India

is due to the desire to avoid competition and to the mistaken belief that Burma will progress if isolated and protected. There is, however, the memorialists believe a unanimity of opinion that the province of Burma is at present neglected and that the local Government has not sufficient control over its revenues and that the parsimonious treatment of Burma by the Government of India in the past has retarded its progress and prevented development of its resources. The memorialists are of opinion that the status of the province should be raised to the Governorship and that a High Court should as soon as possible be established with jurisdiction over the whole of Burma.

United Provinces

A. W. P. Moslem Meeting.

LUCKNOW, November 16.

A public meeting of Mussalmans representing different provinces met yesterday at Kaiserbag, Lucknow, on the invitation of the Hon'ble the Raja of Mahmudabad and the Hon'ble Wazir Hasan to discuss important questions affecting the welfare and interests of the community. Nawab Mohamed Ishaque Khan, Secretary, Mohomedan Anglo Oriental College, Aligarh, presided. Discussion was carried on the merits of the Congress League Scheme with special reference to adequate safeguards, and protection of Moslem interests, the constitutional changes and the recent misconceptions respecting the sufficiency of the Congress League proposals, lasting several hours and a resolution was passed by an overwhelming majority adhering to the Congress League schemes. Incidentally attempts lately made in certain quarters to create dissension among the Mussalmans by discrediting the Congress League scheme as affording inadequate protection to Mohomedan interests, were completely shattered. The Hon'ble Syed Raza Ali made a speech exposing the misrepresentations and the scope and character of the scheme from the Moslem standpoint. Shaik Abdulla, Vakil, Aligarh opposed the resolution. The meeting decided upon an All-India Moslem deputation to Mr. Montagu respecting exclusively communal interests including Mahomedan Leaders from all parts of the country.

Respecting Arrah disturbances a resolution affirmed the deep grief of the community, also amazement that the Government remained seemingly ignorant of the trend of events which made an extensive and protracted disturbance of peace possible. A resolution asked for the appointment of a commission of enquiry. The whole proceedings of the meeting will be submitted to the All-India Moslem League for consideration. Another resolution was also unanimously passed asking for the immediate release of Messrs. Mohamed Ali and Shaikat Ali, reflecting the universal feeling of the community.

Departure of Lieut.-Governor, U. P.

An Interesting Farewell Function.

ALLAHABAD, November 16.

Before His Honour Sir James Montagu left Allahabad an interesting ceremony took place at the Government Secretariat, when the clerks presented a farewell address to the Lieutenant-Governor. The function was attended by all the Secretaries and Under-Secretaries to the Government. His Honour was met by the Registrars

and Superintendents of the Office and shook hands with them. Mr. F. E. Lowe, Senior Registrar, read the address which was presented in a handsome silver stand. A beautiful silver Rose-bowl was also presented on the pedestal of which was an etching of the Secretariat Offices at Naini Tal. His Honour made a brief reply and bid a cordial farewell to the members of the Committee.

—:O:—

RANGOON, November 16.

A petition is being submitted through the Lieutenant-Governor, Burma, on behalf of the Rangoon Dravidians and Pariah Mahajana Sabha of Madras. In the petition the petitioners enter an emphatic protest against the grant of Home Rule to India at the present stage. The appeal to the Secretary of State to safeguard their interests as a community in the reforms proposed to be formulated by the Government. The Petitioners view with abhorrence the contemptible use of the word "pariah" as applied to the community, as it is now synonymous with everything that is mean and degrading. Petitioners some of whom are graduates of recognised universities are afraid of calling themselves as panchamas or pariahs, on account of the social restrictions placed on them by other caste Hindus, who often boycott them in public offices. They pray they shall be represented on the provincial Legislative Council, Municipal councils and Local Boards of the presidency. They shall be provided with additional schools and drinking wells by Government. Facilities shall be afforded by Government to acquire land. They shall be given free education, ancient and proper name dravidian shall be given, and recognised by Government instead of the name Pariah. They shall be given communal representation in any scheme of reform that may be given to the country at large. A department of enquiry consisting mainly of European officials shall be created to listen to the grievances of Panchamas and the Pancha graduates in particular and to recommend them for a position of trust and responsibility without submitting them to competitive examinations, along with members of more advanced communities especially Brahmins who have regular monopoly of gazetted appointments.

Punjab

THE UNIVERSITY OF THE PUNJAB.

III Lecture.

The Indian Wages System.

LAHORE, November 16.

Professor Radhakumuda Mukerjee delivered his third lecture on Indian economics at the University Hall on the 10th November, under the presidency of the Hon'ble the Vice-Chancellor. He began with criticising Maine's status to contract theory. It is not true he said that progress implies the gradual substitution of contractual relationships for natural and personal relationships. Status is the result of a naturalistic adaption to certain vital instincts and elements in human nature. No society in the west or east can conduct itself on the sole basis of contract without undergoing risks of dissolution. In the west there is a gradual and increasing movement towards the regulation of economic relationship according to ethical standards. The living wages and fare among the munition workers and the regulation of their conditions of work and efficiency now best illustrate this tendency. In the Indian village communities the rate of wages is regulated according to the plane of living of the labourers and in particular occupations is different according to sociological conditions. India has developed the purely economic concept of the place of living into an ethical concept. Professor Mukerjee gave figures from village records in the Punjab showing the fluctuations of wages in different villages according to such conditions of demands and supply as are responded by the number of Kamins the number of villagers the amount and quality of the work they demanded, as well as changes of prices current in cities. But wages are never based on ethical rate which correspond to the labourer's standard of living.

వర్తకనిబంధనలు

లండను, నవంబరు 16:—ప్రస్తుతము దిగుమతి ఎన మతులను గూర్చి దొరతనమువారి కీయబడిన అధికారములు యుద్ధానంతరము మాడేండ్లవరకును శత్రువుల చేత తమరు చేయ బడు వస్తువుల నష్టము గలిగించువస్తువులు మొదలగువానిపై వారికి తగినంత అధికార ముండుటకు ప్రజలమందరియను సేక విజ్ఞ ప్రవేశ పెట్టబడెను.

—:O:—

జలాంతర్గాముల నణచుట

లండను, నవంబరు 16:—సర్ ఎరిక్స్ గెడ్డిసు గారు ప్రజల మందరిమున జలాంతర్గాముల వలన నష్టములు తగ్గిపోవుచున్నంత మాత్రమున జలాంతర్గాముల బాధ లాడెక్కినవని తలచడగదని చెప్పిరి. ఏదీలు మానమునడియు జలాంతర్గాముల నష్టములు తగ్గిపోవుచుండుట జూడ బ్రీటిషువారు జలాంతర్గాముల నణచినేయుచున్నారని విచిత్రము కాగలదు. వర్తకనౌక లభింపని నొందుచుండుటయు, అభివృద్ధి నొందనుండుటయుజూడ శత్రుప్రయత్నములు విశేషముగ నిష్ఫలములుకాగలవు. అయినను అర్థిక కష్టి యందు జాలమితముగ నుంచుటయు నౌకలక్షేయములో నభివృద్ధి గాంచుటయు నత్యంతావశ్యకము.

ఈక్రిందివారులు మాంటేగుగారిని ప్రత్యేకముగ 15-వ తేదీనెదిల్చిలో సందర్శించ ననుమతించబడిరి.— రాయపు యారీలార్ సాహెబుడాక్టరు ఎం. ఎ. అస్సారీగారు (ధర్మ భారతసంఘము); పేజరుమల్లిక్ సర్ మార్ హయతుఖానులీ వాసి, వావాహహాశీపేట, హరీఖాన్ క్యాజిర్ బామ్, మాఖాన్ బహద్రు మల్లిక్ మహ్మదు అమీన్ ఖాన్ గారులు (సంబాబు మహ్మదీయ సంఘము); హజరత్ మిర్జా బషీరుద్దీన్ మహ్మదు అహ్మదుగారు (మహమ్మదీయ సంఘము)

విద్యావిషయకోపన్యాసము.

ఈ నెల 15 వ తేదీ సాయంత్రమున హిందూ ప్రాచీనమునందు గౌరవీయులైన పి. రాజగోపాలాచారి గారి ఆధ్వర్యమున జరిగినది.

అధికారసంకలనము పదమునకు తామే సర్వజ్ఞులమని భావించి అధికారమంతయు కరగలే మొనరించుకొని తామే యూహించి ఆ ఫలితమును తమకాభి కంఠమున కర్తవ్యముగా చేయుటయే యగ్రముననున్నది.

దామాపాన రెండేసి గ్రామముల కొక ప్రాథమిక పాఠశాలవలెను నున్నది. దేశీయులకే అధిక స్వాతంత్ర్యమున్నచో వారు ప్రతి గ్రామమున కొక పాఠశాలవలె విస్తరింపక మానరు.

ప్రాచీన విద్యావిధులు జ్ఞాననియములను భావమునకు అనుభవము వలన బలము కలుగుట లేదని ఆధ్యక్షులు చిన్నతనమున యామ పల్లెటూరిగుడులలో చదువుకొనిన నాటి అనుభవమును వివరించి ఆ నాటి యుపాధ్యాయుల అవస్థలను విద్యా శాఖ వారు అధికార సంకలనము కొరకు గాక క్రమపద్ధతి నేర్పరచుట కొరకు కల్పించుకొనవలసి వచ్చుచుండును.

సమకాలికాభిప్రాయము.

(1)

సాంఘిక వాంఛలు - రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము.

వంగ రాష్ట్రమున నైసేమి చిన్న రాష్ట్రమునందైన నేమి అగ్రకులమున జనమొందిన హైందవులు తమరిని పెక్కుకాట బ్రతుకుండి నీచపదవులయందు అణగక్రిక్కిరింప తమ సాంఘికాభివృద్ధి కై అవకాశములు కలుగజేయుటందే నున్నవారనియు తమరిని న్యూనతతో జూచుచున్నవారనియు కొంతమంది దుగ్భ్రుంతులయందు హోమయూలువ్యవస్థను ప్రతిపాదుచు తమ సంఘాభివృద్ధి కే ప్రమాదమును తెచ్చుకొనుచున్నవారు.

మనము బ్రిటిషు ప్రభుత్వమున ఇంచుమించుగ 200 సంవత్సరములనుండి సాక్షులు లనుభవించుచున్నవారము. కాని జాతివైషమ్యమును తొలగించుటకు ఎన్నివరకు ప్రయత్నములు నడుపలేదు. ఈ యుద్యమమునకు వారు పూనుకొనకుండుట చాల సమంజసముగ నున్నది.

హైందవ సాంఘిక సాంప్రదాయములయందును మతాచార విషయములయందును ఇంతవరకే ప్రభుత్వమువారు చొరబడలేదు. చొరబడినచో తప్పుకమువహింపబడును. చొరబడిన ప్రభుత్వమువారెల్లరు పలుబాముల బాటెరిరి. ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశము మంచిది గావచ్చును. సాటికులకు లాభకరముగ నుండవచ్చును. అయినను వారెల్లరు చొరబడలేదు.

రణయన చాల వ్యయపథికమైనదనుట నిశ్చయము. నాగరికత హెచ్చుచుండుటచే వస్త్రధారణమును గూర్చి ఖండితములగు నియమముల నేర్పరచవలెను. ప్రస్తుతకాలము విద్యాభ్యాసవ్యవస్థలు చాల హెచ్చునవి. అటులనే అన్ని వ్యయములును గూడ చాల హెచ్చినవి.

నిన్ను జాతుల చుట్టరించుట సంభవము. వర్తమానము కంటెను సాంఘిక చారములు 50 సంవత్సరముల క్రిందట మరింత ఎక్కువ కష్టముగ నుండెడివి. వర్తమానమున కల్గిన మార్పులు జానని ర్యాణమువలన గాని అధికారివర్గమువారి ఉత్తరవుల వలన గాని చేయబడలేదు.

ఈ విషయముల నించుక బ్రాహ్మణ శ్రేష్ఠులు తలకొనినచో విదేశీయులగు పరిపాలకవర్గమువారి సాయముచేత సాంఘిక పునర్వ్యవస్థలను బడయగలరను మాట కల్ల యని గ్రహింపకలెదరు. అత్యంతాధికారముగల బ్రిటిషుపాలనతో దొంగిలిన బ్రిటిషు పోలీసు సూపరింటెండెంటుగాని బ్రిటిషు వర్తకుడుగాని మన సంఘదౌర్బల్యమును తొలగించలేడు.

హోమయూలు వలనని స్వల్ప సంఖ్యాకులగు బ్రాహ్మణేశ్వర విద్యాధికులు కొంతమంది వాదించుటచే వీరిక ప్రభుత్వమువారి ప్రాపకము కలిగిన కలుగవచ్చును. కాని అగ్రకులజాలందరును వీరిని ప్రతిసాంఘిక సుదర్శనమున బహిష్కరించినచో ప్రభుత్వప్రాపకమెట్లు వీరి కుపకరించును? తమ తాజేదారులు గూడ వీరిని దరికి చేరనీయును.

కాన బుద్ధిచుంతులందరును లేనిపోని వైషమ్యములను బెంచుకొనక హోమయూలు ప్రతిపాలనందరును హోమయూలు అనుకూలవాదులతో సహకారభావముతో తోడ్పడవలయును ఇతరుల అత్యవసరము. కొంతమంది పుడు తప్పువారును బట్టి తమ కొంపకు తామే చిచ్చునెట్టుకొనుచున్నవారు.

ప్రజాభిప్రాయములు

(౧)
విలేఖకులకు సూచన.

టి. సరసింహారావుగారు.—చ్యవతీసికొనిన తరువాత గాని విషయము ప్రకటింపబడజాలదు.

దేవులపల్లి వేంకట రామయ్యగారు.—ఈ జవాబు ఆంధ్ర ప్రజాశక్తికి పంపవలెను. కనిగ్రుడ్డి వినిచెవుడు.—(ప్రకటింపబడజాలదు. (ఆ. ప. సం.)

I మార్గశ్రీమంతుల వక్రకుల స్థితి.

అయ్యా,

విశాఖపట్టణము పురపాలక సంఘమువారు మెయిన్ రోడ్డు వక్రకులపైని చేసిన క్రిమినల్ కేసులలోని ఒక కేసును విశాఖ పట్టణ హుజూరు డి ప్యూటీ మేజిస్ట్రేటు గారు 19-9-17 తేదీన విచారించి తీర్పుచేసినారు. మార్గశ్రీమంతుల గార్లయొద్దనున్న భవనములో పెరి మిషన్ పుచ్చుకొనిన దుకాణములు పెట్టినానని వైకేసులు గాబడినవి. మార్గశ్రీమంతుల గార్లయొద్దనున్న భవనము మెయిన్ రోడ్డు అయియున్నది. మెయిన్ రోడ్డుకు యిరుప్రక్కలను దుకాణములున్నవి. ఈ దుకాణములు చిక్ కాలమునండి యుండి యున్నవి గాని దరిమెలాది యెంతమాత్రము కావు. మెయిన్ రోడ్డు యిరుప్రక్కలనున్న దుకాణపుకొట్టెలు కాపురపు యిండ్లయందును మ్యూనిసిపాలిటీవారికి యేవిధమైన హక్కున్న లేదు. మెయిన్ రోడ్డు ప్రక్క కాలనకు దుకాణముకొట్టెనుమారు పదిగజములు దూరము ఉన్నవి. అందుకుల గాని చేయవలసిన భంగములేను. ఇట్టి స్థితిలో మెయిన్ రోడ్డు చాలాభాగము అనవసరముగా మ్యూనిసిపాలిటీవారు ఇల్లికుమార్గట్టుగా యెత్తుకొనిరి. మెయిన్ రోడ్డు పశ్చిమభాగమున కురుపాంమార్గట్టు కట్టించబడి యున్నది. అది ప్రజల సౌకర్యముకొరకు కట్టించబడినది. కాని అది పల్లమగుటచేత నీరునిల్చి కొట్టలోనున్న సరకులకు పడుకొని పాడైపోవుటవల్ల, యింకా మరికొన్ని యిబ్బందులు కలిగి యుండుటవల్లను వక్రకులకు చేరములేక ఆమార్గశ్రీమంతుల నుండడమునకు కష్టముగ నున్నది. ఏది యెట్లున్నను పాపము కొందరు వక్రకులు వైవాటికి సహించి దుకాణములు పెట్టుకొని యున్నారు. మరికొందరు అచ్చట నుండలేక వైకివెళ్లిపోవచ్చు నారు. చిరకాలము నుండి మెయిన్ రోడ్డులో దుకాణములు పెట్టుకొని అమ్ముకొనుచున్న వక్రకులకు మాపురపాలక సంఘమువారు అనవసరమైన ఆందోళనమును కల్పించి నష్టపరుచుట కనుశోచ నీయమైయున్నది. ఇటువైని అట్టి ఆందోళనములు కలిగించక వక్రకులకు సెచ్చుని కలుగ జేసెదరని నమ్ముచున్నాను.

బెండపూడి కోదండ రావు.

II తేలప్రోలు ఎట్టేలు రయితులు; రానున్న యిక్కటులు.

అయ్యా,

రయితులు సామాన్యముగా ఎట్లెవలను కన్యావిహీనులు. గిడలు. క్యవసాయమే ముఖ్యతనాధారము. లాభదాయకము నవ్వయినను వారు దానిని విడువకలరు. అందు గత రెండు, మూడు సం॥లనుండి భూములెంత ఫలించుచున్నది. ఎంతెటులు కనుండి ఎంతకలిగిగోయిరి అక్కలిగిరము. మాగానిధూమలు నిసానముయ రానుచును ఫలకాగ్రాసమున్నది. రయితులు విద్యాభ్యాసమునకే గోరు. ఈటల అమల యెటు జరుగుచున్నది వారికి జోక్యములేదు. ఇట్టిస్థితిలోనుండి కన్నులభాగము, అధికారవర్గమువారి భాధలు, పొరుగుదొడ్డులు, అన్యాయవర్గము జమీందార్ల పన్నులు యిచ్చుకొనుచు, బాధితులదృష్టమునకుగానె నిండిచికినరుచు నివారణమార్గము తెలియకైతెలుచుకొని చిచ్చునిమీద భారముంచి యెట్లెవలను చేయుచుండిరి. ఇట్టితర యిదివరకున్న పన్ను తే భారము, కొట్టుకొనుచుండే తేలప్రోలు ఎట్టేలువారు వారి యెట్టేలు గ్రామములకు అలాగే తేట్టిచిచారింది తిరిగి వారి గ్రామములలో భూముల తగవులు, హెచ్చించ బూనియున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఇదివరకు "గొడకలు" అదిగాక గావీరుములు జాజాల నుండి ఉన్నది న్యాయస్థానమువర కరిగి తిరిగి మామూలు చేయుకే నిర్ధారణ కానిది. అప్పటి అప్పులు ఇప్పటికిని తగర గయింతులు

పొడవొందుచుండ ఇది వచ్చినది. ఉత్తరవర్ణాదు ఎట్టేలులో మధ్యమ వగయిరా కొన్ని గ్రామములు పీవీకాకానిలు వరకువెళ్ళి వచ్చినవి. మామూలుచేసి భూముల పడినవి. ఆంధ్రా పురపాలక బోర్డు గా నిష్పేధింపబడినది. ముందుగా ఆందోళనలు జరిపి దయాచురులగు శ్రీరాజాగారి కద్దరికి విన్నవించి యిట్టి ప్రయత్నములు కొన్ని విధుల విజ్ఞాపనజేయుట. లేకున్న యిది వారి అధికారవర్గమువారి పన్నుగడలో కనగొనుడు? రైతులు త్వరలో తగు ప్రయత్నము లొనర్చుచున్న కష్టముల పాలుకాగలరు. అలసింపక తగు ఆంధోళనలు ఆ ఎట్టేలు గ్రామముల రయితులందరు జరిపి రాజాగారికి విజ్ఞాపనము జేసికొని తగుయత్నములు జేయకొరకు. రయితులకు, జమీందారులకు, ఏకాపర్యంతులు పెట్టుకొనుట కానన బద్ధముగా ఏర్పడకున్న మనయిక్కట్లులు తీరవు.

"ఒక జమీందారి గయితు"

III

లింగాయతులు—ప్రస్తుత రాజకీయ స్థితి.

అయ్యా,

అఖిలభారత వక్రమునకు సంబంధించిన సమస్యల నతి జాగ్రూకతతో పరిశీలించి సంస్కరణ విధానమును వెల్లడించిన కేరళముహూజనసభ మహమ్మదీయముహూజనసభల విధానములకు భిన్నముగా మన బ్రాహ్మణేతర సోదరులు విశిత్రమయిజ్ఞేయు బాధ్యతారహిత మైనట్టియ దొరతనము నాకాంక్షించుచున్నారని తెలుపుటకు విచారము కలుగుచున్నది. రాజకీయ పరిణామముల వాగదారుడు కేరళముయొక్క సామాన్యభావమునే మనమున నంచుకొని వ్యవహరించుట లగ్నగాని సాధ్యపరతత గోరిన ఫలనిరహిత విజ్ఞాపనమున లాభములేదు. ఆ బ్రాహ్మణోద్యమము మూలమున ప్రతి చిన్న శాఖల వారును తమకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మకనరమని తెలంచుచున్నారు. నిజముగా నాలాచించి చూచిన బ్రాహ్మణేతరులలోని యే సంఘమునకును మరియొక సంఘముతో నేమాత్రమున సంబంధములేదు. బ్రాహ్మణులకును తమకు నెట్లయిట్లే బ్రాహ్మణేతరులలో సుకరికొకరు సంబంధ బాంధవ్యములు లేకుండగా హిందూసంఘములోని బ్రాహ్మణులమాలేము విడదీసి తక్కినవారొకరు మహాసంఘముని యితరజేతయలనుకొననట్లందోళనము చేయుచున్న రా. బి. పి. త్యాగరాజుశ్రేష్ఠి. పి. గారున వారి దక్షిణ హిందూముహూజన సభయను బ్రాహ్మణేతరులలోని కుల జాతిచరముల వైరుధ్యములకు బాధ్యులగుచున్నారు. త్రివిధములను వైరుధ్యము తమ కీయుద్యమముతో జోక్యములేదని ప్రకటించుచున్నారు.

ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య ము ప్రమాదము కాదు గాన ధాని సంఘమువారి విజ్ఞానసావాక్యము సత్యమైనను నీ బ్రాహ్మణేతరోద్యమపుక్కుత్రిమదాన్యమునబడియుండ సంకలింపని ప్రతిపాదనా స్వసంఘ లాభమునకై బ్రయత్నించుట తప్పు కాదు. ఈ మధ్య రాజమహేంద్రవరమున నుమారు 600 విశ్వ బ్రాహ్మణులు పురపాలకరమున సభచేసి కాంగ్రెసు విధానము ను బ్రాహ్మణేతరోద్యమవాదుల యాశయములను చర్చించి తమ ప్రాధ్వనలై ప్రకారము తాము బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరులలో నెవరియందను చేరవనియు తాము కాంగ్రెసు సంస్కరణముల వ్యాధయ పూర్తిగా సంకలింపయ ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును కోరుచున్నామనియు తీరుమానించివారు. అఖిలభారతవక్రమునకు సంబంధించిన సమస్యల నద్వైకీక స్వలాభమునకు ప్రయత్నించుట దోషముకాదు. మోలాపురమున లింగాయతులు సమావేశము కానున్నారని ప్రతికూలో ఒక టింపబడినది. పీఠి యాతయగు లింగు తు వెల్లడికావేదు. నదరా ను మహాజన తిప్పట్టున నూదుకొనుట శ్రేయోబాధకముకాదు. విశ్వ బ్రాహ్మణులకులేనే కాంగ్రెసు పద్ధతి బాహూనించి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమునకు ప్రయత్నించు ఉదమమై యున్న ఆంధ్ర లింగాయతులు (జంగములు) శిక్షా యుగ వి విషయము మేలుకొనకగని మోచ్చరించుచున్నారు.

గాజులపేడి. ఒక లింగాయతు.

IV

గోదావరిజిల్లా భోక్తావారి భోక్తావినీ బాదు.

అయ్యా,

రామచంద్రపురము తాలూకాలోని మాచవరముచేవు లగాయను, బలభద్రపురమువరకు గల రోడ్డునుండి, రామ నరమునకు తర్రమననన్న ముటుగు కానువయొక్క ఉత్తరపు

గట్టుమీదుగా, వేరురుపాకనుండి కొంతుదురునకు గల రోడ్డుతో గలపుటకు లోకల్ ఫంక్షనరారు మార్గము ఏర్పాటు గావించి రెండువర్షములై బాగుచేయించి నారు. ముసిగాము బాడవలవద్దను, మోటాళిపనిపుంతవద్దను, వెదురుపాక నమివ మునకు సవరు కాలువగట్టువరకు బోలములనుండి ముటుగునీరు వచ్చేడి మూడుగాలులు గలవు. ఆగాడులు మూడింటి కా వత్సరముననే తాటిబద్దలచే మరెనలు నిర్మించిరి.

ఆ మరెనల కెంతసామ్య కల్పింపజేసి కచ్చియండిరో, నిర్మించుటకు వారెంత ఖర్చుపడినోగాని నేనుబడిన స్వల్ప కాలముననే అది నీరాగా కూలిపోయినది!

ఈ మార్గము, సావరము, వెదురుపాక, కొంతుదురు బండ్లు పోవుటకును; సావరము, వెదురుపాక, రాయవరము బోలములనుండి ధాన్యము, తెల్లము మున్నగునవి తోలితెచ్చు కొనుటకును అత్యవసరమయినదిగా నున్నది. తెల్లముగు దోలు దినములలో బండ్లవారెడు పడేడి కష్టములకు మితిలేదు! కొంతుదురు, వెదురుపాక, సావరము బండిమూడబోవు ప్రయాణికు లీమార్గము చెడి గుండుటవలన, రాయవరముననే బండిని నడచిపోవలసివచ్చుచున్నది!

వడ్లబుటువున ముటుగు కాలువ ఏనుగోతల నీరువాటువలన, సావరము, కొంతుదురు, వైస, రాజుపాలెము, చింతిపల్లి, మామిడాడ, పూలపల్లి, చిక్కవోలు గ్రామములకు వెళ్లి, నచ్చువారలు రోడ్డుచేవునదో నెబాటి వదరుకానుగట్టు గుండ ప్రయాణము చేయవలయును. సనీవిడ్డలు, యనవలలు, వృద్ధులు, మొదటిగాడిని దాటుట లోక బడు శ్రమ చూచి తీరవలయునే గాని చెప్పదరముగాదు! కాలుకాటిక మో నిలువుల కొలదిని బాటు నానీటిగాడులలో బడి చార వలసినదే.

ఈ ప్రోమన గత వత్సరమునకై బ్రయాణ మొనరించి, కష్టములను స్వయముగక జిత్తగించి, మూడనగాడి దాటుటలో విశేష శ్రమనందిన అశ్వేక్కి వేంకట్రామయ్య (వెద్దా పురము తాలూకాబోర్డు వైసుప్రసిడెంటు) గారు లోకల్ ఫంక్షనారికి వ్రాసివారిని వినియున్నాడను. మఱియు వెదురుపాక, సనాతనధర్మపథవా లొక మహాజర్జి నంపినట్లుకూడ విన్నాడను. కాని యిందము కాగాడులకు మరెనలుగట్టిక కట్టించు ప్రయత్నములు జరిగినట్లు కనిపింపదు.

ఈ నీటిగాడులకు మాయ కిచిడిపోతలవలె తాటిబద్దలచే మరెనలుగట్టుటవలనకై బ్రయోజనముండదు. ఇనుపగొట్టముల నమర్చి, సరాసరిగ మార్గము నేర్పాటుచేయుటగాని, ఇటుక తో దూముల గట్టించుటగాని జరిగించి, మనుజులు, పశువులు, పడు మితిలేని యిక్కట్టులకు బోనడచుటకు వందనపూర్వకముగక బ్రాధించుచున్నాడను.

మాచవరము చేవు లగాయతు బలభద్రపురమువరకు బోవు రోడ్డు నుమారి యరవేండ్ల క్రిందట వేయక బడి నది. ఇప్పటికి మాచవరము చేవు నుండి మై రిక్కి వ ఆకు కంకరనేయించిరి. 7.8 సంవత్సరముల క్రిందట బలభద్రపురము వైపునుండి 2 మైళ్లవరకు కంకర చేసినారు. కాని అదంతయు నీక ప్రయోజనములేదు! ఇక సుధ్యున్న 2½ మైళ్లదూరమున కంకరమొక మెటుగను! ఈరెండుమైళ్లన్నరలో నర్చుటవచ్చుట గొంత తెలివగున్నను విశేష బాగము మో కాలులలోను, కొట్టిపోట్ల తొడలలోనును గూడ బుడగా మాయమున్నది. ప్రయాణికులు పశువజ్రులు కంకరములే! బండ్లు పంకమునకై బుడచి నిలిచిపోవుచున్నవి!! పశువులు నీకడబాలక "జేజి"మని యాడుచున్నవి!! ప్రకృతియు గాయవరము దిగ్గరగానున్న బందను కాచి నెట్టి బలకాలితై నను మనసు చలించి, నమలు సుడలిపోవు ననుట యతియోక్తి కాకలదు. లోకల్ ఫంక్షనారివలనను, గ్రామస్తులవలనను, ఈవిషయమును బాగుగా తెలిసికొనగలరని నమ్ముచున్నాడను.

వంకట్రాయయ్య మగు నీ మార్గమును, గతవత్సరమున, మాతాలూకా తహసీలుదారు టి. వి. గోపాలరావు నాయుడు గానున, నిరుడే వెద్దాపురము జిల్లాబ్బడికల్లుకు అభివృద్ధి పట్టాయక్ గాను జిత్తగించి యున్నారు. శ్రీవా రివిన్ యయను జిల్లాబోర్డునకై బ్రాధించుట. జిల్లాబ్బడికల్లుకు నారిద్యారా సుక సహజరీతికూడ వెంక సంపుటించి యుంటిమి. ఈమధ్య కొంత కంకర రావై యున్నట్లువిని ఆబా. గోపాలమును అనంతమును బోలుచున్నాడను. ఈ మార్గము నవ్యయ. దాగల్ నాడు బోవు ప్రజలయొక మోగమునకై వత్సర సరమైనది. ఇక చుట్టుపట్ల గ్రామములనులముల ప్రాయ నక్కఱయే లేదుగదా? కావట్టి యామార్గమునకై ద్వర్వారా బూర్తిగాక గంకరవేసింది, ముటుగు కాలువకు వద్దవేసగట్టించి మారక గల యిబ్బందులను నిర్మూలన చేయగలదులకు బ్రాధించుచున్నాడను.

ఏతద్విషయమై తాలూకాబోర్డు మొదలగులకు నుట్టెల్ల పద్దయ్యరెడ్డిగారు(కొంతుదురు)ను, భీష్మపురబోర్డుమొదలగునూ, శ్రద్ధపూనక గలంకులకు బ్రాధించుట.

మల్లికే పుల్లెరెడ్డి. రాయవరము.

సుందరము ! స్వదేశీయము !! ఉపయోగము !!!

అందమైన 1918 క్యాలండరు

జనవరి 31- లేడిలోపు అమృతాంజనము దీపావళి రు. 5 అనుచును నొకేసారి గొనువారలకు ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు నెహా 0-5-0.

వి. పి. గ కాక, ముందుగా చీట్లు పంపినవారికి క్యాలండరు చేరకున్నచో మా జవాబుదారి యుండదు. కొలది ప్రతులుమాత్రమే ముద్రింపబడినవి. ఆకాశంము గలగకుండుటకు త్వరపడుట యుక్తము.

తామరలైలము	పండ్లపాడి	మోహనిలైలము
డబ్బీ 1-కి 0-6-0	డబ్బీ 1-కి 0-2-0	సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపథము

చక్కని డబ్బీతో, వెల్లూరు 0-8-0 ; డబ్బీ 1-కి రు. 5-4-0.

పోసుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అన్నిచోట్లలో విక్రయింపబడుచున్నది.

అమృతాంజనం దీ పో,

109, ఫేరిరోడ్డు, బొంబాయి.

6, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

పాధాపీడితులకు వరము: బహుదేశ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిలా

అపరిమిత రక్తమువలన జనించు జాడ్యములకు కిరీటుమంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను, ండ్లను, ప్రాతకోపులను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన క్షయభ్ర కారిణి (29)

వనోపధిసారసవరిలా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. కిరీటుమంటి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును శార్దూలబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరారోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులకర ముండుటకు 4 ఔన్సుల బుడ్డిలో అమ్మబడును.

ప్రాప్తిటరు:— పి. డి. సావంత్. 144, ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి, Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

ఏకభాషాలిపి ప్రశంస

ఇది తెన్నులకంటి అస్పూరాయ విచిత్రము. కాల 0-4-0 పోష్టేజి అధికము.

ఆంధ్ర వర్ణకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుక్త కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే ప్రణయించబడినది. కాల 0-4-0 పోష్టేజి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రవత్రికాకార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

మోసపోకుడు

తుప్పుపట్టినీయకుండ చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మాసపోకుడు. అట్లు తుప్పుపట్టకుండ చేయునది యొక్కటియే.

వెయిలెస్ డక్ అండు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్."

Wailles Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని వంటెనలకు కప్పులకును నుసయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల మంచిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యునిసిపలువారు వల్లికు వర్చువారు బాగుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ చూచినను వాడుచుందురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

సోల్ ఏంజల్లు:—ది సోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్సు, లిమిటెడ్.

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్కుస్.

తపాలపెట్టె నెం. 553 రు,

389

మదరాసు

(పై కామోజిషన్ గోరునప్పుడు ఈపత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము.

"స్వీటు స్నాప్."

939

శిరస్సులో యేర్పడిన జలదోషము, జలుబు, తలనొప్పి, ముక్కు- అడుచుకొనుట, పీనస యీ వ్యాధులకు పై చెప్పిన "స్వీటు స్నాప్" రెండు చిటికెలు పీల్చినట్లయితే ముక్కునందు ఒక విధ మైన కరిమశము కలిగించుచు తక్షణమే వ్యాధి నివర్తించును. పనిపాటలయందు ఉత్సాహము కలుగజేయును. అధికతెంపు కలుగజేయునట్లు అతిశయోక్త కాదు. కావున ఉపయోగించి దాని యొక్క ఫలమును పరీక్షించుటకు మిక్కిలి కోరుచున్నాము.

12 శులముల ధర అణాలు 10.

కావలసినవారు అమ్మా అండ్ కంపెనీ.

మన్నడి, మదరాసు,

వాణి ప్రాసి వి. పి. ద్వారా తెప్పించుకొనవచ్చును.

అమృతార్ణవ అవలేహ్యము.

ఈలేహ్యము రక్తమును శుద్ధిచేసి బలమును కలిగించి

శాశ్వతముఖము నొసంగును. 219

ఆరోగ్యమును కలుగజేసి ఆయుర్వృద్ధిని యిప్పించును.

ప్రస్తుతము శాకభక్షణము అను పుస్తకమునకు

ప్రాసిన తపాల ఖర్చు లేకడే ఉచితముగా పంపెదము.

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవింద్,

ఆతంకనిగ్రహ బోషధాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

అత్యద్భుతమైన జోస్యము

మీ జననకాలమును తేదీని గాని లేక మీ వయస్సును నక్షత్రమునుగాని లేక మీరు జాబును వ్రాయువేళను గాని తెలియజేయుదు. మీ జీవితఫలములు సంపూర్ణముగ ఒక సంవత్సరమునకు తెలుపబడును. ఇందులకుగాను మీ రొకరూపాయిని మాకు పంపవలెను. మా జోస్యముయొక్క శ్రేష్ఠతను గూర్చి అనంతపురపు నివాసియగు పి. హనుమంత రావు

బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

మీరు చెప్పిన సాంవత్సరికపు ఫలితములు ఒకటికూడ తప్పు కుండగ దాఖలా యిచ్చినందులకు ఆశ్చర్య నిమగ్నుడనైతిని. ఇనుమంతయు విరుద్ధములేమండ నిజమైన దృష్టాంతమునిచ్చినది.

దీ కలింగ అస్సోలాజికలు బ్యూరో

902

చోడవరము, విశాఖపట్టణముజిల్లా.

కారణం బ:— ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము. సంఘదురాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు జూపబడినది. అందరు జదివితీరవలయును. వెల 0-4-0 పోష్టేజి జేలు. ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కుగిఫ్ట్, మాంటు రోడ్, మదరాసు. ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకములన్నియు న్యాయమైన వెలకుదొరుకును. క్యాటలాగు ఉచితము. డాక్టరు, ఆచంట-లక్ష్మీపతి, బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. (945) మేనేజరు.

జీవితచరిత్రములు.

(932)

1. మహాదేవగోవింద రాణడే వెల 0-8-0
2. రామతీర్థస్వామి ఎం. ఏ. 0-8-0
3. నివేదితపోదరి 0-8-0
4. హర్షింజీప్రభువు 0-8-0
5. విదవ జార్జిచక్రవర్తి 0-8-0

ఈ 5 గ్రంథములను నొకేపర్కాయము కొనువారికి పి. పి. ఖర్చులను మేమే భరించి పంపెదము.

ఎం. ఆర్. కృష్ణారావు అండు కో, నెల్లూరు.

పరమరహస్యము

అద్భుతముగ డిటెక్టివ్ నవల. 256 పేజీలు క్యాలికోరెండు 1.8-0 చందాదారైన 1-0-0 మాత్రమే

ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము:—

(928)

నిడదవోలు, కృష్ణాజిల్లా.

మలబద్ధమునకు మంచిమందు.

క రోలా.

వాసన తెను, ఏరుచిలేదు, కష్టము, పులిలేపురాదు, భేదులు గావు, దీనము కాతగిన కాల ప్రస్థాపి సునాయాసము గ అయ్యెలాగున నిర్భ శోధన గావించును.

1 పాను, 1 పాను సీసాలు
సీసా 1-కి వెల
రూ. 2-8-0, 4-0-0.

శ్రీ జ ర గా రి

లీవరు టానిక్.

వైత్యమునకు మంచిమందు. రోగులకు సంధించు తల కొపి. అజీర్తికి, చెడిన కార్యముల గలగు బాధలకును, అలవతకును, ఆకలిబాధకును, వికాసవిహీనతకును అరోచిత కును, తల తిరుగుటకును, విసుగునకును, అజీర్ణ భేదికినిమంచిది.

సీసా వెల రూ. 1-8-0.

కుల్ హ ట్టి.

ఎరుపుగా నున్నను నెరసి నను వెంట్రుకలను తక్షణమే మినమినలాడు నలుపుగా గాని గోధుమరంగుగా గాని మార్చ గలదు. స దో ష లి త ము శాశ్వతము.

ఈ సోల్యూషన్ డై వెట్టె 1-కి రూ. 2-0-0.

W. E. SMITH & Co., Ltd డబ్లియు. ఇ. స్ట్రీట్ అండుకో.,
Pharmaceutical Chemists & (లిమిటెడ్)
Druggists, Mount Road, మందులవ్యాపారులు, మాంటు రోడ్డు
MADRAS. మదరాసు

మందులు గోరునప్పుడు యీప్రతిక జేరునుదాహరించ గోరెదము

368

619 **లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బ**

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈ మురబ్బను సాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా ఇయ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినచో కోర్టుమాలముగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసమువల్ల బాల్యములోనే ధాతునష్టము కలిగినవారికి హృదయకోశము బలహీనమై మరణకాలమువరకు దుఃఖముననుభవించును. ఈసాలా మిసిరి మురబ్బ సేవించిన యెడల అట్టి దుఃఖము తొలగి విశేష బల వీర్య సంపన్నులయి ప్రకాశించుచు చిర కాలము సుఖముగ జీవింతురు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల ధాతుపుష్టి కలుగును, స్వప్నస్థితిము మానును, ధాతువు మూత్రముతో కలిసిపోవుట మానును, సీరుచురుకు మానును, బహుమూత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము కలుగును. రక్తము వృద్ధియగును, ఆకలి యెక్కువయగును, చక్కగ చలవిగర్జన వగును. సాలామిసిరి అనునది ఒక జాతిపండు. ఇది కాబూల్, కాండహార్ జేశములలో వైరగుచున్నది. అక్కడి జనులు ఈపండును విశేషముగా తినుటవలన మనదేశపు 4 గురు మనుష్యుల బలము ఆ దేశమున ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బను సేవించి మంచి బలముపొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగించిన దానివల్ల పూర్తిగ బలముకలుగును. 2-రి డబ్బాలు సేవించినచో జన్మాంతరము వరకు సుఖమిచ్చును. అనుపానప్రతిక పార్శ్వలతో పంపబడును.

15 తులారు డబ్బీవెల రూ. 2-0-0. తపాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు.

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం. 5, అవన్యూరోడ్, బెంగుళూరు సిటీ.

“ఆమెకో” యంత్రములు క్రూడ్ పెట్రోలుతో నడుపబడును.

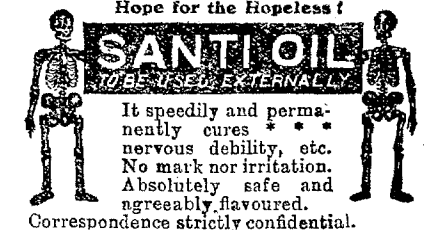
ఈ యంత్రము నడపుటను సీపిల్లవాడు అయిదునిముసములలో నేర్చుకొనగలడు. చిన్న యంత్ర సహాయము గావలసినవారికొరకు ప్రత్యేకముగా తయారుచేయింపబడినది. పంపులను, రంపపు యంత్రములను, బియ్యపుమరలను సోడా ఫేర్టీలను, అచ్చుయంత్రములను మొదలగు నానావిధ యంత్రములను అద్భుతముగ నడపగలడు.

వెల అతిసులభము, కనిచేయుచుట కగు వ్యయములును చాల తక్కువ. 1½ మొదలు 6 బి. హెచ్. పి. వరకు రకమువారిగా మా వద్ద స్టాకులో నున్నవి. వెంటనే డెలివరీ చేయబడును. వెలలు, ఇతరవివరములు తెలిసికొనగోరువారు దియచేసి మా కిట్లు వ్రాయును.

జెస్ట్ అండు కంపెనీ లిమిటెడ్లు, ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు,
హోస్టల్ నెం. 63 మదరాసు.

327

Hope for the Hopeless!




SANTI OIL
TO BE USED EXTERNALLY

It speedily and permanently cures nervous debility, etc. No mark nor irritation. Absolutely safe and agreeably flavoured. Correspondence strictly confidential. Particulars Free.

The HEALTH HOME, Samta, Bengal.
Please mention this paper when writing to us.

కుంకుమ పువ్వు

కుంకుమ పువ్వు



కుంకుమ పువ్వు

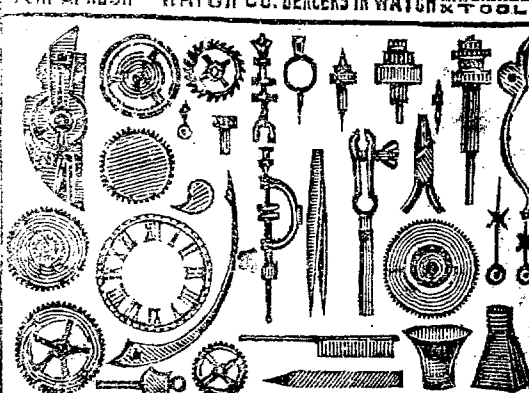
స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాన్ డెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును :—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ,
(58) 21, హమ్మం వీధి, బాంబాయి

కాటలాగు

ఉచితముగా పంపబడును.

TOHFAFROSH WATCH CO. DEALERS IN WATCH MATERIALS & TOOLS



TOHFAFROSH WATCH & Co.,
Dealers in Watches Materials, Tools
BHENDI BAZAAR, Post No. 9, BOMBAY.
(881) ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలయును.

దంత చూరము


డబ్బీ 1-కి వెల రూ 0-2-0 12-కి రూ 1-2-0.

ఈ దంతచూరముతో పండ్లతోముటవలన చిగుళ్లు గట్టిపడును. చిగుళ్ళనుండి రక్తము ప్రవించకుండును. నోటిదుర్గంధము లేక యుండును. పండ్లుముత్యములవలె తెల్లగానుండును. సర్వ సామాన్యముగ వాడుటకు దగియున్నది.

శేపాళదేశీపు కస్తూరి, మంచిది తులము 1-కి ...	80-0-0
కుంకుమ పువ్వు తులము 1-కి ...	2-0-0
గొర్రోజము, మంచిది ,, ...	7-0-0
రసభస్మము తులము 1-కి ...	0-10-0
అదిపచ్చికానా లేక జాన్న ,, ...	8-8-0
బాలామృతము సీసా 1-కి ...	0-12-0
తాంబూలమాత్రలు, సువాసనగా నుండును 50-కి	0-8-0

అమ్మతాంబూలం డిపో, 8, తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

హనుమాన్ బోరక్కు సబ్బు.



దీనియందు సుండిబి తుల్యములగు వస్తువులు చేరియున్నవి. చేర్చినం బంధనుగు పుండ్లు, దురద, గడ్డి, పొడలు మొదలగు నర్మ వ్యాధులు అత్యాశ్చర్యముగా తొలగును. చర్మమునకు హృదయత్వమును, నునుపును, నాకేమును యిచ్చును. అన్నిచోట్లను క్రయమునకు దొరకును. ప్రతిబిళ్లకై మా హనుమాన్ గుర్తు జాగ్రత్తగా గమనింపుడు. (751)

రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్సు, మదరాసు.